DÜNYA KLASİKLERİ

PERCY BYSSHE
SHELLEY

AZADE PROMETHEUS

ÖTÜKEN

TÜRKÇESİ İSMAİL ORHAN SÖNMEZ

AZADE PROMETHEUS

PERCY BYSSHE SHELLEY

Azade Prometheus (*Prometheus Unbound*), İngiliz Romantik şiirinin en önemli temsilcilerinden kabul edilen Percy Bysshe Shelley'nin 1820'de yayımlanan dört perdelik lirik dramasıdır ve birçok eleştirmene göre onun başyapıtıdır. Konusunu, Klasik Yunan mitolojik kahramanı Prometheus'un tanrılara meydan okuyup insanlığa ateşi getirmesi sonucu Zeus'un kendisini ebedî cezaya çarptırmasından alır. Shelley oyunu yazarken Aeschylus'a ait klasik oyun üçlemesi *Prometheia*'dan esinlenmiştir. Shelley'nin oyunu da Prometheus'un esaretten kurtuluşuyla ilgilidir, ancak Aeschylus'un versiyonundan farklı olarak bu oyunun sonunda Prometheus ile Jüpiter (Zeus) arasında bir uzlaşma olmaz. Bunun yerine Jüpiter tahtından alaşağı edilir, Prometheus bu şekilde serbest kalır.

AZADE PROMETHEUS

PERCY BYSSHE SHELLEY

Türkçesi
İsmail Orhan Sönmez

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2049
EDEBÎ ESERLER: 1045

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-634-2

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: M. Bilal Erimez

Çeviri Editörü: Tamer Gülbek

Kapak Tasarımı: Ötüken

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Levent Ofset

Baskı: Levent Ofset Basım ve Ambalaj Sanayi AŞ
Fatih Cad. Karadal Sok. Nu:13
Merter-İstanbul Güngören/İstanbul
Sertifika Nu: 45163

İstanbul - 2024

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Percy Bysshe Shelley: 4 Ağustos 1792'de West Sussex'e bağlı Horsham yakınlarında, bugün koruma altında olan Field Place'te doğdu. İngiliz romantik şiirinin en önemli temsilcisi olan Shelley, Syon House Academy (1802-1804) ve Eton College'ın (1804-1810) ardından Oxford'daki University College'a girdi fakat *Necessity of Atheism* adlı eseri sebebiyle 1811'de buradan kovuldu. İlk önemli şiiri "Kraliçe Mab"i 1813'te yazdı. Edebî olarak William Wordsworth'ten, siyasi görüşleri itibarıyla William Godwin ve Thomas Paine'den etkilenmiştir. 1814'te, daha sonra *Frankenstein*'ın yazarı olarak ünlenecek, Mary Wollstonecraft'la kaçarak evlendiler.

En tanınmış eserleri arasında "Ozymandias" (1818), "Ode to the West Wind" (Batı Rüzgârına Övgü, 1819), "To a Skylark" (Bir Tarla Kuşuna, 1820), arkadaşı T.J. Hogg ile birlikte yazdığı felsefi risalesi *The Necessity of Atheism* (Ateizmin Gerekliliği, 1811), "The Mask of Anarchy" (Anarşinin Maskesi, 1819) adlı siyasi balad yer almaktadır. Diğer önemli eserleri arasında *The Cenci* (1819) adlı şiirsel draması, *Alastor or The Spirit of Solitude* (Alastor veya Yalnızlığın Ruhu, 1815), *Julian ve Maddalo* (1819), *Adonais* (1821), çokları tarafından başyapıtı olarak kabul edilen *Prometheus Unbound* (Azade Prometheus, 1820), *Hellas* (1822) ve tamamlanmamış son eseri *The Triumph of Life* (Hayatın Zaferi, 1822) gibi uzun şiirler yer alır. Bu büyük romantik şair, 8 Temmuz 1822'de İtalya'nın Lerici kentinde geçirdiği bir deniz kazasında boğularak öldü.

İsmail Orhan Sönmez: 1978'de Kastamonu İnebolu'da doğdu. İlk, orta, lise öğrenimini Balıkesir'de tamamladı. Tarih, felsefe, doğa bilimleri ve edebiyat alanında okuma ve gözlemlerini sürdüren Sönmez, düşüncesinin sıklet merkezini kültür felsefesi, modernizm eleştirileri, gelenekçilik, siyasal kurumların felsefi, kültürel ve metafizik öncüllerini tartışan metapolitik üzerine yerleştirmiştir. Evli ve iki çocuk sahibi olan Sönmez, İngilizce, Fransızca ve Almanca bilmektedir. **Eserleri:** *Kayıp Jeolojiler* (2018, şiir) *Doğa Tarih İnsan Üzerine Aykırı Düşünceler* (2018, deneme) *Kardeşim Kurt* (2019, şiir) *Hızırname* (2020, şiirsel deneme) ve 2022 Şiir Derneği Özel Ödülü sahibi *Tulliana: Anadolu Parsına Şiirler* (2021, destan).

İÇİNDEKİLER

PERCY BYSSHE SHELLEY
(4 Ağustos 1792 – 8 Temmuz 1822) • 9

AZADE PROMETHEUS HAKKINDA • 13

PREFACE • 16 ——— **ÖN SÖZ** • 17

Prometheus Unbound
A Lyrical Drama in Four Acts
by
Percy Bysshe Shelley

ACT I • 34
ACT II • 116
ACT III • 180
ACT IV • 224

Azade Prometheus
Dört Perdelik Lirik Drama
Percy Bysshe Shelley

I. PERDE • 35
II. PERDE • 117
III. PERDE • 181
IV. PERDE • 225

NOTE ON *PROMETHEUS UNBOUND*,
by MRS. SHELLEY • 276

——

AZADE PROMETHEUS
ÜZERİNE
BAYAN SHELLEY'NİN NOTU • 277

PERCY BYSSHE SHELLEY:
ROMANTİZMİN MUTSUZ BİLİNCİ
(Hasan Aksakal) • 291

SON NOTLAR • 305

PERCY BYSSHE SHELLEY

(4 Ağustos 1792 – 8 Temmuz 1822)

İngiliz romantik hareketinin en önemli temsilcilerinden birisi olarak kabul edilen şair Percy Bysshe Shelley İngiltere'de Warnham, West Sussex'de dünyaya geldi. Ailesi oldukça varlıklıydı, 1804-1810 arasında o zamanların zenginlerine hitap eden Eton College'da eğitim görmüş, ardından da Oxford Üniversitesine girmiş, ancak 1811'de, *Ateizmin Gerekliliği* adıyla yayımladığı otorite karşıtı broşür yüzünden oradan kovulmuştu. Londra'da genç ve güzel Harriet Westbrook'a âşık oldu. Aşkları aileleri tarafından onaylanmadığından, evlenip İngiltere'nin kuzeybatısındaki Göller Bölgesi'nde yaşamaya karar verdiler. Orada ilk önemli şiiri "Kraliçe Mab"ı (1813) yazdı.

Tanrı'yla ilgili düşünceleri çok eleştirildi. Ona göre Tanrı fikrinin ardında yatan saik, insanın bilinemez olayları adlandırma ve anlama ihtiyacıydı. Fakat insan, yalnızca anlamakta zorlandığı sıra dışı olayları değil, nedenlerini anlayabileceği basit olayları da Tanrı'ya atfediyordu. Ona göre temel olarak Tanrı konsepti insanın doğanın işleyişiyle ilgili merakına bir açıklama bulma ihtiyacından, bir anlamda cehaletinden kaynaklanmaktaydı. Percy Bysshe Shelley 1811'de tanıştığı William Godwin'in düşüncelerinden çok etkilendi. Aynı sene başlayan dostlukları ve öğretmen-öğrenci ilişkileri hem yüz yüze hem de mektuplar yoluyla yıllarca devam etti. Godwin'in, Shelley'nin şiiri üzerindeki etkisi, 1813'te, o, romantiklerin ikinci kuşağına ait bir şair olarak ünlendiği dönemde fark edilmeye başlandı. Elbette eserlerinin diğer yazarların katkılarıyla zenginleştiğini, ancak akıl hocasının, yani Godwin'in aşıladığı fikirler sayesinde idealist tonuna ulaştığını belirtmek gerekir. Artık onun birçok eserinde gördüğümüz, Fransız Devrimi'nden kaynaklanan ve İngiliz kültüründe radikalizmin yeniden canlanmasına hizmet eden düşüncelerin çoğunun, akıl hocasının etkisi altında geliştiğini biliyoruz.

Godwin'in etkisi, etik rasyonalizm dürtüsünde, ütopik önerilerin oluşturulmasında, tutkuların aklanmasında ve duyguların önceliği ilkesinde kendisini gösterir. Bu dört özellik, İngiliz edebiyatında romantizmin teorik temellerini meydana getirdi. Bu andan itibaren İngiliz edebiyatına din ve geleneklerden çok, ahlak ve davranışlar biçim vermeye başladı. Bu noktadan hareketle Shelley'nin Alman romantik felsefesini karşı-devrimci olarak değerlendirdiğini vurgulamakta fayda var. Bununla birlikte, Alman ve İngiliz romantik hareketleri arasında bireycilik konusunda bir ortak nokta vardı ve özellikle Shelley gibi şairlerde bu devrimci eğilimler açıkça görülüyordu.

Percy Bysshe Shelley ve romantiklerin ikinci kuşağı şairler halkı ve toplumsal olanı merkeze alan, Hristiyanlığa alternatif bir mitoloji geliştirmeye çabaladılar. Belirleyici ortak özellikleri Jakoben düşüncenin reddinde ve şiiri devrimci bir silah olarak kullanmakta yatar. Onlara göre şiir bir eylem çağrısıdır. Diğer birçok yazarın ve akımın öğretileri onun düşüncesine ve yaratıcılığına katkı yapmış olsa da, Godwin'in Shelley üzerindeki etkisi her zaman en baskını olmuştur.

Ancak öğrenci ile öğretmen arasında bazı farklar da mevcuttu: Godwin, insanın ruhsal kemali için huzur ve sükûnetin gerekli olduğunu düşünüyordu; Shelley ise toplumsal itiraz ve karmaşaya güveniyordu. Bu anlamda Shelley, Thomas Paine'in ideallerini ve onun sosyal bir varlık olarak insanın değerini öne koyan anlayışını benimsiyordu. Godwinci bireycilik Shelley'ye insanın toplum içindeki yeri konusunda ilham verir: bu görüşe göre toplum bireysel iradelerin toplamından ibarettir ve dünyayı değiştirme gücü bulunmaz. Ancak Shelley toplumsal kurumların dönüştürücü kapasitesine inanıyordu, bu noktada Godwinci anarşist düşünceden ayrılıyordu.

Evliliğinde mutsuz olan Shelley'nin Godwin'le olan dostluğu, hocasının kütüphanesinde çalışırken birlikte zaman geçirdiği Godwin'in 16 yaşındaki kızı Mary ile evlenmeye karar vermesiyle bozuldu. Temmuz 1814'te Percy Bysshe Shelley, karısını ve iki çocuğunu geride bırakarak genç Mary ile birlikte kaçmaya karar verdi. Mary'nin üvey kız kardeşi Claire Marie Jane Clairmont'un huzurunda evlendiler; sonra bu üçlü İsviçre'ye doğru yola çıktı. Altı hafta sonra İngiltere'ye döndüklerinde Godwin'in kırgın ve öfkeli olduğunu gördüler. Bu arada Shelley eski karısı Harriet'in intihar ettiğini öğrendi ve ondan olan iki oğlunun velayetini kaybetti.

Mary hiç okula gitmeyip evde eğitim görmüştü ve babasının entelektüel ortamı sayesinde derin bir bilgi birikimine sahip olmuştu. Onun varlığının Shelley'nin hayatında çok zenginleştirici bir rol oynadığı söylenebilir. Mary,

ünlü eseri *Frankenstein*'ı yazdığında evliydi ve henüz yirmi yaşında bile değildi. Bazı eleştirmenler kocasının ünü kendisini gölgede bırakmasaydı buna benzer daha çok eser üretebileceğini iddia eder. Buna rağmen Mary Shelley, İngiliz edebiyatının en önemli türlerinden sayılan kısa öykünün en büyük yazarlarından biri olarak kabul edilir.

Shelley kendisine verem teşhisi konulduktan sonra eşi Mary ile birlikte İngiltere'den ayrılarak İtalya'ya yerleşti. Milano, Lucca, Venedik, Napoli ve Floransa'da yaşadı. Varoluşun talihsizliklerinden doğan melankoliyi yansıtan önemli eserlerini de bu sırada yazdı.

Şiirinde olduğu kadar siyasi ve sosyal görüşlerinde de radikal olan Shelley, yaşamı boyunca şöhrete ulaşamadı, ancak ölümünden sonra şiirdeki başarılarının tanınması giderek arttı ve Robert Browning, Algernon Charles Swinburne, Thomas Hardy ve W.B. Yeats gibi sonraki nesil şairler üzerinde önemli bir etki yarattı. Amerikalı edebiyat eleştirmeni Harold Bloom onu "mükemmel bir zanaatkâr", "rakipsiz bir lirik şair" ve "şiir yazan en gelişmiş şüpheci zekâlardan biri" olarak tanımlıyor.

Shelley'nin ünü yirminci yüzyıl boyunca inişli çıkışlı bir grafik gösterdi, ancak asrın sonuna doğru şiirsel imgeleminin artan ivmesi, farklı şiir biçimleri konusundaki ustalığı ve çalışmalarındaki şüpheci, idealist ve materyalist fikirlerin girift etkileşimi nedeniyle giderek büyüyen bir beğeni topladı.

AZADE PROMETHEUS HAKKINDA

Azade Promctheus (*Prometheus Unbound*), Percy Bysshe Shelley'nin 1820'de yayımlanan dört perdelik lirik dramasıdır ve birçok eleştirmene göre onun başyapıtıdır. Konusunu, Klasik Yunan mitolojik kahramanı Prometheus'un tanrılara meydan okuyup insanlığa ateşi getirmesi sonucu Zeus'un kendisini ebedî cezaya çarptırmasından alır. Shelley oyunu yazarken Aiskhylos'a ait klasik oyun üçlemesi *Prometheia*'dan esinlenmiştir. Shelley'nin oyunu da Prometheus'un esaretten kurtuluşuyla ilgilidir, ancak Aiskhylos'un versiyonundan farklı olarak bu oyunun sonunda Prometheus ile Jüpiter (Zeus) arasında bir uzlaşma olmaz. Bunun yerine Jüpiter tahtından alaşağı edilir, Prometheus bu şekilde serbest kalır.

Shelley'nin bu oyunu bir "closet drama"dır. Bu tür oyunlar, içerdiği farklı karakterlerle manzum bir oyun tarzında yazılmasına rağmen sahneye konmak amacı taşımaz. Onun yerine sahnede bir kişi, ya da bir grup tarafından okunarak sunulur. Yine de oyun, onu teoride de olsa oynanabilir kılan gerilim, gizem ve diğer dramatik efektlere sahiptir.

On dokuzuncu yüzyıl başlarının romantik şairi Percy Bysshe Shelley, yazdığı dönem itibarıyla, hem tarihsel ve mitolojik figürlere ve onların ölüme meydan okuyan kahramanlık ve zafer hikâyelerine hayran olan geç bir neo-klasikçi, hem de daha ince insani duyguları ve doğal güzellikleri konu edinen erken bir romantikti. *Azade Prometheus*, klasik mitoloji geleneğini açık şekilde romantik stilizasyonla birleştiren dört perdelik bir oyundur. Dahası, Prometheus'un öyküsünün kendisi de zaten bu iki edebî idealin birleşimidir: Titan, klasik trajik fedakârlığıyla romantiklerin şövalyelik ve erdem takıntısının tam kalbinde yer alan yalnız bir kahramandır.

On dokuzuncu yüzyılın başlarında yazmaya başlayan genç entelektüel Shelley, önce Amerika Birleşik Devletleri'nde, daha sonra Fransa'da ve yavaş yavaş İngiltere'de yaygınlaşan devrimci felsefeyi çekici buluyordu. Onun *Prometheus* versiyonu, Yunan oyun yazarı Aiskhylos'a ait orijinal metnin bazı unsurlarını bu idcallere uyacak şekilde değiştirdi ve konuyu daha çağdaş prensiplerle yeniden yorumladı. Klasik mitolojinin tanrıla-

rının, klasik ideolojiden ziyade modern ideolojinin sözcüsü olarak kullanıldığı Shelley'nin versiyonunda, korkunç imgeler ve etkileyici diyaloglar ön plana çıkar. Onun *Prometheus*'u, eşitlik ve özgürlük arayışında, kişisel kurtuluştan ziyade insanlığın yararını merkeze koyan ideal bir devrimcidir ve onun tiranlığa karşı kararlılığı birçok açıdan direnişin yararları üzerine öğretici bir derstir.

Shelley'nin oyunu dört perdeden oluşur. Her biri olayın farklı tematik ve duygusal yönüne odaklanır. I. Perde'nin merkezinde Prometheus bulunur, cezasının gerekçesini açıklar ve çektiği acıları betimler. Titan'ın tiradında kendisinin mecazi önemi vurgulanır: O, insan düşüncesini, özgürlük ve barışa yönelik entelektüel insani arzuları temsil etmektedir. II. Perde'de Shelley odağını, sevgilisi Prometheus'tan ayrılınca harap olan Asia'ya kaydırır. Asia, insani duyguların tezahür edişidir; temel olarak sevginin ve tutkunun fiziksel tezahürüdür. Prometheus insanlığın zihinsel gücünü temsil ederken, Asia insanlığın duygularını temsil eder. İnsan her iki yönünü de kullanmadan insan olamaz; onların ayrılığı, baskılanan insanların eksik ve bölünmüş doğalarına gönderme yapar. Asia'nın sevgilisiyle yeniden bir araya gelme arzusu oyunun itici gücü olur, Shelley bunu vaparak özgürlüğe kavuşmada sevginin oynadığı role işaret eder.

III. Perde'de odak Jüpiter'e döner. Shelley burada "Tanrıların Tanrısı"nın sürgünden önce de sonra da mevcut olan baskıcı yönetimini açıkça ortaya koyar ve zalime odaklanmak suretiyle Prometheus ve Asia gibi kulların zihinsel güçlerini duyguları ve tutkularıyla birleştirmeleri hâlinde dünyada neler olabileceğine işaret eder. Devrimin nihai temsilcisi olan Demogorgon da idealize edilmiş bir başka devrimci figürdür: İnsanları baskı altında tutan resmî iktidarın hiyerarşilerini reddeder ve örgütlerin ve kurumların reforma uğratılmasından ziyade lağvedildiği bir dünyayı tasavvur eder.

IV. Perde'de, Demogorgon'un rasyonel ve devrimci ruhu tarafından yönlendirilen insan, zekâsını ve tutkusunu birleştirir. Özgürlüğe ulaşılır ve insan kendini gerçekleştirir. Bu devrim ve yeniden tasavvur döngüsü içinde Shelley açık bir uyarıda bulunur. Devrimin yeni bir toplumsal düzen oluşturması için geçmişte kullanılan yapılardan tamamen vazgeçmesi gerektiğini, aksi takdirde aynı tiranlıkların eninde sonunda yeniden yüzeye çıkacağını söyler. Ona göre sosyokültürel dönüşüm baskının sona ermesini sağlamanın tek yoludur. Aslında Shelley, Jüpiter'in, Satürn'ün zalim yönetimine misillemesinde de görüldüğü gibi, çağının devrimcilerini eski düzeni

revize etmek yerine tamamen yıkıp yerine bambaşka bir düzen kurma konusunda uyarmış olur.

Oyundaki ana karakterler (Prometheus, Asia ve Demogorgon) insanlığın farklı yönlerini temsil ederler. İnsanlık nasıl bölünmüşse onlar da Jüpiter'in emriyle bölünürler. Ne zaman ki Demogorgon, Jüpiter'i Tartaros'a gönderir, o zaman bu ayrı düşmüş yönler tekrar bir bütün hâlinde birleşir. Prometheus ve Asia'nın bir araya gelişleriyle, insanın zihinsel ve duygusal yönleri de yeniden bir araya gelmiş olur. Jüpiter'in uzun zamandır insanlardan esirgediği sevgi, neşe ve mutluluk gibi duygular tekrar hüküm sürmeye başlar. Acı çekmekten özgürlüğe giden bu yolculuk farklı şiir formlarının ustalıklı kullanımıyla ifade edilir. Shelley, şiir biçimleri arasındaki bu geçişlerle imgelerinin rüyavari etkisini de artırır.

Onun imgeleri de duygu tasvirleri de ışıltılı ve uçucudur. Shelley her karaktere, kendi acılarını ve neşelerini yansıtan farklı birer ses atfederek, onların duygularını organik bir özgünlükle aktarmayı başarır. Ruhların ve diğer unsurların sesleri bile dikkatli bir şekilde çalışılmış, her birine kendisine özgü bir kişilik kazandırılmıştır. Koro karakterlerinin lirik ara bölümleri gayet ölçülü ve kafiyeli formlarla yazılmıştır, ancak öyle ustaca düzenlenmiştir ki bu katı formlar okuyucuya hiç rahatsızlık vermez.

Shelley *Azade Prometheus*'u, kendi şairliğinin ve devrimciliğinin mükemmel bir sentezi olarak görür. Didaktik şiirden nefret ettiğini, hiçbir zaman tek amacının toplumsal olmadığını da söyler. Onun amacı, seçkin şiir okurlarının incelikli hayal güçlerini ahlaki ve idealist görüşlerle tanıştırmaktır.

Çağdaşlarının devrimci ideallerinden etkilenmiş olsa da sonuçta bu oyun, izleyeni harekete geçmeye teşvik etmeyen veya ona herhangi bir şey empoze etmeyen zarif ve sanatsal bir ifade biçimidir. *Azade Prometheus*, genel olarak insan ruhunun çeşitli yönlerinin, özel olaraksa amansız düşmanlığa karşı insan azminin ve onun doğuştan gelen özgürlük tutkusunun irdelendiği bir oyundur ve Shelley'nin en önemli yapıtı olarak kabul edilir.

PREFACE

The Greek tragic writers, in selecting as their subject any portion of their national history or mythology, employed in their treatment of it a certain arbitrary discretion. They by no means conceived themselves bound to adhere to the common interpretation or to imitate in story as in title their rivals and predecessors. Such a system would have amounted to a resignation of those claims to preference over their competitors which incited the composition. The Agamemnonian story was exhibited on the Athenian theatre with as many variations as dramas.

I have presumed to employ a similar license. The Prometheus Unbound of Æschylus supposed the reconciliation of Jupiter with his victim as the price of the disclosure of the danger threatened to his empire by the consummation of his marriage with Thetis. Thetis, according to this view of the subject, was given in marriage to Peleus, and Prometheus, by the permission of Jupiter, delivered from his captivity by Hercules. Had I framed my story on this model, I should have done no more than have attempted to restore the lost drama of Æschylus; an ambition which, if my preference to this mode of treating the subject had incited me to cherish, the recollection of the high comparison such an attempt would challenge might well abate. But, in truth, I was averse from a catastrophe so feeble as that of reconciling the Champion with the Oppressor of mankind. The moral interest of the fable, which is so powerfully sustained by the sufferings and endurance of Prometheus, would be annihilated if we could conceive of him as unsaying his high language and quailing before his successful and perfidious adversary. The only imaginary being, resembling in any degree Prometheus, is Satan; and Prometheus is, in my judgment, a more poetical character than Satan, because, in addition to courage, and majesty, and firm and

ÖN SÖZ*

Yunan trajedi yazarları ulusal tarihlerinin ya da mitolojilerinin herhangi bir bölümünü konu olarak seçerken bunu ele alışlarında belli bir keyfî takdir yetkisi kullanmışlardır. Kendilerini hiçbir şekilde ortak yoruma bağlı kalmak ya da rakiplerini ve seleflerini başlıkta olduğu gibi hikâyede de taklit etmek zorunda hissetmemişlerdir. Böyle bir anlayış, eseri yazmaya kendilerini teşvik eden rakiplerine karşı üstünlük iddialarından vazgeçmek anlamına gelirdi. Agamemnon'un hikâyesi Atina tiyatrosunda oyun sayısı kadar farklı biçimlerde sergilenmiştir.

Ben de buna benzer bir kişisel tercih kullanmayı uygun gördüm. Aiskhylos'un *Azade Prometheus*'unda, Jüpiter, Thetis'le evliliğinin imparatorluğuna mal olacak bir tehlikeye yol açacağı sırrının kendisine Prometheus tarafından açıklanmış olmasının bir kefareti olarak kurbanını serbest bırakır. Bu yoruma göre sonuçta Thetis, Peleus'la evlendirilmiş, Herkül de Jüpiter'in emriyle Prometheus'un tutsaklığına son vermiştir. Ben de hikâyemi bu model üzerine kurmuş olsaydım, Aiskhylos'un kayıp eserini tekrar canlandırmaya çalışmaktan başka bir şey yapmamış olurdum; eğer konuyu bu şekilde ele almayı tercih etmiş olsaydım, buradaki girişimin ileri süreceği yüksek kıyaslamanın etkisi pekâlâ azalabilirdi. İşin aslı, eserin Kahramanı'nı insanlığa zulmeden Tiran'la barıştırmak gibi küçük çaplı bir felaketten kaçınmak istiyordum. Prometheus'un çektiği acılardan ve bunlara karşı direnişinden çıkarılacak ahlaki ders, onu güçlü düşmanının önünde suspus olmuş ve sinmiş olarak gösterdiğimizde yok olurdu. Prometheus'a bir dereceye kadar benzeyen tek kurgusal varlık Milton'ın Şeytan'ıdır ve bana göre Prometheus Şeytan'dan daha şiirsel bir karakterdir, çünkü cesaret, heybet ve

* çev. Azime Özeren.

patient opposition to omnipotent force, he is susceptible of being described as exempt from the taints of ambition, envy, revenge, and a desire for personal aggrandizement, which, in the hero of *Paradise Lost*, interfere with the interest. The character of Satan engenders in the mind a pernicious casuistry which leads us to weigh his faults with his wrongs, and to excuse the former because the latter exceed all measure. In the minds of those who consider that magnificent fiction with a religious feeling it engenders something worse. But Prometheus is, as it were, the type of the highest perfection of moral and intellectual nature impelled by the purest and the truest motives to the best and noblest ends.

This Poem was chiefly written upon the mountainous ruins of the Baths of Caracalla, among the flowery glades and thickets of odoriferous blossoming trees, which are extended in ever winding labyrinths upon its immense platforms and dizzy arches suspended in the air. The bright blue sky of Rome, and the effect of the vigorous awakening spring in that divinest climate, and the new life with which it drenches the spirits even to intoxication, were the inspiration of this drama.

The imagery which I have employed will be found, in many instances, to have been drawn from the operations of the human mind, or from those external actions by which they are expressed. This is unusual in modern poetry, although Dante and Shakespeare are full of instances of the same kind; Dante indeed more than any other poet, and with greater success. But the Greek poets, as writers to whom no resource of awakening the sympathy of their contemporaries was unknown, were in the habitual use of this power; and it is the study of their works (since a higher merit would probably be denied me) to which I am willing that my readers should impute this singularity.

One word is due in candor to the degree in which the study of contemporary writings may have tinged my composition, for such has been a topic of censure with regard to poems far more popular, and indeed more deservedly popular, than mine. It is impossible that any one, who inhabits the same age with such writers as those who stand in the foremost ranks of our own, can conscientiously assure himself that his language and tone of thought may not have

kadir-i mutlak bir güce karşı kararlı ve sabırlı bir şekilde karşı koymanın yanı sıra, *Kayıp Cennet*'in kahramanında ahlaki çıkarıma engel olan hırs, kıskançlık, intikam ve kendini yüceltme arzusu gibi kusurlardan da muaf görünür. Şeytan'ın karakteri zihinde onun hatalarını yanlışlarıyla tartmamıza ve mazur görmemize yol açan tehlikeli bir kadercilik yaratır, çünkü yanlışları her türlü ölçüyü aşar. Bu muhteşem kurguyu dinî bir duyguyla değerlendirenlerin zihninde bu, daha da kötü bir şey uyandırır. Oysa Prometheus en saf ve en doğru güdülerle en iyi ve en asil amaçlara doğru itilen, ahlaki ve entelektüel doğanın en yüksek mükemmelliğinin bir örneğidir.

Bu şiir esas olarak Caracalla Hamamlarının devasa kalıntıları üzerinde, uçsuz bucaksız düzlüklerde, havada asılı duran baş döndürücü kemerleriyle dolambaçlı labirentler hâlinde uzayıp giden çiçekli koruluklarda ve güzel kokulu çiçekler açan çalılıkların arasında yazılmıştır. Roma'nın parlak mavi gökyüzü ile bu ilahi iklimde uyanan baharın etkisi ve ruhları sarhoşluğa kadar sürükleyen yeni hayat bu dramanın ilham kaynağı olmuştur.

Kullandığım imgelerin, birçok örnekte, insan zihninin faaliyetlerinden ya da bunların ifade edildiği dış eylemlerden alındığı görülecektir. Dante ve Shakespeare aynı türden örneklerle dolu olsa da bu, modern şiirde alışılmadık bir durumdur: Dante gerçekten de diğer tüm şairlerden daha başarılıdır. Fakat çağdaşlarının sempatisini uyandırmak için hiçbir kaynağa sahip olmayan yazarlar olarak Yunan şairleri bu gücü alışkanlıkla kullanıyorlardı ve okuyucularımın bu benzersizliği atfetmesini istediğim şey (muhtemelen daha büyük bir övgü benden esirgeneceğinden) onların eserlerini iyi incelemiş olmamdır.

Çağdaş eserler üzerinde çalışmamın kendi işlerime ne ölçüde etki etmiş olabileceğini açıkça ifade etmem gerekir, çünkü aynı şey benimkinden katbekat daha popüler olan, haklı olarak büyük rağbet gören şiirlerle ilgili bile eleştiri konusu olmuştur. Kendi dönemimizin en önde gelen yazarlarıyla aynı çağda yaşayan herhangi birinin, dilinin ve düşünce tarzının

been modified by the study of the productions of those extraordinary intellects. It is true that, not the spirit of their genius, but the forms in which it has manifested itself, are due less to the peculiarities of their own minds than to the peculiarity of the moral and intellectual condition of the minds among which they have been produced. Thus a number of writers possess the form, whilst they want the spirit of those whom, it is alleged, they imitate; because the former is the endowment of the age in which they live, and the latter must be the uncommunicated lightning of their own mind.

The peculiar style of intense and comprehensive imagery which distinguishes the modern literature of England has not been, as a general power, the product of the imitation of any particular writer. The mass of capabilities remains at every period materially the same; the circumstances which awaken it to action perpetually change. If England were divided into forty republics, each equal in population and extent to Athens, there is no reason to suppose but that, under institutions not more perfect than those of Athens, each would produce philosophers and poets equal to those who (if we except Shakespeare) have never been surpassed. We owe the great writers of the golden age of our literature to that fervid awakening of the public mind which shook to dust the oldest and most oppressive form of the Christian religion. We owe Milton to the progress and development of the same spirit: the sacred Milton was, let it ever be remembered, a republican and a bold inquirer into morals and religion. The great writers of our own age are, we have reason to suppose, the companions and forerunners of some unimagined change in our social condition or the opinions which cement it. The cloud of mind is discharging its collected lightning, and the equilibrium between institutions and opinions is now restoring or is about to be restored.

As to imitation, poetry is a mimetic art. It creates, but it creates by combination and representation. Poetical abstractions are beautiful and new, not because the portions of which they are composed had no previous existence in the mind of man or in Nature, but because the whole produced by their combination has some intelligible and beautiful analogy with those sources of emotion and thought and with the contemporary condition of them.

bu olağanüstü zekâların eserlerini incelerken onlardan etkilenmediğinden vicdanen emin olması mümkün değildir. Şurası bir gerçektir ki dehalarının ruhu olmasa da ortaya çıkardığı biçimler kendi zihinlerinin özgünlüğünden ziyade, yararlandıkları zihinlerin ahlaki ve entelektüel özgünlüğünden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bazı yazarlar taklit ettikleri iddia edilen kişilerin ruhuna sahip olmak istedikleri hâlde yalnızca biçimine sahiptirler, çünkü biçim yaşadıkları çağın onlara bir armağanıdır, oysa ruh zihinde nedensiz çakan bir şimşek gibidir.

İngiltere'nin modern edebiyatını farklı kılan ve yoğun ve kapsamlı tasvirlerden oluşan o kendine has üslup, genel olarak herhangi bir yazarın taklidi sonucu ortaya çıkmamıştır. Yeteneklerin kütlesi her dönemde maddi olarak aynı kalır, onu harekete geçiren koşullarsa sürekli değişir. İngiltere, her biri nüfus ve alan bakımından Atina'ya eşit olan kırk cumhuriyete bölünmüş olsa, Atina'nınkinden daha mükemmel olmayan kurumlar altında, bunların (Shakespeare'i saymazsak) dünya kültüründe zirve olmuş filozoflar ve şairler yetiştireceğini düşünmek için ortada bir neden yoktur. Edebiyatımızın altın çağının büyük yazarlarını Hristiyan dininin en eski ve en baskıcı biçimini yerle bir eden toplumsal zihnin o coşkulu uyanışına borçluyuz. Milton'ı da aynı ruhun serpilip gelişmesine borçluyuz: Aziz Milton'ın bir cumhuriyetçi olduğu, ahlak ve din konusunda gözü pek bir araştırmacı olduğu unutulmamalıdır. Kendi çağımızın büyük yazarlarının, toplumsal durumumuzda ya da onu pekiştiren fikirlerde hayal bile edilemeyecek bir değişimin yoldaşları ve öncüleri olduğunu düşünmek için geçerli nedenlerimiz var. Zihin bulutu biriktirdiği şimşekleri boşaltıyor; kurumlar ile fikirler arasındaki denge yeniden kuruluyor ve bu kurulum tamamlanmak üzere.

Taklit konusuna gelince, şiir mimetik bir sanattır. Yaratır, ancak birleştirme ve temsil yoluyla yaratır. Şiirsel soyutlamalar güzel ve yenidir; bunları oluşturan parçaların insan zihninde veya doğada daha önce var olmaması nedeniyle değil, bunların bir araya gelmesiyle oluşan bütünün bu duygu ve düşünce kaynaklarıyla ve bunların çağdaş durumuyla anlaşılır ve güzel bir benzerlik oluşturmasından ötürü.

One great poet is a masterpiece of Nature which another not only ought to study but must study. He might as wisely and as easily determine that his mind should no longer be the mirror of all that is lovely in the visible universe as exclude from his contemplation the beautiful which exists in the writings of a great contemporary. The pretence of doing it would be a presumption in any but the greatest; the effect, even in him, would be strained, unnatural and ineffectual. A poet is the combined product of such internal powers as modify the nature of others, and of such external influences as excite and sustain these powers; he is not one, but both. Every man's mind is, in this respect, modified by all the objects of Nature and art; by every word and every suggestion which he ever admitted to act upon his consciousness; it is the mirror upon which all forms are reflected and in which they compose one form. Poets, not otherwise than philosophers, painters, sculptors and musicians, are, in one sense, the creators, and, in another, the creations, of their age. From this subjection the loftiest do not escape. There is a similarity between Homer and Hesiod, between Æschylus and Euripides, between Virgil and Horace, between Dante and Petrarch, between Shakespeare and Fletcher, between Dryden and Pope; each has a generic resemblance under which their specific distinctions are arranged. If this similarity be the result of imitation, I am willing to confess that I have imitated.

Let this opportunity be conceded to me of acknowledging that I have what a Scotch philosopher characteristically terms a 'passion for reforming the world:' what passion incited him to write and publish his book he omits to explain. For my part I had rather be damned with Plato and Lord Bacon than go to Heaven with Paley and Malthus. But it is a mistake to suppose that I dedicate my poetical compositions solely to the direct enforcement of reform, or that I consider them in any degree as containing a reasoned system on the theory of human life. Didactic poetry is my abhorrence; nothing can be equally well expressed in prose that is not tedious and supererogatory in verse. My purpose has hitherto been simply to familiarize the highly refined imagination of the more select classes of poetical readers with beautiful idealisms of moral excellence; aware that, until the mind can love, and admire, and trust, and hope, and

Büyük bir şair, bir başkasının yalnızca incelemesi gereken değil, aynı zamanda mutlaka üzerinde çalışması gereken bir tabiat şaheseridir. Zihninin artık görünür evrende güzel olan her şeyin aynası olmaması gerektiğine de, büyük bir çağdaşının eserlerinde var olan güzelliği kendi tefekküründen dışlamaya da aynı bilgelikle ve kolaylıkla karar verebilir. Bunu yapıyormuş gibi görünmek en büyüğü dışında küstahlık olur; onda bile bu, zorlama, gayritabii ve verimsiz durur. Bir şair başkalarının doğasını değiştiren içsel güçlerin ve bu güçleri harekete geçiren ve sürdüren dışsal etkilerin birleşik bir ürünüdür; o bunlardan yalnızca biri değil, her ikisi birdendir. Bu açıdan bakıldığında her insanın zihni, doğanın ve sanatın tüm nesneleriyle, bilincine etki etmesine müsaade ettiği her kelime ve her telkinle değişime uğrar; zihin tüm biçimlerin üstüne düştüğü, ama sonuçta onları tek biçime dönüştüren bir aynadır. Şairler de tıpkı filozoflar, ressamlar, heykeltıraşlar ve müzisyenler gibi, bir anlamda, kendi çağlarının yaratıcıları, başka bir anlamda ise yaratımlarıdır. En yüceler bile bu kuraldan kaçamaz. Homeros ile Hesiodos arasında, Aiskhylos ile Euripides arasında, Vergilius ile Horatius arasında, Dante ile Petrarca arasında, Shakespeare ile Fletcher arasında, Dryden ile Pope arasında benzerlik bulunur; her birinin kendine özgü farklılıklarını içeren genel bir benzerliktir bu. Eğer bu benzerlik taklitten kaynaklanıyorsa, ben de taklit ettiğimi itiraf etmeye hazırım.

Bu vesileyle, bir İskoç filozofun deyişiyle 'dünyayı ıslah etme tutkusuna'—kendisi bu kitabını yazmaya ve yayınlamaya onu hangi tutkunun teşvik ettiğini açıklamayı ihmal etmiştir—sahip olduğumu belirtmeme müsaade edin. Kendi adıma, Paley ve Malthus ile birlikte cennete gitmektense, Platon ve Lord Bacon ile birlikte cehenneme gitmeyi tercih ederim. Ancak şiirsel eserlerimi doğrudan doğruya ıslahat fikrine adadığımı ya da insan hayatı üstüne mantıksal bir sistem oluşturduğumu düşünmek hata olacaktır. Didaktik şiirden nefret ederim; şiirde tat veren hiçbir şey düzyazıda eşit derecede iyi ifade edilemez. Amacım şimdiye kadar sadece şiir okurlarının daha seçkin sınıflarının son derece rafine hayal gücünü ahlaki mükemmelliğin güzel idealizmleriyle tanıştırmaktı; zihin sevene, hayranlık duyana, güvenene, umut edene ve

endure, reasoned principles of moral conduct are seeds cast upon the highway of life which the unconscious passenger tramples into dust, although they would bear the harvest of his happiness. Should I live to accomplish what I purpose, that is, produce a systematical history of what appear to me to be the genuine elements of human society, let not the advocates of injustice and superstition flatter themselves that I should take Æschylus rather than Plato as my model.

The having spoken of myself with unaffected freedom will need little apology with the candid; and let the uncandid consider that they injure me less than their own hearts and minds by misrepresentation. Whatever talents a person may possess to amuse and instruct others, be they ever so inconsiderable, he is yet bound to exert them: if his attempt be ineffectual, let the punishment of an unaccomplished purpose have been sufficient; let none trouble themselves to heap the dust of oblivion upon his efforts; the pile they raise will betray his grave which might otherwise have been unknown.

—PERCY BYSSHE SHELLEY

tahammül edene kadar, ahlaki davranışın gerekçeli ilkelerinin, mutluluğunun hasadını verecek olsalar da, yaşam yolunda yürüyen bilinçsiz yolcunun adımlarıyla toza dönüştürdüğü tohumlar olduğunun farkındayım. Eğer amacımı gerçekleştirecek kadar yaşarsam, yani bana insan toplumunun gerçek unsurları gibi görünen şeylerin sistematik bir tarihini yazacak olursam, adaletsizliğin ve batıl inançların taraftarları, Platon'u değil de Aiskhylos'u örnek aldığım için gururlanmasınlar.

Kendimden, etki altında kalmadan, özgür bir şekilde bahsetmiş olmam, samimi olanlar için pek özür gerektirmeyecektir; samimi olmayanlar da yanlış beyanlarda bulunarak beni, kendi yüreklerinden ve zihinlerinden daha fazla incittiklerini sansınlar. Şayet bir insan başkalarını eğlendirmek ve eğitmek için herhangi bir yeteneğe sahipse, ne kadar önemsiz görünürse görünsün, bunu kullanmakla yükümlüdür: eğer girişimi sonuçsuz kalırsa, bırakalım ulaşılamayan bir hedefin getirdiği azap ona yetsin; kimse onun çabalarının üzerine unutuşun tozunu yığmaya zahmet etmesin; yoksa yükselttikleri yığın, o kişinin başka türlü bilinemeyecek olan mezarına delil olur.

—PERCY BYSSHE SHELLEY

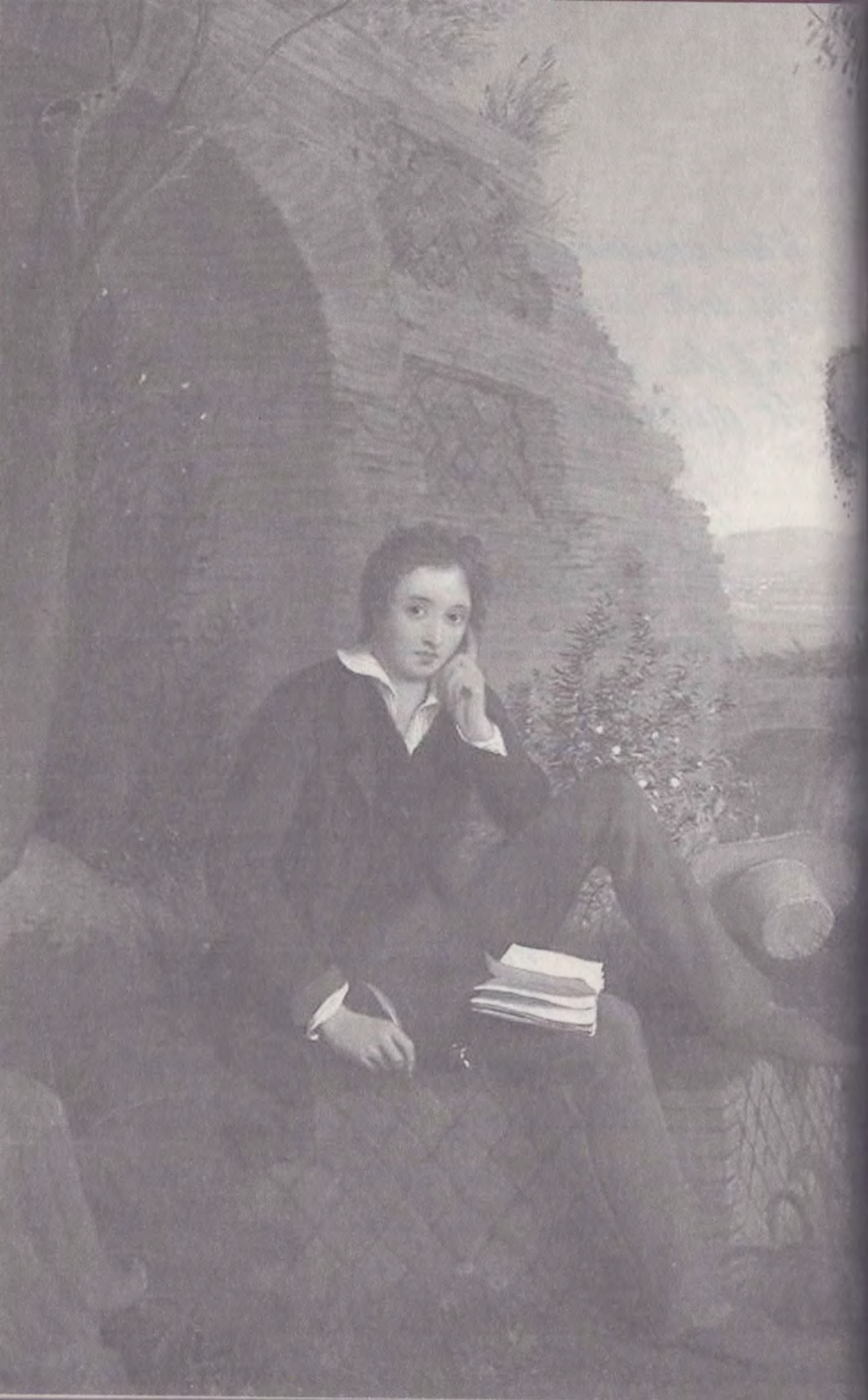
Where cities sink how lying in ruin, & yet
Who with wingless footsteps trample the sea
And dance upon Shipwreck & Famines track
Sit chattering with joy on the food left wreck

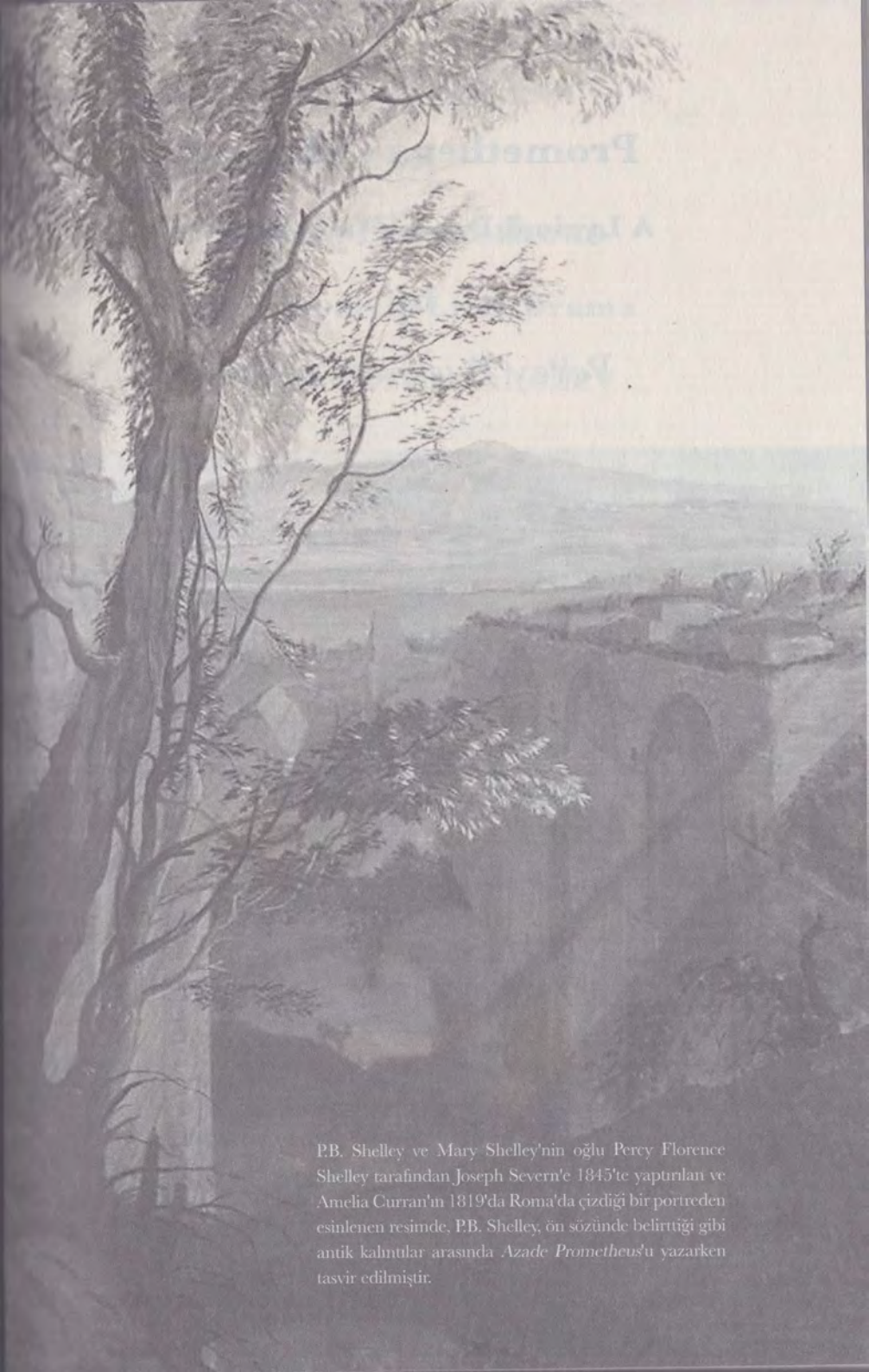
Come, Come, Come

Leave the dead, how cold & old
Stiffned beneath a mutton cloak,
Leave the hatred- as in ashes
Fire is left for future burning.-
It will burst in bloodier flashes
When ye stir it soon returning;
Leave the self contempt implanted
In young spirits sense-enchanted
Misery yet unkindled fuel;
And leave Hells revels half-unchanted
To the maniac dreamer: cruel
More than ye can be with hate,
Is he with fear.

Come, Come come

We are steaming up from Hells wide gate

P.B. Shelley ve Mary Shelley'nin oğlu Percy Florence Shelley tarafından Joseph Severn'e 1845'te yaptırılan ve Amelia Curran'ın 1819'da Roma'da çizdiği bir portreden esinlenen resimde, P.B. Shelley, ön sözünde belirttiği gibi antik kalıntılar arasında *Azade Prometheus*'u yazarken tasvir edilmiştir.

Prometheus Unbound

A Lyrical Drama in Four Acts

by

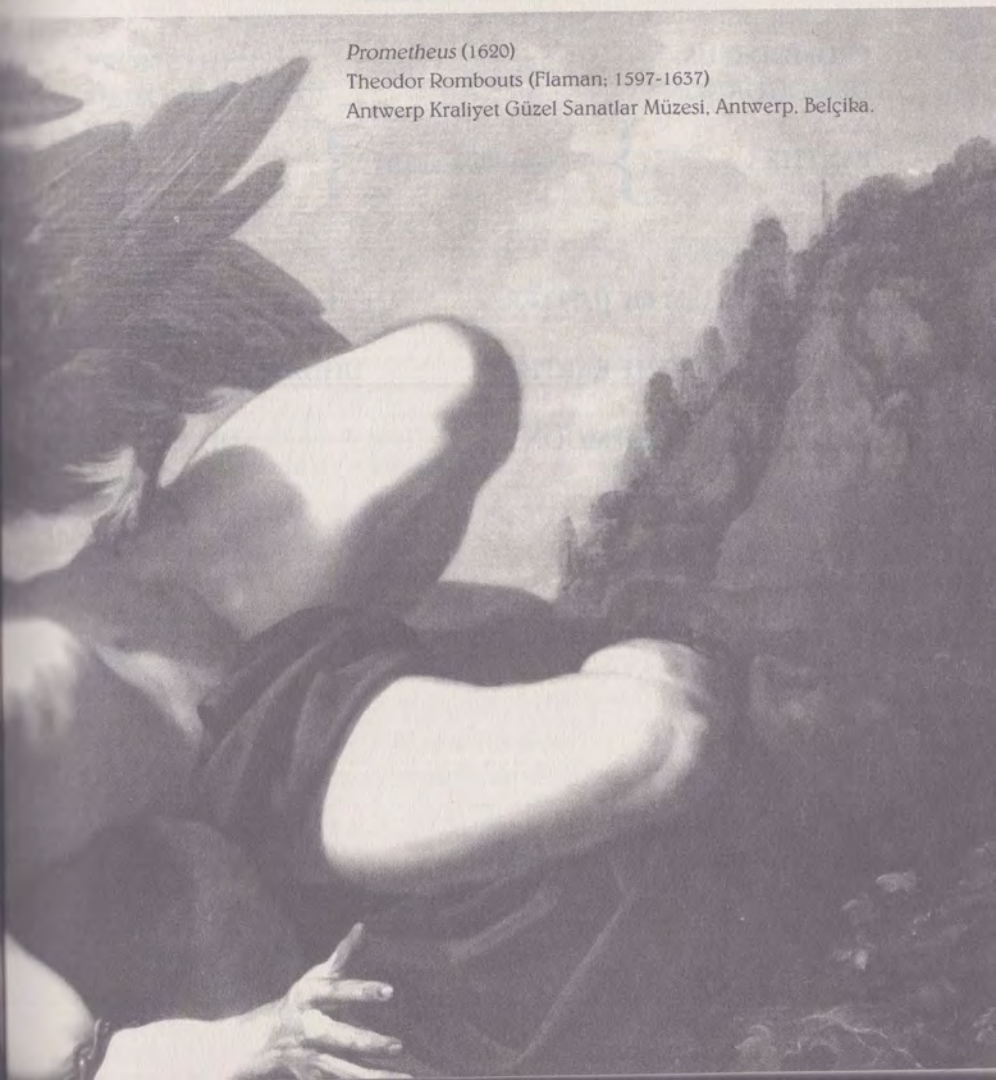
Percy Bysshe Shelley

Azade Prometheus

Dört Perdelik Lirik Drama

Percy Bysshe Shelley

Prometheus (1620)
Theodor Rombouts (Flaman; 1597-1637)
Antwerp Kraliyet Güzel Sanatlar Müzesi, Antwerp, Belçika.

Dramatis Personae

PROMETHEUS
DEMOGORGON
ASIA
PANTHEA } Oceanides
IONE
JUPITER
THE EARTH
THE PHANTASM OF JUPITER
OCEAN
THE SPIRIT OF THE EARTH
APOLLO
THE SPIRIT OF THE MOON
MERCURY
SPIRITS OF THE HOURS
HERCULES
SPIRITS
ECHOES
FAUNS
FURIES

Karakterler

PROMETHEUS
DEMOGORGON[1]
ASIA
PANTHEA } Okeanidler[2]
IONE
JÜPİTER[3]
YERYÜZÜ
JÜPİTER'İN HAYALİ
OKYANUS
YERYÜZÜNÜN RUHU
APOLLON[4]
AYIN RUHU
MERKÜR[5]
ZAMANIN RUHU
HERKÜL[6]
RUHLAR
YANKILAR
FAUNLAR[7]
GAZAPLAR

ACT I

SCENE, a Ravine of Icy Rocks in the Indian Caucasus. PROMETHEUS is discovered bound to the Precipice.

PANTHEA and IONE are seated at his feet. Time, Night. During the Scene morning slowly breaks.

PROMETHEUS

Monarch of Gods and Daemons, and all Spirits
But One, who throng those bright and rolling worlds
Which Thou and I alone of living things
Behold with sleepless eyes! regard this Earth
Made multitudinous with thy slaves, whom thou
Requitest for knee-worship, prayer, and praise,
And toil, and hecatombs of broken hearts,
With fear and self-contempt and barren hope;
Whilst me, who am thy foe, eyeless in hate,
Hast thou made reign and triumph, to thy scorn,
O'er mine own misery and thy vain revenge.
Three thousand years of sleep—unsheltered hours,
And moments aye divided by keen pangs
Till they seemed years, torture and solitude,
Scorn and despair—these are mine empire:
More glorious far than that which thou surveyest
From thine unenvied throne, O Mighty God!

I. PERDE

SAHNE, Hint Kafkaslarında Buzlu bir Dağ Geçidi.
PROMETHEUS Uçurumdaki bir Kayaya zincirlidir.

PANTHEA ve IONE onun ayaklarının dibine oturmuşlardır.
Gece Vaktidir. Sahne boyunca yavaş yavaş şafak söker.

PROMETHEUS
Tanrıların ve Şeytanların Kralı, ve Birisi hariç
Şu deveran eden parlak dünyaları dolduran tüm Ruhların,
Yaşayanlar içinde yalnız Senin ve Benim
Uykusuz gözlerle baktığımız! Gör bu Yeryüzünü,
Diz çöküp tapınmalarını emrettiğin
Sayısız kölelerine mesken olan; dua, övgü
Ve gayretle, korku, kendini aşağılama ve kısır
Umutlarla dolu kırık kalplerle meskûn olan;
Buna karşı ben, senin düşmanın, nefretinden kör,
Kendi sefaletime, beni aşağılamana, benden aldığın
Gereksiz intikama karşı ben sana iktidar ve zafer verdim.
Üç bin yıllık uyku—korunaksız saatler,
Ve anlar, evet, keskin acılarla bölünen,
Eza ve yalnızlık, alay ve bedbinlik dolu
Yıllara dönüşene değin—işte benim imparatorluğum:
Çok daha şanlı senin hükümranlığından,
Senin kıskanılmayan tahtından, Ey Ulu Tanrı!

Almighty, had I deigned to share the shame
Of thine ill tyranny, and hung not here
Nailed to this wall of eagle-baffling mountain,
Black, wintry, dead, unmeasured; without herb,
Insect, or beast, or shape or sound of life.
Ah me! alas, pain, pain ever, forever!
No change, no pause, no hope! Yet I endure.
I ask the Earth, have not the mountains felt?
I ask yon Heaven, the all-beholding Sun,
Has it not seen? The Sea, in storm or calm,
Heaven's ever-changing shadow, spread below,
Have its deaf waves not heard my agony?
Ah me! alas, pain, pain ever, forever!
The crawling glaciers pierce me with the spears
Of their moon-freezing crystals; the bright chains
Eat with their burning cold into my bones.

Ey muktedir, senin hasta zorbalığının utancını
Paylaşmaktan imtina ettim, ve asılmadım, çivilendim
Buraya, göğünde kartallar dolaşan bu dağın duvarına,
Kara, ayazlı, ölü, uçsuz bucaksız; otsuz, böceksiz,
Hayvansız, hayat izi ve sesi olmayan bu kayalığa.
Ah ben! Maalesef, mütemadi ve namütenahi muzdarip!
Ne değişim, ne durak, ne ümit! Mukavemetle fakat.
Soruyorum Yeryüzüne, hissetmedi mi dağlar?
Soruyorum Gökyüzüne, her şeyi gören Güneş
Görmedi mi bunu? Deniz, fırtınalı ya da sakin,
Göğün her dem değişir gölgesi uzanan aşağılarda,
Sağır dalgaları işitmedi mi kıvranışlarımı?
Ah ben! Maalesef, mütemadi ve namütenahi muzdarip!
Mavi ayazda kristal mızraklarıyla delip geçer beni
Çatırdayan buzullar; iliklerime işler
Yakıcı soğuğuyla parlayan zincirler.

Heaven's winged hound, polluting from thy lips
His beak in poison not his own, tears up
My heart; and shapeless sights come wandering by,
The ghastly people of the realm of dream,
Mocking me; and the Earthquake-fiends are charged
To wrench the rivets from my quivering wounds
When the rocks split and close again behind;
While from their loud abysses howling throng
The genii of the storm, urging the rage
Of whirlwind, and afflict me with keen hail.

Göğün kanatlı tazısı, senin dudaklarının fışkısı,
Zehir içinde gagası kendine ait olmayan, yırtar
Kalbimi; şekilsiz gölgeler gelir dolanarak,
Alay ederler benimle hayalet güruhları
Hayal ülkelerinin; ve Deprem zebanileri buyruklanmıştır
Titreyen yaralarımdan perçin kanırtmaya
Kayalar yarılırken ve kapanırken yeniden artlarında;
Fırtınanın cinleri uluyarak gürlerken
Gürül gürül uçurumlarından, şahlanarak öfkesiyle
Burgaç yelin, kırbaç bir doluyla canıma inerler.

And yet to me welcome is day and night,
Whether one breaks the hoar-frost of the morn,
Or starry, dim, and slow, the other climbs
The leaden-colored east; for then they lead
The wingless, crawling hours, one among whom—
As some dark Priest hales the reluctant victim—
Shall drag thee, cruel King, to kiss the blood
From these pale feet, which then might trample thee
If they disdained not such a prostrate slave.
Disdain! Ah, no! I pity thee. What ruin
Will hunt thee undefended through the wide Heaven!
How will thy soul, cloven to its depth with terror,
Gape like a hell within! I speak in grief,
Not exultation, for I hate no more,
As then ere misery made me wise. The curse
Once breathed on thee I would recall. Ye Mountains,
Whose many-voiced Echoes, through the mist
Of cataracts, flung the thunder of that spell!

Ve fakat bana hoş gelmiştir gün ve gece,
Sökün etse biri sabahın kırağı ayazıyla
Veya yıldızlı, loş ve ağır çekip gitse
Kurşuni doğuya doğru diğeri; katarak
Sürüngen saatleri önüne aralarından biri—
Karanlık bir Rahip gibi sürükleyen gönülsüz kurbanı—
Sürükleyecek seni zalim Kral, bu çıplak ayaklardaki
Kanı öptürmeye ki çiğnerdi seni
Şayet secde eden bir köleyi hor görmeseydi.
İğrenmek mi! Ah, hayır! Acıyorum sana. Nasıl bir felaket
Gafil avlayacak seni savunmasız geniş Göklerce!
Nasıl bakacak içindeki cehenneme, korkuyla
Derinliğine yarılmış ruhun! Kederle söylüyorum,
Coşkuyla değil, çünkü nefret etmiyorum artık,
O zamanki sefalet beni bilge yaptı. Bir zamanlar
Üzerine okuduğum laneti hatırlıyorum. Siz Dağlar,
Çok sesli Yankıları çavlan sisleri boyunca savuran
Bu kargımanın gök gürültülerini!

Ye icy Springs, stagnant with wrinkling frost,
Which vibrated to hear me, and then crept
Shuddering through India! Thou serenest Air
Through which the Sun walks burning without beams!
And ye swift Whirlwinds, who on pois'd wings
Hung mute and moveless o'er yon hushed abyss,
As thunder, louder than your own, made rock
The orb'd world! If then my words had power,
Though I am changed so that aught evil wish
Is dead within; although no memory be
Of what is hate, let them not lose it now!
What was that curse? for ye all heard me speak.

Siz buzlu Gözeler, büzüştüren soğukla hareketsiz,
Beni duymak için titreşen, ve sonra çırpınarak
Hindistan boyunca sürüklenen! Sen en berrak Hava,
Güneşin içinde ışımaksızın yakarak yürüdüğü!
Ve siz hızlı Kasırgalar, sessiz uçurumlar üzerinde
Asılı sağır ve hareketsiz kanatları üstünde,
Kendinizden daha azametli gök gürültüsünün
Yerküreyi sarstığı! Şayet sözlerimin bir tesiri varsa,
Her ne kadar değişmiş olsam da ve ilenmelerim
Sönmüşse de içimde; her ne kadar nefrete dair
Bir anı kalmamışsa da, kaybolmasın onlar şimdi!
Bu lanet neydi sizin için, ey beni işitenler?

FIRST VOICE: from the Mountains
Thrice three hundred thousand years
O'er the earthquake's couch we stood;
Oft, as men convulsed with fears,
We trembled in our multitude.

SECOND VOICE: from the Springs
Thunderbolts had parched our water,
We had been stained with bitter blood,
And had run mute, 'mid shrieks of slaughter
Through a city and a solitude.

THIRD VOICE: from the Air
I had clothed, since Earth uprose,
Its wastes in colors not their own,
And oft had my serene repose
Been cloven by many a rending groan.

FOURTH VOICE: from the Whirlwinds
We had soared beneath these mountains
Unresting ages; nor had thunder,
Nor yon volcano's flaming fountains,
Nor any power above or under
Ever made us mute with wonder.

BİRİNCİ SES: Dağlardan
Üç kez üç yüz bin yıl
Depremler üzerinde çömeli durduk;
Sıklıkla kıvranırken insanlar korkuyla,
Titredik kendi kalabalığımızda.

İKİNCİ SES: Kaynaklardan
Yıldırımlar kuruttu sularımızı,
Acı kanlar ile lekelendik,
Sağırca aktık cinayet çığlıkları ortası,
Şehirce ve yalnızlıkça.

ÜÇÜNCÜ SES: Göklerden
Kapladım, Yer yaratıldığından beri,
Enginliklerini onun renklerle ona ait olmayan,
Ve sıklıkla sakin seyrim bölündü
Birçok iç parçalayıcı sızlanmayla.

DÖRDÜNCÜ SES: Kasırgalardan
Bu dağların üzerinde süzüldük
Birbirine katarak çağları; ne gök gürültüsü,
Ne alev pınarları volkanların,
Ne hiçbir güç yükseklerde ve hiçbir erk aşağılarda
Şaşırtmadı bizi asla donup kalasıya.

FIRST VOICE
But never bowed our snowy crest
As at the voice of thine unrest.

SECOND VOICE
Never such a sound before
To the Indian waves we bore.
A pilot asleep on the howling sea
Leaped up from the deck in agony,
And heard, and cried, 'Ah, woe is me!'
And died as mad as the wild waves be.

THIRD VOICE
By such dread words from Earth to Heaven
My still realm was never riven;
When its wound was closed, there stood
Darkness o'er the day like blood.

FOURTH VOICE
And we shrank back: for dreams of ruin
To frozen caves our flight pursuing
Made us keep silence—thus—and thus—
Though silence is a hell to us.

BİRİNCİ SES
Asla eğilmedi karlı bağrımız
Senin rahatsız çığlığındaki gibi.

İKİNCİ SES
Daha önce böyle bir sesi hiç
Sürüklemedik Hint okyanusunun dalgalarına.
Uğuldayan denizde güvertede uyuyan dümenci
Sıçradı yerinden ızdırapla,
İşitti ve bağırdı, 'Ah yazık bana!'
Ve öldü vahşi dalgalar kadar çılgınca.

ÜÇÜNCÜ SES
Böyle korkunç seslerde Yerden Göğe
Benim sessiz mülküm asla bölünmedi;
Yarası kapandığında karanlığı kaldı
Gün üzerinde bir kan lekesi gibi.

DÖRDÜNCÜ SES
Ve kendimize doğru büzüştük: yıkım rüyaları
Takip edip bizleri buzdan mağaralara uçuşumuz ardı
Sessizleştirdi bizi böylece—ve böylece—
Vurur yüzümüze sükûtun cehennemi.

THE EARTH
The tongueless caverns of the craggy hills
Cried, 'Misery!' then; the hollow Heaven replied,
'Misery!' And the Ocean's purple waves,
Climbing the land, howled to the lashing winds,
And the pale nations heard it, 'Misery!'

PROMETHEUS
I hear a sound of voices; not the voice
Which I gave forth. Mother, thy sons and thou
Scorn him, without whose all-enduring will
Beneath the fierce omnipotence of Jove,
Both they and thou had vanished, like thin mist
Unrolled on the morning wind. Know ye not me,
The Titan? He who made his agony
The barrier to your else all-conquering foe?
O rock-embosomed lawns and snow-fed streams,
Now seen athwart frore vapors, deep below,
Through whose o'ershadowing woods I wandered once
With Asia, drinking life from her loved eyes;
Why scorns the spirit, which informs ye, now
To commune with me? me alone who checked,
As one who checks a fiend-drawn charioteer,
The falsehood and the force of him who reigns
Supreme, and with the groans of pining slaves
Fills your dim glens and liquid wildernesses:
Why answer ye not, still? Brethren!

THE EARTH
They dare not.

YERYÜZÜ
Sarp tepelerin dilsiz mağaraları
Çığırdı: 'Sefalet!' ve sonra boş Gökler yanıtladı:
'Sefalet!' Ve Okyanus'un karaya sırnaşan
Mor dalgaları ünledi kamçılayan rüzgârları
Ve solgun milletler işitti: 'Sefalet!'

PROMETHEUS
Duyuyorum uğultusunu seslerin;
Benim verdiğim ses değil. Anne, sen ve oğulların
Alay ediyorsunuz onunla, Jove'nin[8] acımasız kudretinin
Altında her şeye dayanan iradesi olmaksızın,
Onların da senin de yok olduğunuz, zayıf bir sis gibi
Dağılarak sabah rüzgârında. Beni, Titan'ı[9]
Tanımıyor musunuz? Onun ızdırabını yaratan,
Her şeyi fetheden düşmanınızın önündeki engeli?
Ey kaya kabartmalı çayırlar ve karla beslenen çavlanlar,
Görülen karşılardan, derinlerde, ta aşağılarda
Dumanları kaynayan, gölgeli ormanlarınca bir zamanlar
Dolandığım Asia ile, içerek hayatı güzel gözlerinden;
Niçin alay ediyorsunuz o ruhla, sizi haberdar eden,
Ve bana bildiren? Ben ki yalnız gözeten,
Düşmanın çektiği arabayı gözler gibi,
Yanlışlığını ve kudretini o yüce yöneticinin
Gözlerken, ve boyunduruklu kölelerin inleyişleri
Loş vadilerinizi ve ıslak vahşiliğinizi doldururken:
Neden cevap vermezsiniz hâlâ? Kardeşlerim!

YERYÜZÜ
Cesaret edemiyorlar.

PROMETHEUS
Who dares? for I would hear that curse again.
Ha, what an awful whisper rises up!
'Tis scarce like sound; it tingles through the frame
As lightning tingles, hovering ere it strike.
Speak, Spirit! from thine inorganic voice
I only know that thou art moving near
And love. How cursed I him?

THE EARTH
How canst thou hear
Who knowest not the language of the dead?

PROMETHEUS
Thou art a living spirit; speak as they.

THE EARTH
I dare not speak like life, lest Heaven's fell King
Should hear, and link me to some wheel of pain
More torturing than the one whereon I roll.
Subtle thou art and good; and though the Gods
Hear not this voice, yet thou art more than God,
Being wise and kind: earnestly hearken now.

PROMETHEUS
Obscurely through my brain, like shadows dim,
Sweep awful thoughts, rapid and thick. I feel
Faint, like one mingled in entwining love;
Yet 't is not pleasure.

THE EARTH
No, thou canst not hear;
Thou art immortal, and this tongue is known
Only to those who die.

PROMETHEUS
And what art thou,
O melancholy Voice?

PROMETHEUS
Kim cesaret eder? Çünkü duyarım yeniden bu ilenmeyi.
Ne korkunç bir fısıltı yükseliyor!
Bu tuhaf ses çınlıyor manzara boyunca,
Çınladığı gibi şimşeğin, süzülerek havada çakmadan önce.
Konuş, Ruh! Konuş gayrimaddi sesinle
Biliyorum sadece yakına geliyorsun
Ve seviyorsun. Onu nasıl lanetledim?

YERYÜZÜ
Nasıl işitirsin
Ölülerin dilini bilmeyen sen?

PROMETHEUS
Sen yaşayan bir ruhsun; konuş onlar gibi.

YERYÜZÜ
Hayat gibi konuşmaya edemem cesaret, belki işitir diye
Göklerin düşmüş Kralı ve iliştirecek beni diye üzerinde yuvarlanıp
Gittiğim ızdırap cevelanından daha zalim bir ızdırap deveranına.
Zekisin sen ve iyisin; her ne kadar Tanrılar işitmeseler de bu sesi
Fakat sen Tanrıdan daha fazlasısın aklınla ve nezaketinle:
Kulak verirsin şimdi hevesle.

PROMETHEUS
Havsalamın almadığı, karanlık gölgeler gibi,
Uçuşur korkunç düşünceler, hızlı ve boğucu.
Âciz hissediyorum karşılarında, kapılmış gibi sanki
İkircikli bir aşkın girdabına; fakat bir lezzeti olmayan asla.

YERYÜZÜ
Hayır, hayır işitemezsin;
Sen ölümsüzsün, ama bu dil
Sadece ölmüşlerin bildiğidir.

PROMETHEUS
Peki sen kimsin,
Ey üzgün Seda?

THE EARTH

I am the Earth,
Thy mother; she within whose stony veins,
To the last fibre of the loftiest tree
Whose thin leaves trembled in the frozen air,
Joy ran, as blood within a living frame,
When thou didst from her bosom, like a cloud
Of glory, arise, a spirit of keen joy!
And at thy voice her pining sons uplifted
Their prostrate brows from the polluting dust,
And our almighty Tyrant with fierce dread
Grew pale, until his thunder chained thee here.
Then—see those million worlds which burn and roll
Around us—their inhabitants beheld
My spher'd light wane in wide Heaven; the sea
Was lifted by strange tempest, and new fire
From earthquake-rifted mountains of bright snow
Shook its portentous hair beneath Heaven's frown;
Lightning and Inundation vexed the plains;
Blue thistles bloomed in cities; foodless toads
Within voluptuous chambers panting crawled.
When Plague had fallen on man and beast and worm,
And Famine; and black blight on herb and tree;
And in the corn, and vines, and meadow-grass,
Teemed ineradicable poisonous weeds
Draining their growth, for my wan breast was dry
With grief, and the thin air, my breath, was stained
With the contagion of a mother's hate
Breathed on her child's destroyer; ay, I heard
Thy curse, the which, if thou rememberest not,
Yet my innumerable seas and streams,
Mountains, and caves, and winds, and yon wide air,
And the inarticulate people of the dead,
Preserve, a treasured spell. We meditate
In secret joy and hope those dreadful words,
But dare not speak them.

YERYÜZÜ

Yeryüzüyüm ben,
Senin annen; ince yaprakları ayazda titreyen
En yüksek ağacın en son lifine dek
Taşıl damarlarında neşe köpürten,
Canlı bir formun içindeki kan gibi,
Sen onun kucağından bir şan bulutu gibi yükselttiğinde
Keskin bir neşenin ruhunu!
Ve senin sesinle onun boyunduruklu oğulları
Kaldırdılar yorgun alınlarını kirleten tozdan,
Ve bizim kadir-i mutlak Tiranımızın vahşi bir ürküntüyle
Benzi soldu, gök gürültüsü seni buraya zincirleyene kadar.
Ve sonra—gördüler bu milyonlarca âlem, yanan ve yuvarlanan
Etrafımızda ve onların sakinleri—gördüler
Geniş Gökyüzünde solmakta olan küresel ışığımı; deniz
Coşkundu tuhaf bir fırtına ile, yeni bir alev
Parlak karlarca kaplı deprem çatlağı dağlardan
Olağanüstü saçlarını Göğün çatık kaşlarının
Altında savuruyordu; Şimşek ve Sel küstürdü ovaları;
Mavi dikenler kapladı şehirleri; aç kurbağalar
Nefes nefese süründüler şehvetli odalarda.
İllet insana, hayvana ve küçük canlılara musallat olduğunda,
Ve açlık; bitki ve ağaçlara kara lekeler düştüğünde;
Ve tahılın, asmanın ve çayır çimenin
Büyümesini boğduğunda baş edilmez ağulu
Yabani otlar, zayıf göğsüm ızdırapla kurur
Ve ince hava, nefesim, evladının katiline
Nefret kusan bir annenin
Nefesinin bulaşmasıyla lekelenir; ah, sen hatırlamasan da
İşittim senin ilenmelerini,
Fakat sayısız denizler ve ırmaklar,
Dağlar ve mağaralar ve rüzgârlar ve geniş atmosfer,
Ve ölülerin anlaşılmaz halkı,
Muhafaza etti bu hazinemsi büyüyü.
Gizli bir hevesle düşündük ve umut ettik
Bu korkunç ilenmeleri ama onları dile getirmedik.

PROMETHEUS
Venerable mother!
All else who live and suffer take from thee
Some comfort; flowers, and fruits, and happy sounds,
And love, though fleeting; these may not be mine.
But mine own words, I pray, deny me not.

THE EARTH
They shall be told. Ere Babylon was dust,
The Magus Zoroaster, my dead child,
Met his own image walking in the garden.
That apparition, sole of men, he saw.
For know there are two worlds of life and death:
One that which thou beholdest; but the other
Is underneath the grave, where do inhabit
The shadows of all forms that think and live,
Till death unite them and they part no more;
Dreams and the light imaginings of men,
And all that faith creates or love desires,
Terrible, strange, sublime and beauteous shapes.
There thou art, and dost hang, a writhing shade,
'Mid whirlwind-peopled mountains; all the gods
Are there, and all the powers of nameless worlds,
Vast, sceptred phantoms; heroes, men, and beasts;
And Demogorgon, a tremendous gloom;
And he, the supreme Tyrant, on his throne
Of burning gold. Son, one of these shall utter
The curse which all remember. Call at will
Thine own ghost, or the ghost of Jupiter,
Hades or Typhon, or what mightier Gods
From all-prolific Evil, since thy ruin,
Have sprung, and trampled on my prostrate sons.
Ask, and they must reply: so the revenge
Of the Supreme may sweep through vacant shades,
As rainy wind through the abandoned gate
Of a fallen palace.

PROMETHEUS
Saygıdeğer anne!
Bütün yaşayanlar ve ızdırap çekenler sende bulur
Aynı teselliyi; çiçekler ve meyveler ve mutlu sedalar,
Ve aşk, uçuşkan olsa da her biri; benim olamaz bunlar.
Fakat sözlerim benim, yalvarırım sana reddetme beni.

YERYÜZÜ
Söylenecek onlar. Babil toz olmadan önce,
Yüksek Büyücü Zerdüşt, benim müteveffa çocuğum,
Karşılaştı bahçede yürüyen yansısıyla.
Bu görgüye tek bir insan şahit oldu.
Bilmen için ki iki dünya mevcuttur ölüm ve hayat olmak üzere:
Biri gördüğün dünya; diğeri
Mezarın altında, düşünen ve yaşayan
Tüm formlarının gölgelerince meskûn,
Ölüm onları birleştirene ve bir daha ayırmayana kadar,
Rüyalar ve ışık yansıları insanların,
Ve bütün yarattıkları imanın, arzuladıkları aşkın,
Ürkünç, tuhaf, yüce ve gökçek şekiller.
Oradasın sen ve asılısın, kıvranan bir gölge gibi,
Burgaç rüzgârlarca meskûn dağların ortasında; bütün tanrılar
Orada ve isimsiz dünyaların tüm numenleri,
Geniş, asılı hayaletler; kahramanlar, insanlar ve hayvanlar;
Muazzam kasvetli Demogorgon;
Ve o Hâkim-i Mutlak, altından tahtında
Parıldayan. Oğul, bunlardan biri dillendirecek
Laneti herkesin hatırlayacağı. İsteğinle çağır
Kendi hayaletini yahut Jüpiter'in hayaletini,
Hades'in veya Tayfun'un[10] veya velut Kötülükten
Gelen daha güçlü Tanrıların, senin mahvından
Bu yana coştular ve çiğnediler benim talihsiz oğullarımı.
Sor ki cevaplamak zorundadırlar: böyle süpürdü
Boş gölgelikleri öfkesi Yüce'nin,
Yağmurlu bir rüzgâr yıkık bir sarayın
Terk edilmiş geçidinden esercesine.

PROMETHEUS
Mother, let not aught
Of that which may be evil pass again
My lips, or those of aught resembling me.
Phantasm of Jupiter, arise, appear!

IONE
My wings are folded o'er mine ears;
My wings are crossed o'er mine eyes;
Yet through their silver shade appears,
And through their lulling plumes arise,
A Shape, a throng of sounds.
May it be no ill to thee
O thou of many wounds!
Near whom, for our sweet sister's sake,
Ever thus we watch and wake.

PANTHEA
The sound is of whirlwind underground,
Earthquake, and fire, and mountains cloven;
The shape is awful, like the sound,
Clothed in dark purple, star-inwoven.
A sceptre of pale gold,
To stay steps proud, o'er the slow cloud,
His vein'd hand doth hold.
Cruel he looks, but calm and strong,
Like one who does, not suffers wrong.

PHANTASM OF JUPITER
Why have the secret powers of this strange world
Driven me, a frail and empty phantom, hither
On direst storms? What unaccustomed sounds
Are hovering on my lips, unlike the voice
With which our pallid race hold ghastly talk
In darkness? And, proud sufferer, who art thou?

PROMETHEUS
Anne, dudaklarımdan geçen
Hiçbir kötülük olmasın yeniden,
Veya herhangi bir parçamdan.
Jüpiter'in Hayali, yüksel ve ortaya çık!

IONE
Kanatlarım kapalı kulaklarım üzre;
Kanatlarım perde oldu gözlerim üzre;
Fakat gümüşi gölgelerinden süzülerek beliriyor,
Ve müsekkin tüylerince yükseliyor
Bir şekil, bir gürültü yumağı.
Dilerim olmasın sana bir zararı,
Sana, ey birçok yarası olan!
Tatlı kız kardeşimizin hatırına,
Gözler ve bekleriz başını.

PANTHEA
Bu ses yeraltı burgaç rüzgârından,
Depremden, ateşten ve yarılmış dağlardan;
Şekli korkunç, ses benzeri,
Koyu bir mor kuşanmış, yıldızdan dokunmuş.
Soluk bir altın asâ,
Kılmak için adımlarını haşmetli, yavaş bulutların üzerinde,
Damarlı ellerinin tuttuğu.
Zalim görünüyor, fakat soğuk ve güçlü,
Davranan birisi gibi, yanlış acı çeken olmaktansa.

JÜPİTER'İN HAYALETİ
Neden bu garip dünyanın gizli güçleri
Beni sürdüler en sert fırtınalara ki kırılgan
Ve boş bir hayalim ben? Ne alışık olmadık sesler
Dolanıyor dudaklarımda, benzemeyen menfur diline
Solgun ırkımızın konuştuğu karanlıkta?
Peki sen, gururlu muzdarip, kimsin sen?

PROMETHEUS
Tremendous Image! as thou art must be
He whom thou shadowest forth. I am his foe,
The Titan. Speak the words which I would hear,
Although no thought inform thine empty voice.

THE EARTH
Listen! And though your echoes must be mute,
Gray mountains, and old woods, and haunted springs,
Prophetic caves, and isle-surrounding streams,
Rejoice to hear what yet ye cannot speak.

PHANTASM
A spirit seizes me and speaks within;
It tears me as fire tears a thunder-cloud.

PANTHEA
See how he lifts his mighty looks! the Heaven
Darkens above.

IONE
He speaks! Oh, shelter me!

PROMETHEUS
I see the curse on gestures proud and cold,
And looks of firm defiance, and calm hate,
And such despair as mocks itself with smiles,
Written as on a scroll: yet speak! Oh, speak!

PROMETHEUS
Muazzam Heyula! Senin gibi
Olmalı gölgesini düşürdüğün. Ben düşmanıyım onun,
Ben Titan. İşiteceğim sözleri konuş,
Hiçbir düşünceyi dile getirmiyorsa da o boş sesin.

YERYÜZÜ
Dinle! Sağırsa da yankılarınız sizin,
Boz dağlar ve geçkin ormanlar ve perili pınarlar,
Vahiy mağaraları ve adaları çevreleyen sular,
Henüz dile getiremediğiniz şeyi duymakla coşun.

HAYALET
Bir ruh yakalıyor beni ve konuşuyor içimde;
Parçalıyor beni, parçaladığı gibi şimşeğin fırtına bulutunu.

PANTHEA
Bak nasıl kaldırıyor kudretli bakışlarını!
Gökyüzü kararıyor yukarıda.

IONE
Kollayın beni, ah! Konuşuyor o!

PROMETHEUS
Görüyorum laneti tavırlarda gururlu ve soğuk,
Ve bakışlarda kararlı meydan okuyan ve serin kanlı nefrette,
Ve şu umutsuzluk gülerek kendiyle eğlenen,
Yazılmış sanki parşömen üstüne: Konuş! Ey, konuş!

PHANTASM

Fiend, I defy thee! with a calm, fixed mind,
All that thou canst inflict I bid thee do;
Foul tyrant both of Gods and humankind,
One only being shalt thou not subdue.
Rain then thy plagues upon me here,
Ghastly disease, and frenzying fear;
And let alternate frost and fire
Eat into me, and be thine ire
Lightning, and cutting hail, and legioned forms
Of furies, driving by upon the wounding storms.
Ay, do thy worst! Thou art omnipotent.
O'er all things but thyself I gave thee power,
And my own will. Be thy swift mischiefs sent
To blast mankind, from yon ethereal tower.
Let thy malignant spirit move
In darkness over those I love;
On me and mine I imprecate
The utmost torture of thy hate;
And thus devote to sleepless agony,
This undeclining head while thou must reign on high.

HAYALET
Düşman, meydan okuyorum sana! Sakin ve kararlı bir akılla,
Yapabileceğin ne varsa yap, emrediyorum sana;
Tanrıların ve insanların sahte hükümdarı,
Teslim alamayacağın tek benlik benim.
Yağdır lanetlerini buraya üzerime,
En kötü hastalığını ve titretici korkunu;
Ve bırak yer değiştirsin buz ve ateş,
Yesinler tenimi, şimşeklensin öfken,
Yağsın dolular ve ordu şeklinde gazaplar
Yaralayan fırtınalarca taşınarak.
Ah, en kötünü göster! Her şeye kadirsin.
Her şeyin üzerinde fakat sana verdim gücü,
Ve kendi irademi. Gönderiliyor olsun ayağı çabuk
Kötülüklerin, alaşağı etmek için insanlığı eterik kulenden.
Kötücül ruhun ilerlesin karanlıkta
Sevdiklerimin üzerine;
Bana ve bana ait olanlara
İleniyorum senin öfkenin en uç işkencesi;
Ve böylece uykusuz ızdıraplara adıyorum
Bu eğilmez başımı sen yükseklerde hüküm sürmeliyken.

But thou, who art the God and Lord: O thou
Who fillest with thy soul this world of woe,
To whom all things of Earth and Heaven do bow
In fear and worship—all-prevailing foe!
I curse thee! let a sufferer's curse
Clasp thee, his torturer, like remorse;
Till thine Infinity shall be
A robe of envenomed agony;
And thine Omnipotence a crown of pain,
To cling like burning gold round thy dissolving brain!
Heap on thy soul, by virtue of this Curse,
Ill deeds; then be thou damned, beholding good;
Both infinite as is the universe,
And thou, and thy self-torturing solitude.
An awful image of calm power
Though now thou sittest, let the hour
Come, when thou must appear to be
That which thou art internally;
And after many a false and fruitless crime,
Scorn track thy lagging fall through boundless space and time!

Fakat sen, Tanrı ve Efendi olan: Ey sen,
Bu keder dünyasını kendi ruhuyla doldurmuş olan,
Kendisine Yerdeki ve Gökteki her şeyin eğildiği
Korkuyla ve tapınmayla—her yere hâkim düşman!
Lanetliyorum seni! Muzdaribin laneti
Yakalasın seni, işkenceciyi vicdan azabının yakaladığı gibi;
Ta ki senin Sonsuzluğun
Zehirli bir ızdırabın örtüsü olana dek;
Her Şeye Kadirliğin ızdırap tacı olsun,
Çözülen beyninin etrafına altın bir kor gibi dolansın!
Bu İlencin erdemiyle yığılsın üzerine
Kötücül eylemler ki lanetlen, iyi bak;
Hem sonsuz bu evren gibi,
Hem sen ve sana ızdırap veren yalnızlığın.
Ve soğuk gücünün korkunç imajı,
Her ne kadar oturuyor olsan da gelsin saati,
Derununda olduğun gibi
Görünmek zorunda olacaksın;
Ve birçok yanlış ve meyvesiz suçlardan sonra
Alaylar edilecek gecikmiş devrilişinin ardından uçsuz uzay ve zamanda!

PROMETHEUS
Were these my words, O Parent?

THE EARTH
They were thine.

PROMETHEUS
It doth repent me; words are quick and vain;
Grief for awhile is blind, and so was mine.
I wish no living thing to suffer pain.

THE EARTH
Misery, oh, misery to me,
That Jove at length should vanquish thee!
Wail, howl aloud, Land and Sea,
The Earth's rent heart shall answer ye!
Howl, Spirits of the living and the dead,
Your refuge, your defence, lies fallen and vanquishèd!

FIRST ECHO
Lies fallen and vanquishèd!

SECOND ECHO
Fallen and vanquisèd!

PROMETHEUS
Bunlar benim sözlerim miydi Validem?

YERYÜZÜ
Senindi bunlar.

PROMETHEUS
Pişmanım; sözlerim fevri ve boş;
Kör bir ızdırap bir süreliğine, buydu hâlim.
Hiçbir yaşayanın ızdırap çekmesini istemem.

YERYÜZÜ
Yazıklar, ah yazıklar bana,
Yenecek seni bu Jove sonunda!
Feryat, figan canhıraş, Kara ve Deniz,
Yeryüzünün rehin kalbi cevaplayacak seni!
Ölülerin ve yaşayanların Ruhları çığırın,
Sığınağınız, korunağınız düşmüş ve harap yatıyor!

BİRİNCİ YANKI
Düşmüş ve harap yatıyor!

İKİNCİ YANKI
Düşmüş ve harap!

IONE
Fear not: 't is but some passing spasm,
The Titan is unvanquished still.
But see, where through the azure chasm
Of yon forked and snowy hill,
Trampling the slant winds on high
With golden-sandalled feet, that glow
Under plumes of purple dye,
Like rose-ensanguined ivory,
A Shape comes now,
Stretching on high from his right hand
A serpent-cinctured wand.

PANTHEA
'T is Jove's world-wandering herald, Mercury.

IONE
And who are those with hydra tresses
And iron wings, that climb the wind,
Whom the frowning God represses,—
Like vapors steaming up behind,
Clanging loud, an endless crowd?

PANTHEA
These are Jove's tempest-walking hounds,
Whom he gluts with groans and blood,
When charioted on sulphurous cloud
He bursts Heaven's bounds.

IONE
Are they now led from the thin dead
On new pangs to be fed?

IONE
Korkma: bu geçici ihtilaç bir şey değil,
Titan hâlâ yıkılmadı.
Fakat bak çatallı ve karlı dorukların
Mavi uçurumları boyunca
Kıvrımlı rüzgârlar çiğniyor yüksekleri
Altın sandaletli ayaklarıyla, ışıyan
Pembe renkli tüylerin altında,
Gül rengine bürünmüş fildişleri gibi,
Bir silüet geliyor şimdi,
Yılan motifli bir asâyı
Sağ eliyle uzatarak yükseğe.

PANTHEA
Bu Jove'nin dünya gezgini habercisi Merkür.

IONE
Kim bu Hidra[11] bukleliler
Ve demir kanatlarla rüzgâra tutunanlar,
Çatık kaşlı Tanrının ezdikleri,—
Arkada tüten buharlar gibi,
Gürültücü bu sonsuz kalabalık da kim?

PANTHEA
Jove'nin fırtına köpekleri bunlar,
İnilti ve kanla beslediği onun,
Sülfürlü bulutlarca sürdüğünde arabasını
Yırtar Göğün sınırlarını.

IONE
Zayıf ölgün tarafından mı salıverildiler
Beslenmek üzere yeni sancılarca?

PANTHEA
The Titan looks as ever, firm, not proud.

FIRST FURY
Ha! I scent life!

SECOND FURY
Let me but look into his eyes!

THIRD FURY
The hope of torturing him smells like a heap
Of corpses to a death-bird after battle.

FIRST FURY
Darest thou delay, O Herald! take cheer, Hounds
Of Hell: what if the Son of Maia soon
Should make us food and sport—who can please long
The Omnipotent?

MERCURY
Back to your towers of iron,
And gnash, beside the streams of fire and wail,
Your foodless teeth. Geryon, arise! and Gorgon,
Chimaera, and thou Sphinx, subtlest of fiends,
Who ministered to Thebes Heaven's poisoned wine,
Unnatural love, and more unnatural hate:
These shall perform your task.

FIRST FURY
Oh, mercy! mercy!
We die with our desire! drive us not back!

PANTHEA
Titan her zaman olduğu gibi, kibirli değil kararlı görünüyor.

İLK GAZAP
Aha! Yaşam kokusu alıyorum!

İKİNCİ GAZAP
Ta gözlerinin içine bakayım onun!

ÜÇÜNCÜ GAZAP
Ona işkence etme ümidi savaş sonrası ceset yığınlarının
Ölü yiyici kuşlara koktuğu gibi kokuyor.

BİRİNCİ GAZAP
Canın cehenneme, ey Haberci! Coştur Cehennem
Köpeklerini: Ya Maia'nın[12] Oğlu yakında bizi
Yiyecek ve av ederse—kim memnun edebilir uzun süre
Her Şeye Kadiri?

MERKÜR
Dönün demir kulelerinize,
Aç dişlerinizi gıcırdatın ateş ırmakları boyunca
Ve dövünün. Geryon,[13] kalk! Ve Gorgon,[14]
Khimaira[15] ve sen Sfenks,[16] düşmanların en sinsisi,
Thebes'e Göğün zehirli şarabını, doğal olmayan aşkı[17]
Ve daha doğal olmayan nefreti musallat eden:
Bunlar yerine getirecekler senin görevini.

İLK GAZAP
Ah, merhamet! Merhamet!
Arzumuzla ölelim! Gönderme bizi geri!

MERCURY
Crouch then in silence.
Awful Sufferer!
To thee unwilling, most unwillingly
I come, by the great Father's will driven down,
To execute a doom of new revenge.
Alas! I pity thee, and hate myself
That I can do no more; aye from thy sight
Returning, for a season, Heaven seems Hell,
So thy worn form pursues me night and day,
Smiling reproach. Wise art thou, firm and good,
But vainly wouldst stand forth alone in strife
Against the Omnipotent; as yon clear lamps,
That measure and divide the weary years
From which there is no refuge, long have taught
And long must teach. Even now thy Torturer arms
With the strange might of unimagined pains
The powers who scheme slow agonies in Hell,
And my commission is to lead them here,
Or what more subtle, foul, or savage fiends
People the abyss, and leave them to their task.
Be it not so! there is a secret known
To thee, and to none else of living things,
Which may transfer the sceptre of wide Heaven,
The fear of which perplexes the Supreme.
Clothe it in words, and bid it clasp his throne
In intercession; bend thy soul in prayer,
And like a suppliant in some gorgeous fane,
Let the will kneel within thy haughty heart,
For benefits and meek submission tame
The fiercest and the mightiest.

MERKÜR
Sin öyleyse sessizce.
Rezil Muzdarip!
Sana istemeyerek, hiç istemeyerek
Geldim, ulu Baba'nın isteğiyle inerek aşağılara,
Yeni bir intikam takdirini ifa etmeye.
Yazık! Acıyorum sana ve nefret ediyorum kendimden
Ki daha yapamam artık; evet döndüğümde
Senin ufkundan cehennem görünüyor cennet bir mevsim boyunca.
Senin parçalanmış hayalin takip ediyor beni gece gündüz,
Gülerek sitem ediyor. Bilgesin sen, sabit ve de iyi,
Fakat boşuna savaşıyorsun yekten
Kadir-i Mutlaka karşı; pırıltılı lambalar gibi
Kaçışı olmayan bu yorgun yılları ölçen ve bölen,
Uzunca öğrettiler ve uzunca öğretmek zorundalar.
Hatta şimdi senin İşkencecin hayal edilemeyecek
Tuhaf zulümlerle silahlandı, güçlerle
Cehennemde yavaş acılar tezgâhlayan,
Ve benim işim onları buraya getirmek,
Veya daha kurnaz, aptal veya vahşi düşmanları
Uçurumlarca meskûn ve bırakmak onları işleriyle.
Böyle olmasın! Bir sır var bildiğin
Ve senden başka hiçbir hayat sahibinin bilmediği,
Geniş Göklerin asâsını el değiştirtebilecek,
Endişesinin Yukarıdakinin aklını karıştırdığı.
Onu dök kelimelere, kapatmasını iste tahtını
Rica ile; eğ ruhunu ibadetle,
Görkemli bir tapınaktaki yakaran gibi,
Gururlu kalbindeki irade diz çöksün
Faydaları için ve bu uysal teslimiyet yola getirsin
En vahşi ve en güçlü olanı.

PROMETHEUS
Evil minds
Change good to their own nature. I gave all
He has; and in return he chains me here
Years, ages, night and day; whether the Sun
Split my parched skin, or in the moony night
The crystal-wingèd snow cling round my hair;
Whilst my belovèd race is trampled down
By his thought-executing ministers.
Such is the tyrant's recompense. 'T is just.
He who is evil can receive no good;
And for a world bestowed, or a friend lost,
He can feel hate, fear, shame; not gratitude.
He but requites me for his own misdeed.
Kindness to such is keen reproach, which breaks
With bitter stings the light sleep of Revenge.
Submission thou dost know I cannot try.
For what submission but that fatal word,
The death-seal of mankind's captivity,
Like the Sicilian's hair-suspended sword,
Which trembles o'er his crown, would he accept,
Or could I yield? Which yet I will not yield.
Let others flatter Crime where it sits throned
In brief Omnipotence; secure are they;
For Justice, when triumphant, will weep down
Pity, not punishment, on her own wrongs,
Too much avenged by those who err. I wait,
Enduring thus, the retributive hour
Which since we spake is even nearer now.
But hark, the hell-hounds clamor: fear delay:
Behold! Heaven lowers under thy Father's frown.

PROMETHEUS
Kötü düşünceler
Benzetirler iyiyi kendilerine. Ona sahip olduğu
Her şeyi verdim; karşılığında buraya zincirledi beni
Yıllarca, çağlarca, gece gündüz; ya yıpranmış derimi
Parçalar Güneş ya da aylı gecelerde
Kristal kanatlı karlar tutunur saçlarıma;
Sevdiğim soy ezilirken
Bu düşünce icracısı vekillerce.
Böyledir zalimin cezalandırması. Bu adil.
Kötü olan iyi bir şey elde edemez;
Bağışlanan bir ülke ya da kaybedilen bir dost için,
Öfke hissedebilir, korku, utanç; minnettarlık değil.
Kendi kötü eylemi nedeniyle cezalandırıyor beni.
Böyle davranışa nezaket keskin bir sitem,
Acı iğnesiyle intikamın hafif uykusunu bölen.
Teslimiyeti biliyorsun ki deneyemem.
Çünkü teslimiyet ölümcül bir sözcüktür,
Ölüm mührü insanlığın esaretinin,
Sicilyalının saçlarını dik tutan kılıcı gibi,[18]
Tacının üzerinde titreyen, kabul eder mi,
Ya da teslim olabilir miyim? Ki teslim olmayacağım yine de.
Diğerleri yaltaklansın Suça tahtında oturduğu yerde
Kısa sürecek bir Muktedirlikle; güvende onlar;
Çünkü Adalet galip geldiğinde ağlayacaklar,
Acımak, ceza değil kendi yanlışlarında,
Çok intikam alınmıştır hata yapanlarca. Bekliyorum,
Tahammül ederek böylece, ödeşme saatini
Konuştuğumuzdan bu yana daha da yaklaşmış olan.
Fakat kulak ver, cehennem köpeklerinin yaygarası: gecikmekten kork:
Gör! Gökyüzü alçalıyor Baba'nın hoş görmezliği altında.

MERCURY
Oh, that we might be spared; I to inflict,
And thou to suffer! Once more answer me.
Thou knowest not the period of Jove's power?

PROMETHEUS
I know but this, that it must come.

MERCURY
Alas!
Thou canst not count thy years to come of pain!

PROMETHEUS
They last while Jove must reign; nor more, nor less
Do I desire or fear.

MERCURY
Yet pause, and plunge
Into Eternity, where recorded time,
Even all that we imagine, age on age,
Seems but a point, and the reluctant mind
Flags wearily in its unending flight,
Till it sink, dizzy, blind, lot, shelterless;
Perchance it has not numbered the slow years
Which thou must spend in torture, unreprieved?

PROMETHEUS
Perchance no thought can count them, yet they pass.

MERCURY
If thou mightst dwell among the Gods the while,
Lapped in voluptuous joy?

MERKÜR
Ah, esirgenebiliriz belki; ben acı vermek,
Sen acı çekmek zorundasın! Bir kez daha cevap ver bana.
Jove'nin gücünün devranını bilmiyor musun?

PROMETHEUS
Biliyorum fakat bu gelmeli başa.

MERKÜR
Yazık!
Izdırap içinde geçecek günlerini sayamazsın!

PROMETHEUS
Jove hükmettiği sürece sürecekler; ne fazlasını ne azını
Arzularım ya da korkarım ondan.

MERKÜR
Fakat dur ve dal Sonsuzluğa,
Kaydedilen zamanın,
Hayal ettiğimiz her şeyin, yıl ve yıl,
Bir nokta gibi göründüğü ve isteksiz aklın
Sonsuz uçuşkanlığında yorgun bir bayrak gibi dalgalandığı,
Çökene kadar gözleri kararmış, kör, yığılmış, barınaksız;
Sayılmadı mı yavaş yıllar, işkenceyle
Geçirmek zorunda olduğun, ertelenmeyen?

PROMETHEUS
Muhtemelen sayamaz hiçbir düşünce onları, fakat geçerler.

MERKÜR
Eğer oturabilseydin Tanrılar arasında,
Dolar mıydın şehevi bir sevinçle?

PROMETHEUS
I would not quit
This bleak ravine, these unrepentant pains.

MERCURY
Alas! I wonder at, yet pity thee.

PROMETHEUS
Pity the self-despising slaves of Heaven,
Not me, within whose mind sits peace serene,
As light in the sun, throned. How vain is talk!
Call up the fiends.

IONE
Oh, sister, look! White fire
Has cloven to the roots yon huge snow-loaded cedar;
How fearfully God's thunder howls behind!

MERCURY
I must obey his words and thine. Alas!
Most heavily remorse hangs at my heart!

PANTHEA
See where the child of Heaven, with wingèd feet,
Runs down the slanted sunlight of the dawn.

IONE
Dear sister, close thy plumes over thine eyes
Lest thou behold and die; they come—they come—
Blackening the birth of day with countless wings,
And hollow underneath, like death.

FIRST FURY
Prometheus!

PROMETHEUS
Terk etmezdim
Bu kasvetli koyağı, bu tövbesiz ızdırapları.

MERKÜR
Yazık! Şaşırıyorum sana, fakat acıyorum da.

PROMETHEUS
Yazık Göğün kendini aşağılayan kölelerine,
Bana değil, zihninde güneş ışığı gibi huzur ve sükûnun
Hüküm sürdüğü. Ne kadar boş, konuşmak!
Çağır iblisleri.

IONE
Ah, kardeşim, bak! Beyaz ateş
Yardı köklerine kadar iri, kar yüklü sediri;
Ne korkunç patlıyor ardından Tanrının gök gürültüsü!

MERKÜR
Onun sözlerine itaat etmeliyim ve seninkilere. Yazık!
En ağır üzüntü asılı kalbimde!

PANTHEA
Gör nerede Göğün çocuğu, kanatlı ayaklarıyla
Şafağın yatay gün ışıklarınca koşuyor aşağıya.

IONE
Sevgili kardeşim, kapat teleklerini gözlerine
Görüp ölme diye; geliyorlar—geliyorlar—
Sayısız kanatlarıyla gün doğumunu karartarak
Ve içi boş ölüm gibi.

İLK GAZAP
Prometheus!

SECOND FURY
Immortal Titan!

THIRD FURY
Champion of Heaven's slaves!

PROMETHEUS
He whom some dreadful voice invokes is here,
Prometheus, the chained Titan. Horrible forms,
What and who are ye? Never yet there came
Phantasms so foul through monster-teeming Hell
From the all-miscreative brain of Jove.
Whilst I behold such execrable shapes,
Methinks I grow like what I contemplate,
And laugh and stare in loathsome sympathy.

FIRST FURY
We are the ministers of pain, and fear,
And disappointment, and mistrust, and hate,
And clinging crime; and as lean dogs pursue
Through wood and lake some struck and sobbing fawn,
We track all things that weep, and bleed, and live,
When the great King betrays them to our will.

PROMETHEUS
O many fearful natures in one name,
I know ye; and these lakes and echoes know
The darkness and the clangor of your wings!
But why more hideous than your loathed selves
Gather ye up in legions from the deep?

SECOND FURY
We knew not that. Sisters, rejoice, rejoice!

İKİNCİ GAZAP
Ölümsüz Titan!

ÜÇÜNCÜ GAZAP
Göğün kölelerinin kahramanı!

PROMETHEUS
Bazı vahşi seslerin uyandırdığı o burada,
Prometheus, zincirlenmiş Titan. Dehşetli gölgeler,
Nesiniz ve kimsiniz sizler? Gelmedi henüz hiçbir hayalet
Buraya böyle kokuşmuş, canavar kusan Cehennemden,
Jove'nin ucubeler yaratan beyninden.
Bakıyorken şu menfur şekillere,
Düşünüyorken düşündüğüme dönüşüyorum,
Ve kahkaha atıyorum ve bakıyorum müstekreh sempatiye.

İLK GAZAP
Biz acının ve korkunun ulaklarıyız,
Ve hayal kırıklığının ve güvensizliğin ve nefretin,
Ve yapışkan suçun; ve tazı gibi ormanlar
Ve sulaklar boyunca vurulan ve hıçkıran
Her şeyi takip ediyoruz, ağlayan ve kanayan ve yaşayan,
Büyük Kral onları insafımıza bıraktığında.

PROMETHEUS
Ey bir adı olan birçok korkunç doğalı,
Biliyorum sizi; ve bu göller ve yankılar biliyor
Kanatlarınızın kara gölgelerini ve gürültüsünü!
Fakat kendi iğrenç varlığınızdan daha iğrenç
Orduları niye çağırıyorsunuz derinlerden?

İKİNCİ GAZAP
Bilmiyorduk bunu. Kız kardeşler, neşelenin, neşelenin!

PROMETHEUS
Can aught exult in its deformity?

SECOND FURY
The beauty of delight makes lovers glad,
Gazing on one another: so are we.
As from the rose which the pale priestess kneels
To gather for her festal crown of flowers
The aerial crimson falls, flushing her cheek,
So from our victim's destined agony
The shade which is our form invests us round;
Else we are shapeless as our mother Night.

PROMETHEUS
I laugh your power, and his who sent you here,
To lowest scorn. Pour forth the cup of pain.

FIRST FURY
Thou thinkest we will rend thee bone from bone
And nerve from nerve, working like fire within?

PROMETHEUS
Pain is my element, as hate is thine;
Ye rend me now; I care not.

SECOND FURY
Dost imagine
We will but laugh into thy lidless eyes?

PROMETHEUS
I weigh not what ye do, but what ye suffer,
Being evil. Cruel was the power which called
You, or aught else so wretched, into light.

PROMETHEUS
Hiçlik övünür mü şekilsizliği ile?

İKİNCİ GAZAP
Zevkin güzelliği memnun eder âşıkları,
Bakarak birbirlerinin gözlerinin içine: biz de öyleyiz.
Solgun rahibenin diz çöktüğü gülden
Onun bayramlık tacına toplamak için çiçekleri
Havadaki kızıllık düşer pembeleştirerek yanağını,
Öyle ki şeklimiz olan gölgesi kurbanımızın
Mukadder ızdırabının, bize hayat verir;
Yoksa Gece Annemiz gibi şekilsiz kalırız biz de.

PROMETHEUS
Gülüyorum gücüne ve seni buraya gönderene
En alaycı biçimde. Hadi dök içir ızdırap kadehini.

İLK GAZAP
Seni kemik kemik parçalayacağımızı ve sinir sinir
İçeriden tutuşan bir ateş gibi tüketeceğimizi mi düşünüyorsun?

PROMETHEUS
Acı benim unsurum, nefretin sizin olduğu gibi;
Parçalayın beni şimdi; umursamıyorum.

İKİNCİ GAZAP
Hayal ediyor musun
Senin muzdarip gözlerine güleceğimizi?

PROMETHEUS
Ne yapacağınızı tartmıyorum, fakat ne çekeceğinizi,
Kötü olmaktan. Zalim bir güçtü sizi çağıran
Ya da daha kötülerini gün yüzüne.

THIRD FURY
Thou think'st we will live through thee, one by one,
Like animal life, and though we can obscure not
The soul which burns within, that we will dwell
Beside it, like a vain loud multitude,
Vexing the self-content of wisest men;
That we will be dread thought beneath thy brain,
And foul desire round thine astonished heart,
And blood within thy labyrinthine veins
Crawling like agony?

PROMETHEUS
Why, ye are thus now;
Yet am I king over myself, and rule
The torturing and conflicting throngs within,
As Jove rules you when Hell grows mutinous.

ÜÇÜNCÜ GAZAP
Senin içine bir bir yerleşeceğimizi mi düşünüyorsun
Nefsani yaşam gibi, ve her ne kadar içinde yanan
Ruhu karartamasak da onun yanına
Çökeleneceğimizi boş gürültücü bir kalabalık gibi,
En bilge adamın bile kendiyle iktifasını rahatsız ederek;
Beynindeki karanlık düşünceler olacağımızı,
Ve şaşkın yüreğindeki süfli arzular,
Ve damar labirentlerinde dolaşan kan,
Izdırap sürükleyen?

PROMETHEUS
Niçin, şimdi böyle;
Fakat ben kendi üzerimde egemenim ve yönetirim
İşkence eden ve çekiştiren güruhları içimde,
Jove'nin sizi yönettiği gibi Cehennem kudurduğunda.

CHORUS OF FURIES

From the ends of the earth, from the ends of the earth,
Where the night has its grave and the morning its birth,
Come, come, come!
O ye who shake hills with the scream of your mirth
When cities sink howling in ruin; and ye
Who with wingless footsteps trample the sea,
And close upon Shipwreck and Famine's track
Sit chattering with joy on the foodless wreck;
Come, come, come!
Leave the bed, low, cold, and red,
Strewed beneath a nation dead;
Leave the hatred, as in ashes
Fire is left for future burning;
It will burst in bloodier flashes
When ye stir it, soon returning;
Leave the self-contempt implanted
In young spirits, sense-enchanted,
Misery's yet unkindled fuel;
Leave Hell's secrets half unchanted
To the maniac dreamer; cruel
More than ye can be with hate
Is he with fear.
Come, come, come!
We are steaming up from Hell's wide gate
And we burden the blasts of the atmosphere,
But vainly we toil till ye come here.

GAZAPLAR KOROSU

Yeryüzünün sonlarından, yeryüzünün sonlarından,
Işığın mezarını bulduğu ve sabahın doğumunu,
Gel, gel, gel!
Ey sen dağları sarsan neşesinin çığlığıyla
Şehirler uğuldayarak dönüşürken yıkıntılara; ve sen
Kanatsız adımlarla denizler geçen,
Gemiler batıran, Kıtlıklar salan,
Keyifle aç harabelerde oturan;
Gel, gel, gel!
Bırak yatağını alçak, soğuk ve kızıl,
Ölü bir halkın altına yayılmış;
Nefreti bırak, küller içindeki
Ateş gibi geleceğe değin yanmaya bırakılan;
Daha kanlı ışıltılarla patlayacak
Dönüp karıştırdığın zaman onu;
Kendinden nefret, bırak ekili,
Genç ruhların içine duyularına zincirli,
Sefaletin henüz alevlenmemiş yakıtıdır;
Bırak cehennemin sırlarını yarı örtülü
Manyak bir hayalpereste; senden
Daha zalim olabilir nefretle
Ve korkuyla.
Gel, gel, gel!
Cehennemin geniş kapısından tütüyoruz
Ve havayı ağırlaştırıyoruz
Fakat nafile çabalıyoruz sen buraya gelene kadar.

IONE
Sister, I hear the thunder of new wings.

PANTHEA
These solid mountains quiver with the sound
Even as the tremulous air; their shadows make
The space within my plumes more black than night.

FIRST FURY
Your call was as a wing'd car,
Driven on whirlwinds fast and far;
It rapt us from red gulfs of war.

SECOND FURY
From wide cities, famine-wasted;

THIRD FURY
Groans half heard, and blood untasted;

FOURTH FURY
Kingly conclaves stern and cold,
Where blood with gold is bought and sold;

IONE
İşitiyorum yeni kanatların gök gürültüsünü kardeşim.

PANTHEA
Bu sabit dağlar titreşiyor sesle
Hatta kolay etkilenen hava gibi; gölgeleri tüylerim
Arasında kalan uzayı geceden de karanlık yapıyor.

İLK GAZAP
Çağrın bir kanatlı araba gibiydi,
Burgaç rüzgârlarca sürülen hızla ve uzağa;
Esritti bizi savaşın kızıl girdaplarından.

İKİNCİ GAZAP
Açlığın yere serdiği geniş şehirlerden;

ÜÇÜNCÜ GAZAP
Yarım işitilmiş inlemelerden ve tadılmamış kandan;

DÖRDÜNCÜ GAZAP
Sert ve soğuk kralların toplantısı gibi,
Kanın altın ile alınıp satıldığı;

FIFTH FURY
From the furnace, white and hot,
In which—

A FURY
Speak not; whisper not;
I know all that ye would tell,
But to speak might break the spell
Which must bend the Invincible,
The stern of thought;
He yet defies the deepest power of Hell.

FURY
Tear the veil!

ANOTHER FURY
It is torn.

BEŞİNCİ GAZAP
Beyaz ve kızgın bir fırın gibi,
İçinde—

BİR GAZAP
Konuşma; fısıldama;
Biliyorum söyleyeceğin her şeyi,
Fakat konuşman bozabilir büyüyü
Baş eğdirebilecek olan Yenilmeze,
Düşüncenin keskinliğiyle;
Meydan okurken o Cehennemin en derin güçlerine.

GAZAP
Peçeyi yırt!

DİĞER GAZAP
Yırtıldı.

CHORUS

The pale stars of the morn
Shine on a misery, dire to be borne.
Dost thou faint, mighty Titan? We laugh thee to scorn.
Dost thou boast the clear knowledge thou waken'dst for man?
Then was kindled within him a thirst which outran
Those perishing waters; a thirst of fierce fever,
Hope, love, doubt, desire, which consume him forever.
One came forth of gentle worth,
Smiling on the sanguine earth;
His words outlived him, like swift poison
Withering up truth, peace, and pity.
Look! where round the wide horizon
Many a million-peopled city
Vomits smoke in the bright air!
Mark that outcry of despair!
'T is his mild and gentle ghost
Wailing for the faith he kindled.
Look again! the flames almost
To a glow-worm's lamp have dwindled;
The survivors round the embers
Gather in dread.
Joy, joy, joy!
Past ages crowd on thee, but each one remembers,
And the future is dark, and the present is spread
Like a pillow of thorns for thy slumberless head.

KORO
Sabahın soluk yıldızları
Sefalet üzerine parlıyorlar, kötülük doğmak üzere.
Zayıf mısın sen kudretli Titan? Gülüyoruz sana alay ederek.
Övünüyor musun insanların içinde uyandırdığın aydınlık bilgiyle?
Onun içinde bu fena ırmaklarını geçmek için
Bir arzu tutuşturan; azgın bir ateş susuzluğu,
Ümit, aşk, şüphe, arzu, tüketen onu sonsuza kadar.
Biri nazik bir değerden doğdu,
Gülerek kanlı yeryüzüne;
Sözleri ondan uzun yaşadı hızlı bir zehir gibi
Soldurarak hakikati, barışı ve merhameti.
Bak, yuvarlak geniş ufka!
Milyonların yaşadığı şehirler
Duman kusuyorlar parlak gökyüzüne!
Umutsuzluğun çığlığını fark et!
Bu onun yumuşak ve zarif hayaleti
Kendi uyandırdığı imana feryat eden.
Bak yeniden! Alevler neredeyse
Ateş böceklerinin lambasına dönüştü;
Hayatta kalanlar korku içinde
Közlerin etrafında toplaşmışlar.
Neşe, neşe, neşe!
Geçmiş çağlar toplanır sende, fakat her biri hatırlar,
Ve gelecek karanlıktır, ve bugün senin
Uykusuz başın için bir diken yastığı gibi serilidir.

SEMICHORUS I
Drops of bloody agony flow
From his white and quivering brow.
Grant a little respite now.
See! a disenchanted nation
Spring like day from desolation;
To Truth its state is dedicate,
And Freedom leads it forth, her mate;
A legioned band of link'd brothers,
Whom Love calls children—

SEMICHORUS II
'T is another's.
See how kindred murder kin!
'T is the vintage-time for Death and Sin;
Blood, like new wine, bubbles within;
Till Despair smothers
The struggling world, which slaves and tyrants win.

[All the FURIES vanish, except one.

IONE
Hark, sister! what a low yet dreadful groan
Quite unsuppressed is tearing up the heart
Of the good Titan, as storms tear the deep,
And beasts hear the sea moan in inland caves.
Darest thou observe how the fiends torture him?

YARIM KORO I
Kanlı ızdırabın damlaları akıyor
Onun beyaz ve titrek alnından.
Çok az bir soluklanma sunuyor şimdi.
Bak! Efsundan kurtulmuş bir halk
Gün gibi fışkırıyor ıssızlıklardan;
Hakikate adanmış onun hâli,
Ve Özgürlük önderlik ediyor ona ileri, onun yoldaşı;
Bir kardeşlik lejyonu,
Aşkın çocuklar diye çağırdığı—

YARIM KORO II
Bu diğerinin.
Bak ne yakın cinayet kardeşliği!
Hasat zamanı bu Ölüm ve Günah için;
Kan yeni bir şarap gibi köpürüyor kendinden;
Ümitsizlik sarana kadar
Mücadele eden dünyayı, kölelerin ve tiranların galip geldiği.

[Biri hariç bütün GAZAPLAR kaybolur.

IONE
İşit kardeşim! Ne alçak ama dehşetli bir inleyiş,
Kesinlikle bastırılmamış yırtıyor kalbini
İyi Titan'ın, fırtınanın derinleri karıştırması gibi,
Ve canavarlar işitiyorlar denizin böğürüşünü su mağaralarında.
Cesaret edebilir misin izlemeye düşmanlarının ona nasıl işkence ettiğini?

PANTHEA
Alas! I looked forth twice, but will no more.

IONE
What didst thou see?

PANTHEA
A woful sight: a youth
With patient looks nailed to a crucifix.

IONE
What next?

PANTHEA
The heaven around, the earth below,
Was peopled with thick shapes of human death,
All horrible, and wrought by human hands;
And some appeared the work of human hearts,
For men were slowly killed by frowns and smiles;
And other sights too foul to speak and live
Were wandering by. Let us not tempt worse fear
By looking forth; those groans are grief enough.

FURY
Behold an emblem: those who do endure
Deep wrongs for man, and scorn, and chains, but heap
Thousand-fold torment on themselves and him.

PANTHEA
Yazık! İki defa baktım ona doğru, fakat bakmayacağım artık.

IONE
Ne gördün peki?

PANTHEA
Acılı bir manzara: sabırlı bir genç
Çarmıha gerilmiş gibi görünüyor.

IONE
Ya diğeri?

PANTHEA
Etraftaki gökler, aşağıdaki yer,
İnsan ölümünün kesif şekliyle yerleşikti,
Hepsi korkunçtu ve insan elleriyle dokunmuştu;
Ve bazıları insan kalbinin işlerine benziyordu,
Çünkü insanlar yavaşça öldürülmüştü kaş çatışlar ve gülümseyişlerle;
Diğer manzaraları çok kötüydü dile getirmek ve yaşamak için,
Dolanıyordu etrafta. Uyandırmayalım en kötü korkuyu
Bakarak ona doğru; bu inleyişler yeteri kadar ızdırap verici.

GAZAP
Bak ambleme: insan için
Derin yanlışlara ve alaylara ve zincirlere dayanan o,
Fakat yığın bin kat azap getirir kendine ve ona.

PROMETHEUS
Remit the anguish of that lighted stare;
Close those wan lips; let that thorn-wounded brow
Stream not with blood; it mingles with thy tears!
Fix, fix those tortured orbs in peace and death,
So thy sick throes shake not that crucifix,
So those pale fingers play not with thy gore.
Oh, horrible! Thy name I will not speak—
It hath become a curse. I see, I see
The wise, the mild, the lofty, and the just,
Whom thy slaves hate for being like to thee,
Some hunted by foul lies from their heart's home,
An early-chosen, late-lamented home,
As hooded ounces cling to the driven hind;
Some linked to corpses in unwholesome cells;
Some—hear I not the multitude laugh loud?—
Impaled in lingering fire; and mighty realms
Float by my feet, like sea-uprooted isles,
Whose sons are kneaded down in common blood
By the red light of their own burning homes.

FURY
Blood thou canst see, and fire; and canst hear groans:
Worse things unheard, unseen, remain behind.

PROMETHEUS
Worse?

PROMETHEUS
Gönder elemini şu aydınlanmış dik bakışın;
Kapat şu solgun dudaklarını; dikenlerce yırtılmış alnından
Kanlar akmasın; gözyaşlarıyla karışıyor!
Sabitle, sabitle şu işkence görmüş gözlerini ölüme ve huzura,
Böylece senin hasta ızdırabın sarsamasın çarmıhı,
Böylece solgun parmaklar oynamasın senin kan pıhtınla.
Ah, dehşet verici! Senin adını telaffuz etmeyeceğim—
Bir lanet oldu o. Görüyorum, görüyorum
Akıllı, müşfik, yücelmiş ve adil,
Kölelerinin nefret ettiği sana benzediği için,
Bazıları aldatılır aptal yalanlarla canevlerinden,
Erken seçilmiş, geç dövünülmüş bir ev,
Sorguçlu ağırlıklar sürüklenen ardıllara yapışıyorken;
Bazısı sağlıksız hücrelerdeki cesetlere bağlı;
Bazısı—yüksek sesle gülen çoğunluk değil mi duyduğum?—
Tutkulu ateşe mahkûm; ve kudretli âlemler
Ayağımın altından akıyor, denizden yükselen adalar gibi,
Oğulları ortak kanda yoğrulan
Kendi yanan evlerinin kırmızı ışığıyla.

GAZAP
Kanı göremezsin, ve ateşi; ve işitemezsin inleyişleri:
En kötü şeyler duyulmaz, görülmez olarak kalır derinlerde.

PROMETHEUS
En kötü?

FURY
In each human heart terror survives
The ruin it has gorged: the loftiest fear
All that they would disdain to think were true.
Hypocrisy and custom make their minds
The fanes of many a worship, now outworn.
They dare not devise good for man's estate,
And yet they know not that they do not dare.
The good want power, but to weep barren tears.
The powerful goodness want; worse need for them.
The wise want love; and those who love want wisdom;
And all best things are thus confused to ill.
Many are strong and rich, and would be just,
But live among their suffering fellow-men
As if none felt; they know not what they do.

PROMETHEUS
Thy words are like a cloud of wing'd snakes;
And yet I pity those they torture not.

FURY
Thou pitiest them? I speak no more!
[Vanishes.

PROMETHEUS
Ah woe!
Ah woe! Alas! pain, pain ever, forever!
I close my tearless eyes, but see more clear
Thy works within my woe-illum'd mind,
Thou subtle tyrant! Peace is in the grave.
The grave hides all things beautiful and good.
I am a God and cannot find it there,
Nor would I seek it; for, though dread revenge,
This is defeat, fierce king, not victory.
The sights with which thou torturest gird my soul
With new endurance, till the hour arrives
When they shall be no types of things which are.

GAZAP
Her bir insanın kalbinde korku bırakır
Onun yarattığı yıkım: en yüksek korku
Herkesin düşünmekten kaçındığı doğruydu.
Yalancılık ve alışkanlık yaratmıştı zihinlerini,
Birçok tapınmanın boşluğu, şimdi modası geçmiş.
Onlar insana ait bir iyilik düşünmeye cesaret edemezler,
Fakat bilemezler cesaret etmediklerini de.
İyiler güç ister fakat boş göz yaşları dökmek için.
Güçlüler iyiyi ister; fakat daha kötüdür ihtiyaç duydukları.
Bilgeler aşk ister ve âşık olanlar hikmet;
Ve en iyi şeyler hastalık derecesinde karışmıştır böylece.
Birçokları güçlü ve zengindir ve adil de olurlardı,
Fakat yaşarlar acı çeken türdeşlerinin arasında
Hiçbir şey hissetmez gibi; ne yaptıklarını bilmeden.

PROMETHEUS
Sözlerin bir kanatlı yılan bulutu gibi;
Fakat yine de işkence etmediklerine acıyorum.

GAZAP
Acıyor musun onlara? Konuşmuyorum daha fazla!
[Kaybolur.

PROMETHEUS
Ah eyvah!
Ah yazık! Heyhat! Acı, acı hep, daima!
Yaşsız gözlerimi kapatıyorum, fakat daha açık görüyorum
Senin işlerini teessürlerle aydınlanmış zihnimde,
Sen kurnaz tiran! Barış mezarda.
Mezarlar gizler tüm güzel ve iyi şeyleri.
Ben bir Tanrıyım ve bulamıyorum onu orada,
Ne de arıyordum onu; çünkü bir mağlubiyettir
İğrenç intikam, gaddar kral, zafer değildir.
Görüntüleriyle zulmettiğin manzaralar kuşattı ruhumu
Yeni bir dirençle, saati gelene kadar artık şeylerin
Oldukları şeylerin formunda olmayacakları zamanın.

PANTHEA
Alas! what sawest thou?

PROMETHEUS
There are two woes—
To speak and to behold; thou spare me one.
Names are there, Nature's sacred watchwords, they
Were borne aloft in bright emblazonry;
The nations thronged around, and cried aloud,
As with one voice, Truth, Liberty, and Love!
Suddenly fierce confusion fell from heaven
Among them; there was strife, deceit, and fear;
Tyrants rushed in, and did divide the spoil.
This was the shadow of the truth I saw.

THE EARTH
I felt thy torture, son, with such mixed joy
As pain and virtue give. To cheer thy state
I bid ascend those subtle and fair spirits,
Whose homes are the dim caves of human thought,
And who inhabit, as birds wing the wind,
Its world-surrounding ether; they behold
Beyond that twilight realm, as in a glass,
The future; may they speak comfort to thee!

PANTHEA
Look, sister, where a troop of spirits gather,
Like flocks of clouds in spring's delightful weather,
Thronging in the blue air!

IONE
And see! more come,
Like fountain-vapors when the winds are dumb,
That climb up the ravine in scattered lines.
And hark! is it the music of the pines?
Is it the lake? Is it the waterfall?

PANTHEA
Yazık! Ne alıkoydu seni?

PROMETHEUS
Orada iki keder var—
Konuşma ve görme; sen beni birinden sakınıyorsun.
İsimler orada, Doğanın kutsal düsturları,
Yüksek doğmuşlar onlar parlak bir arma içinde;
Uluslar toplandı etrafta ve haykırdı
Tek bir sesle, Hakikat, Özgürlük ve Aşk!
Aniden korkunç bir karışıklık düştü gökten
Aralarına onların; kavga vardı, aldatma ve korku;
Tiranlar daldı içeriye ve ganimeti paylaştırdı.
Bu gerçeğin gölgesiydi gördüğüm.

YERYÜZÜ
Senin ızdırabını hissediyorum oğlum, erdem ve acının verdiği
Şöyle karışık bir neşeyle. Durumunu kutlamak için
Yükselmesini istedim ince ve soylu ruhların,
Evleri insan düşüncesinin loş mağaraları olan,
Ve kuşlar gibi rüzgârda yurt tutan,
Onun dünyayı kuşatan eteri; şafak ülkesinin
Ötesine bakıyorlar bir camın içinde gibi,
Geleceğe; seni teselli edebilirler!

PANTHEA
Bak kardeşim, ruhlar grubunun toplandığı yere,
Baharın şen havasındaki bulut yumakları gibi,
Toplanıyorlar mavi gökte!

IONE
Ve bak! Daha fazlası geliyor
Kaynak buharları gibi rüzgârlar sustuğunda,
Tırmanan uçurumları dağınık hatlarla.
Ve işit! Çamların müziği değil mi o?
Göl değil mi o? Şelale değil mi o?

PANTHEA
'T is something sadder, sweeter far than all.

CHORUS OF SPIRITS
From unremembered ages we
Gentle guides and guardians be
Of heaven-oppressed mortality;
And we breathe, and sicken not,
The atmosphere of human thought:
Be it dim, and dank, and gray,
Like a storm-extinguished day,
Travelled o'er by dying gleams;
Be it bright as all between
Cloudless skies and windless streams,
Silent, liquid, and serene;
As the birds within the wind,
As the fish within the wave,
As the thoughts of man's own mind
Float through all above the grave;
We make there our liquid lair,
Voyaging cloudlike and unpent
Through the boundless element:
Thence we bear the prophecy
Which begins and ends in thee!

IONE
More yet come, one by one; the air around them
Looks radiant as the air around a star.

PANTHEA
O daha hüzünlü, daha tatlı her şeyden.

RUHLAR KOROSU
Uzak çağlardan beri biz
Nazik kılavuzlar ve koruyucuları olduk
Göğün zulmettiği ölümlülüğün;
Ve biz insan düşüncesinin atmosferinde
Nefes alıyor, sayrılanmıyoruz:
Kâh loş, nemli ve gri,
Fırtınanın tükettiği gün gibi,
Ölen parıltılarla seyahat etmiş;
Kâh parlak bulutsuz göklerde
Ve rüzgârsız nehirlerdeki gibi,
Sessiz, akışkan ve serin;
Kuşlar gibi rüzgârdaki,
Balık gibi deryadaki,
İnsanın kendi aklının düşünceleri gibi
Mezarın üzerinde uçuşan;
Orada akışkan yuvamızı yaparız,
Bulutlar gibi seyahat ederek ve açılmamış
Sonsuz element boyunca:
Bir kehanet taşıdığımızdan
Sende başlayıp biten!

IONE
Daha fazlası henüz geldi birer birer; hava etraflarında
Işıldar görünüyor bir yıldızın etrafındaki hale gibi.

FIRST SPIRIT
On a battle-trumpet's blast
I fled hither, fast, fast, fast,
'Mid the darkness upward cast.
From the dust of creeds outworn,
From the tyrant's banner torn,
Gathering round me, onward borne,
There was mingled many a cry—
Freedom! Hope! Death! Victory!
Till they faded through the sky;
And one sound above, around,
One sound beneath, around, above,
Was moving; 't was the soul of love;
'T was the hope, the prophecy,
Which begins and ends in thee.

SECOND SPIRIT
A rainbow's arch stood on the sea,
Which rocked beneath, immovably;
And the triumphant storm did flee,
Like a conqueror, swift and proud,
Begirt with many a captive cloud,
A shapeless, dark and rapid crowd,
Each by lightning riven in half.
I heard the thunder hoarsely laugh.
Mighty fleets were strewn like chaff
And spread beneath a hell of death
O'er the white waters. I alit
On a great ship lightning-split,
And speeded hither on the sigh
Of one who gave an enemy
His plank, then plunged aside to die.

İLK RUH
Harp borusunun sesiyle
Uçtum buraya, hızlı, hızlı, hızlı,
Ortasında karanlığın yukarı doğru atıldım.
Köhne inançların tozundan,
Tiranın yırtılmış sancağından,
Toplanıyor etrafımda, taşınıyor ileriye,
Karıştı birçok çığlık birbirine—
Özgürlük! Umut! Ölüm! Zafer!
Ta ki kaybolup gidene kadar gökyüzünde;
Ve yukarıda, etrafta bir ses,
Aşağıda, çevrede, yukarıda bir ses,
Hareket hâlindeydi; aşkın ruhuydu;
O umuttu, kehanetti,
Sende başlayan ve sende biten.

İKİNCİ RUH
Bir gökkuşağının kemeri denizin üzerinde durdu,
Altında sallanan, hareketsizce;
Ve muzaffer fırtına yelken açtı,
Bir fatih gibi, ayağına çabuk ve mağrur,
Birçoğu tutsak bir bulutla eyerli,
Şekilsiz, karanlık ve hızlı birçoğu,
Her biri yıldırımlarla bölünmüş.
Gök gürültüsünün boğuk kahkahasını duydum.
Güçlü filolar saman gibi saçıldı
Ve ölümün cehennemine dağıldı
Beyaz sularda. Ben dönüştüm
Şimşekçe bölünmüş büyük bir gemide,
Hızlanan bu yakaya iç çekerek
Düşmanına destek veren
Ve sonra ölüme terk eden.

THIRD SPIRIT
I sat beside a sage's bed,
And the lamp was burning red
Near the book where he had fed,
When a Dream with plumes of flame
To his pillow hovering came,
And I knew it was the same
Which had kindled long ago
Pity, eloquence, and woe;
And the world awhile below
Wore the shade its lustre made.
It has borne me here as fleet
As Desire's lightning feet;
I must ride it back ere morrow,
Or the sage will wake in sorrow.

FOURTH SPIRIT
On a poet's lips I slept
Dreaming like a love-adept
In the sound his breathing kept;
Nor seeks nor finds he mortal blisses,
But feeds on the aerial kisses
Of shapes that haunt thought's wildernesses.
He will watch from dawn to gloom
The lake-reflected sun illume
The yellow bees in the ivy-bloom,
Nor heed nor see what things they be;
But from these create he can
Forms more real than living man,
Nurslings of immortality!
One of these awakened me,
And I sped to succor thee.

ÜÇÜNCÜ RUH

Bir bilgenin yatağı kenarına iliştim,
Ve lamba kızılca parlıyordu
Kitabın yanında onun beslendiği,
Alev satırlarıyla bir Rüya
Yastığına süzülerek geldiğinde,
Biliyorum ki o aynısıdır
Yıllar önce tutuşturulmuş olan
Merhamet, belagat ve ilenci;
Ve aşağıdaki dünya bir müddet
İhtişamını inşa eden gölgeleri kuşandı.
Beni buraya getirdi topluca
Arzunun çabuk ayaklarıyla;
Onu geri götürmeliyim yarın olmadan,
Bilge üzüntüler içinde uyanmadan.

DÖRDÜNCÜ RUH

Şairin dudaklarında uyudum ben,
Bir aşk müridi gibi hayal ederek
Onun nefes alışlarının seslerinde saklandım;
Ne arar ne bulur ölümlü bahtiyarlığını,
Fakat beslenir lahuti öpüşlerinden
Düşüncenin yabanıllığını istila etmiş biçimlerin.
Şafaktan karanlığa kadar izleyecek
Gölün üzerinde ışıyan güneşi
Sarı arılar sarmaşık çiçeklerinde,
Ne önemser ne görür neler olduklarını;
Fakat bunlardan yaratabilir o
Yaşayan insandan daha canlı formları,
Ölümsüzlüğün süt çocuklarını!
Onlardan biri uyandırdı beni,
Senin imdadına yetiştirdi.

IONE
Behold'st thou not two shapes from the east and west
Come, as two doves to one belov'd nest,
Twin nurslings of the all-sustaining air,
On swift still wings glide down the atmosphere?
And, hark! their sweet sad voices! 't is despair
Mingled with love and then dissolved in sound.

PANTHEA
Canst thou speak, sister? all my words are drowned.

IONE
Their beauty gives me voice. See how they float
On their sustaining wings of skyey grain,
Orange and azure deepening into gold!
Their soft smiles light the air like a star's fire.

CHORUS OF SPIRITS
Hast thou beheld the form of Love?

FIFTH SPIRIT
As over wide dominions
I sped, like some swift cloud that wings the wide air's wildernesses,
That planet-crested Shape swept by on lightning-braided pinions,
Scattering the liquid joy of life from his ambrosial tresses.
His footsteps paved the world with light; but as I passed 't was fading,
And hollow Ruin yawned behind; great sages bound in madness,
And headless patriots, and pale youths who perished, unupbraiding,
Gleamed in the night. I wandered o'er, till thou, O King of sadness,
Turned by thy smile the worst I saw to recollected gladness.

IONE
Görmüyor musun doğu ve batıdan gelen iki figürü,
İki kumru gibi bir sevgili yuvaya,
İki süt çocuğu her şeyde hükümferma havanın,
Hızlı ve sessiz kanatlarla süzülüyorlar gök boyunca?
Ve işit, onların tatlı ve hüzünlü seslerini! Bu aşkla
Karışmış ümitsizliktir ses içinde çözülmüş.

PANTHEA
Konuşabilir misin kardeşim? Tüm kelimelerim boğuldu benim.

IONE
Onların güzelliği veriyor bana sesimi. Bak nasıl süzülüyorlar
Gökçek başakların üzerinde kaim kanatlarıyla,
Turuncu ve gök mavi altın rengine derinleşirken!
Onların yumuşak tebessümleri havayı yıldız ışıkları gibi aydınlatıyor.

RUHLAR KOROSU
Aşk'ın formunu gördünüz mü?

BEŞİNCİ RUH
Geniş mülkler üzerinde
Uçtum hızlı bir bulut gibi kanatlayan yabanıl havayı,
Gezegen hilalli Biçimi süzülen şimşekten örülmüş tüyler üzerinde,
Dağıtarak hayatın sıvı neşesini nektarin perçemlerinden.
Adımları dünyayı ışıklayarak dolaştı; fakat ben geçerken sönükleşiyordu,
Ve çukur bir Harabe uzanıp gidiyordu ardında; büyük bilgeler tutsak çılgınlığa,
Başsız vatanseverler, solgun gençler heba olmuş, kınanmamış,
Işıldıyor gecede. Üzerlerinde dolaştım, sen ey hüznün Kralı,
Gülüşünle gördüğüm en kötü şeyi bir memnuniyet hatırasına çevirene kadar.

SIXTH SPIRIT
Ah, sister! Desolation is a delicate thing:
It walks not on the earth, it floats not on the air,
But treads with killing footstep, and fans with silent wing
The tender hopes which in their hearts the best and gentlest bear;
Who, soothed to false repose by the fanning plumes above
And the music-stirring motion of its soft and busy feet,
Dream visions of aerial joy, and call the monster, Love,
And wake, and find the shadow Pain, as he whom now we greet.

CHORUS
Though Ruin now Love's shadow be,
Following him, destroyingly,
On Death's white and wing'd steed,
Which the fleetest cannot flee,
Trampling down both flower and weed,
Man and beast, and foul and fair,
Like a tempest through the air;
Thou shalt quell this horseman grim,
Woundless though in heart or limb.

PROMETHEUS
Spirits! how know ye this shall be?

ALTINCI RUH
Ah, kardeş! Issızlık latif bir şey:
Yeryüzünde yürümez, havada süzülmez,
Fakat öldürücü adımlarla yürür, sessiz kanatlarla dalgalandırır
Narin umutları en iyi ve en naziklerin kalplerinde taşıdıkları;
Yukarıda uçuşan tüylerce yalancı bir teskine yaslanan
Ve onun müzik muharriki yumuşak ve meşgul ayaklarının
Hareketiyle lahuti neşenin rüyetlerini düşler ve canavarı çağırır, Aşk,
Uyanır ve gölge bir Izdırap bulur şimdi selamladığımız o gibi.

KORO
Her ne kadar Yıkıntı olsa da Aşk'ın gölgesi,
Şimdi, takip eden onu yıkıp dökercesine,
Ölümün beyazlığında ve kanatlı küheylan,
En hızlı kaçanın dahi kaçamadığı,
Ezerek çiçekleri ve çimenleri,
İnsan ve hayvan, aptal ve akil,
Bir fırtına gibi havaca;
Bastırmalısın bu atlıyı haşince,
Kalbin ve bedenin yara almadan.

PROMETHEUS
Ruhlar! Nasıl biliyorsunuz böyle olacağını?

CHORUS
In the atmosphere we breathe,
As buds grow red, when the snow-storms flee,
From spring gathering up beneath,
Whose mild winds shake the elder-brake,
And the wandering herdsmen know
That the white-thorn soon will blow:
Wisdom, Justice, Love, and Peace,
When they struggle to increase,
Are to us as soft winds be
To shepherd boys, the prophecy
Which begins and ends in thee.

IONE
Where are the Spirits fled?

PANTHEA
Only a sense
Remains of them, like the omnipotence
Of music, when the inspired voice and lute
Languish, ere yet the responses are mute,
Which through the deep and labyrinthine soul,
Like echoes through long caverns, wind and roll.

KORO
Nefes aldığımız atmosferde,
Tomurcuklar kızarırken, kar fırtınaları kaçışırken,
Aşağıda depreşen bahardan,
Yumuşak rüzgârlarının eğreltileri salladığı,
Ve gezgin çobanların bildiği
Ki yaban gülleri açacaktır yakında:
Hikmet, Adalet, Aşk ve Barış,
Çoğalmak için mücadele ettiklerinde,
Bize çoban çocuklarına gelen
Tatlı meltemler gibidirler,
Sende başlayan ve biten kehanet.

IONE
Nereye kaçtı Ruhlar?

PANTHEA
Sadece bir duyum
Kaldı onlardan, müziğin her şeye kadirliği,
Mülhem ses ve ut sükût ettiğinde
Yanıtların sessizliğinden hemen önce,
Derin ve karmaşık ruhlar boyunca,
Derin mağaralarca esen ve devinen yankılar gibi.

PROMETHEUS
How fair these air-born shapes! and yet I feel
Most vain all hope but love; and thou art far,
Asia! who, when my being overflowed,
Wert like a golden chalice to bright wine
Which else had sunk into the thirsty dust.
All things are still. Alas! how heavily
This quiet morning weighs upon my heart;
Though I should dream I could even sleep with grief,
If slumber were denied not. I would fain
Be what it is my destiny to be,
The saviour and the strength of suffering man,
Or sink into the original gulf of things.
There is no agony, and no solace left;
Earth can console, Heaven can torment no more.

PANTHEA
Hast thou forgotten one who watches thee
The cold dark night, and never sleeps but when
The shadow of thy spirit falls on her?

PROMETHEUS
I said all hope was vain but love; thou lovest.

PANTHEA
Deeply in truth; but the eastern star looks white,
And Asia waits in that far Indian vale,
The scene of her sad exile; rugged once
And desolate and frozen, like this ravine;
But now invested with fair flowers and herbs,
And haunted by sweet airs and sounds, which flow
Among the woods and waters, from the ether
Of her transforming presence, which would fade
If it were mingled not with thine. Farewell!

PROMETHEUS
Ne soylu bu göksel şekiller! Ve fakat boşuna olduğunu
Hissediyorum aşktan başka her umudun; sen de uzaksın,
Asia! Benim taşkınlığımda, parlak şaraba
Altın bir kadeh gibi olan, gayrısında
Her şeyin susuz bir toz dumana tagallüp ettiği.
Her şey sessiz. Yazık! Ne kadar ağır
Çöküyor bu sükûti sabah kalbime;
Rüya görmek zorunda olsam da uyuyamadım elemle,
Reddetmediğim bir uyku sarhoşuyum.
Hevesliyim olmaya kaderim olan şeyi,
Kurtarıcısı ve kuvveti ızdırap çeken insanın,
Veya dalacağım hakiki şeyler deryasına.
Izdırap yok ve teselli kalmamış;
Dünya teskin eder ve Gök eziyet edemez artık.

PANTHEA
Seni izleyeni unuttun mu
Soğuk karanlık gecede ve asla uyumayanı
Senin ruhunun gölgesi onun üzerine düştüğünde?

PROMETHEUS
Aşk hariç bütün ümitler boş dedim; sen seviyorsun.

PANTHEA
Derince hakikatte; fakat doğu yıldızı beyaz görünüyor,
Ve Asia bekliyor uzak Hint yöresinde,
Onun hüzünlü sürgününün manzarası; bezeli bir zamanlar
Ve ıssız ve donmuş, bu uçurum gibi;
Fakat şimdi döşeli hoş çiçekler ve bitkilerle,
Tatlı havalarla ve seslerle akan
Korular ve sular arasınca, onun mütehavvil
Varlığının Esirinden,[19] yok olacak olan
Şayet karışmadıysa seninkiyle. Elveda!

ACT II

SCENE I.— Morning. A lovely Vale in the Indian Caucasus.
ASIA, alone.

ASIA

From all the blasts of heaven thou hast descended;
Yes, like a spirit, like a thought, which makes
Unwonted tears throng to the horny eyes,
And beatings haunt the desolated heart,
Which should have learned repose; thou hast descended
Cradled in tempests; thou dost wake, O Spring!
O child of many winds! As suddenly
Thou comest as the memory of a dream,
Which now is sad because it hath been sweet;
Like genius, or like joy which riseth up
As from the earth, clothing with golden clouds
The desert of our life.
This is the season, this the day, the hour;
At sunrise thou shouldst come, sweet sister mine,
Too long desired, too long delaying, come!
How like death-worms the wingless moments crawl!
The point of one white star is quivering still
Deep in the orange light of widening morn
Beyond the purple mountains; through a chasm
Of wind-divided mist the darker lake
Reflects it; now it wanes; it gleams again
As the waves fade, and as the burning threads
Of woven cloud unravel in pale air;
'T is lost! and through yon peaks of cloudlike snow
The roseate sunlight quivers; hear I not
The Æolian music of her sea-green plumes
Winnowing the crimson dawn?

II. PERDE

I. SAHNE.—Sabah. Hint Kafkaslarında güzel bir yer.
ASIA, yalnızdır.

ASIA
Göğün bütün gümbürtülerinden indin sen;
Evet bir ruh gibi, bir düşünce gibi,
İstenmeyen yaşları azgın gözlere batıran,
Dümteklerle ıssız kalpleri dolduran,
Dinlenmeyi öğrenmek zorunda olan;
Sen fırtınalara sarılarak indin; sen uyandırdın, Ey Bahar!
Ey rüzgârların çocuğu! Aniden
Bir rüyanın hatırası gibi geldin sen,
Şimdi hüzünlü çünkü tatlıydı görüldüğünde;
Bir ruh gibi yahut yükselen bir neşe
Gibi yeryüzünden, altın bulutlarla
Tecviz eden yaşamımızın çölünü.
Mevsim bu, gün bu, saat;
Gün doğumunda sen gelmelisin, tatlı kız kardeşim benim,
Uzun süre arzulanan, uzun süre geciken, gel!
Nasıl sürünüyor kanatsız anlar ölüm kurtçukları gibi!
Bir beyaz yıldızın noktası titreşiyor sessiz
Genişleyen sabahın turuncu ışığının derinlerinde,
Mor dağların ötesinde; rüzgârın böldüğü
Bir sis yarığınca karanlık bir göl
Yansıtıyor onu; şimdi zail oluyor; parlıyor yeniden
Dalgalar azaldıkça ve örülü bulutların
Tutuşmuş ağları solgun havada aralandıkça;
Kayboluyor ve oradaki zirvelerince bulut benzeri karların
Gül rengi gün ışığı titreşiyor; duymuyor muyum
Aeolus'un[20] müziğini onun deniz yeşili kanatlarının,
Kızıl şafağı savuran?

PANTHEA enters

I feel, I see
Those eyes which burn through smiles that fade in tears,
Like stars half-quenched in mists of silver dew.
Beloved and most beautiful, who wearest
The shadow of that soul by which I live,
How late thou art! the spher'd sun had climbed
The sea; my heart was sick with hope, before
The printless air felt thy belated plumes.

PANTHEA
Pardon, great Sister! but my wings were faint
With the delight of a remembered dream,
As are the noontide plumes of summer winds
Satiate with sweet flowers. I was wont to sleep
Peacefully, and awake refreshed and calm,
Before the sacred Titan's fall and thy
Unhappy love had made, through use and pity,
Both love and woe familiar to my heart
As they had grown to thine: erewhile I slept
Under the glaucous caverns of old Ocean
Within dim bowers of green and purple moss,
Our young Ione's soft and milky arms
Locked then, as now, behind my dark, moist hair,
While my shut eyes and cheek were pressed within
The folded depth of her life-breathing bosom:
But not as now, since I am made the wind
Which fails beneath the music that I bear
Of thy most wordless converse; since dissolved
Into the sense with which love talks, my rest
Was troubled and yet sweet; my waking hours
Too full of care and pain.

ASIA
Lift up thine eyes,
And let me read thy dream.

PANTHEA girer

Hissediyorum, görüyorum
Yaşlarla tükenen gülüşlerce yanan o gözleri,
Yıldızlar gibi gümüşi bir çiyin sisinde.
Sevgili ve en güzel, vasıtasıyla yaşadığım
Ruhun gölgesini giyinen,
Ne kadar geç kaldın! Gün küresi yükseldi
Denizden; kalbim umutla hastaydı, nişanesiz hava
Senin geciken kanatlarını hissetmeden önce.

PANTHEA
Affet, büyük Kız Kardeş! Fakat kanatlarım zayıftı
Hatırladığım rüyanın hazzıyla,
Tatlı çiçek kokularıyla dolu yaz rüzgârlarının
Öğle vakti bulutları gibi. Uyumaya alışıktım
Huzurla ve uyanmaya, yenilenmiş ve sükûnetle,
Öncesinde kutsal Titan'ın düşüşünün ve senin
Mutsuz aşkın eylemeden önce, istimal ve merhametle
Aşkı ve kederi kalbime aşina
Sana nasıl geldiklerine gelince: eski Okyanus'un
Buzlu mağaralarının altında uyurken ben,
Karanlık gölgelerinde yeşil ve mor yosunların,
Genç Ione'mizin yumuşak ve süt gibi kollarında
Esirken, şimdi karanlık ve nemli saçlarımın ardında,
Gözlerim kapalıyken ve yanaklarım gömülüyken içine
Onun yaşam üfleyen göğsünün katlı derinlerine:
Fakat şimdi olduğu gibi değil, çünkü rüzgârdan yapıldım
Yetkesiz olan ötesine geçmekte taşıdığım müziğin
Senin en kelimesiz bir sohbetin olan; çözüldüğü için
Şimdi konuşmayı seven bir duyumun içinde, benim dinlencem
Bölündü ancak henüz leziz; uyanış saatim
Dolu ihtimam ve ızdırapla.

ASIA
Kaldır bakışlarını,
Ve tabir edeyim rüyanı.

PANTHEA
As I have said,
With our sea-sister at his feet I slept.
The mountain mists, condensing at our voice
Under the moon, had spread their snowy flakes,
From the keen ice shielding our link'd sleep.
Then two dreams came. One I remember not.
But in the other his pale wound-worn limbs
Fell from Prometheus, and the azure night
Grew radiant with the glory of that form
Which lives unchanged within, and his voice fell
Like music which makes giddy the dim brain,
Faint with intoxication of keen joy:
'Sister of her whose footsteps pave the world
With loveliness—more fair than aught but her,
Whose shadow thou art—lift thine eyes on me.'
I lifted them; the overpowering light
Of that immortal shape was shadowed o'er
By love; which, from his soft and flowing limbs,
And passion-parted lips, and keen, faint eyes,
Steamed forth like vaporous fire; an atmosphere
Which wrapped me in its all-dissolving power,
As the warm ether of the morning sun
Wraps ere it drinks some cloud of wandering dew.

PANTHEA
Söylediğim gibi,
Deniz kız kardeşimle onun ayakları dibinde uyudum.
Dağ sisleri süzülerek sesimize
Ayın altında yaymıştı kar tanelerini,
Bağlı uykumuzu koruyan keskin buzdan.
İki rüya sudur etti. Birini hatırlamıyorum.
Fakat diğerinde, onun soluk, yaralarla yırtık uzuvları
Düştü Prometheus'tan ve zümrüdi gece
Işıldadı bu formun görkemiyle
İçinde değişmeksizin yaşayan, ve onun sesi düştü
Karanlık zihni gıdıklayan bir müzik gibi,
Keskin bir neşenin sarhoşluğuyla baygın:
'Adımları zarifçe dünyayı katedenin
Kız kardeşi—daha zarif her şeyden fakat o,
Gölgesi sen olan—kaldır bak gözlerini gözlerime.'
Kaldırdım onları; ölümsüz figürün
Mütegalip ışığı gölgeliydi aşkla,
Yumuşak ve akışkan uzuvlarından,
Ve arzuyla ayrılmış dudaklarından ve keskin, baygın gözlerinden,
Buhurlandı ileriye doğru buğulu bir ateş gibi;
Beni saran atmosfer her şeyi çözücü kudretiyle,
Sabah güneşinin ılık Esiri gibi,
Gezgin çiy bulutlarından içerek sardı öncesinde.

I saw not, heard not, moved not, only felt
His presence flow and mingle through my blood
Till it became his life, and his grew mine,
And I was thus absorbed, until it passed,
And like the vapors when the sun sinks down,
Gathering again in drops upon the pines,
And tremulous as they, in the deep night
My being was condensed; and as the rays
Of thought were slowly gathered, I could hear
His voice, whose accents lingered ere they died
Like footsteps of weak melody; thy name
Among the many sounds alone I heard
Of what might be articulate; though still
I listened through the night when sound was none.
Ione wakened then, and said to me:
'Canst thou divine what troubles me tonight?
I always knew what I desired before,
Nor ever found delight to wish in vain.
But now I cannot tell thee what I seek;
I know not; something sweet, since it is sweet
Even to desire; it is thy sport, false sister;
Thou hast discovered some enchantment old,
Whose spells have stolen my spirit as I slept
And mingled it with thine; for when just now
We kissed, I felt within thy parted lips
The sweet air that sustained me; and the warmth
Of the life-blood, for loss of which I faint,
Quivered between our intertwining arms.'
I answered not, for the Eastern star grew pale,
But fled to thee.

Görmedim, işitmedim, hareket etmedim,
Sadece hissettim onun varlığının akışını
Ve kanıma karışmasını hayatı yeşerene ve bana dönüşene kadar,
Ve böylece kayboldum, geçip gidene değin,
Ve gün battığında çöken dumanlar gibi,
Toplanan yeniden çam yapraklarındaki damlalarda,
Ve gergin onlar gibi, yoğuştu varlığım
Gecenin derininde;
Ve tefekküri şualar toplaştığında işitebildim
O duraksayan aksanı ölmeden önce onlar,
Ayak sesleri gibi zayıf bir melodinin;
Senin ismini birçok ses arasında
Yalnız işittim tanıdık;
Serapa sükûti bir gecede.
Ione uyandı sonra ve seslendi bana:
'Tabir eder misin bana bu gece dokunan hayali?
Biliyordum daima ne istediğimi önceleri,
Malihulyalarda haz bulmamıştım hiç.
Fakat şimdi söyleyemem ne aradığımı;
Meçhul; tatlı bir şey, çünkü o tatlı
Arzulanası ölçüde; o senin dengin değil kız kardeş;
Sen eski bir büyüyü keşfettin,
Sihri ruhumu çalan ben uyurken
Ve karıştırdı seninkine; şimdi öpüştüğümüzde
Senin ayrılan dudaklarından
Beni saran tatlı havayı hissettim; ve ılıklığını
Yaşam kanının, kaybı beni güçsüz düşüren,
Sükûn buldu dolanmış kollarımızda.'
Sessiz kaldım sönükleşirken Doğu yıldızı
Uzanarak sana doğru.

ASIA
Thou speakest, but thy words
Are as the air; I feel them not. Oh, lift
Thine eyes, that I may read his written soul!

PANTHEA
I lift them, though they droop beneath the load
Of that they would express; what canst thou see
But thine own fairest shadow imaged there?

ASIA
Thine eyes are like the deep, blue, boundless heaven
Contracted to two circles underneath
Their long, fine lashes; dark, far, measureless,
Orb within orb, and line through line inwoven.

PANTHEA
Why lookest thou as if a spirit passed?

ASIA
There is a change; beyond their inmost depth
I see a shade, a shape: 't is He, arrayed
In the soft light of his own smiles, which spread
Like radiance from the cloud-surrounded moon.
Prometheus, it is thine! depart not yet!
Say not those smiles that we shall meet again
Within that bright pavilion which their beams
Shall build on the waste world? The dream is told.
What shape is that between us? Its rude hair
Roughens the wind that lifts it, its regard
Is wild and quick, yet 't is a thing of air,
For through its gray robe gleams the golden dew
Whose stars the noon has quenched not.

ASIA
Konuşuyorsun, ama sözlerin boşluk;
Hissetmiyorum onları. Kaldır bakışlarını da
Okuyabileyim onun encamını!

PANTHEA
Kaldırdım onları, ifade edebileceklerinin yükünden aşağı
Seğirtmiş olsalar da; ne görebilirsin
Kendi hoş gölgenden başka orada tahayyüli?

ASIA
Gözlerin derin, mavi, sınırsız asuman
İki çembere dahlolan, uzun, hoş
Kirpiklerinin altında; kara, uzak, biteviye,
Halka içre halka, hat içre hatla dokunan.

PANTHEA
Niçin bakıyorsun sen bir ruh geçmiş gibi?

ASIA
Değişim var orada; en derinlerinin ötesinde
Bir gölge görüyorum, bir şekil: Bu o,
Kendi gülüşünün yumuşak ışığında parlayan,
Bulutlarca çevrili bir aydan yayılan ışınlar gibi.
Prometheus, o senin! Gelme henüz!
Söylemiyor mu şu gülüşler bir daha karşılaşacağımızı
O parlak çadırın altında, ışınları yükselecek olan
Geniş yeryüzünde? Rüya tabir edildi.
Aramızdaki bu şekil de ne? Onun kabarık saçlarını
Kabartıyor rüzgâr kaldırarak onları,
Bakışı vahşi ve hızlı, fakat o havai bir şey,
Çünkü onun gri pelerininin altından altın bir çiy ışıldıyor
Parıltılarını öğlen güneşinin henüz içmediği.

DREAM
Follow! Follow!

PANTHEA
It is mine other dream.

ASIA
It disappears.

PANTHEA
It passes now into my mind. Methought
As we sate here, the flower-infolding buds
Burst on yon lightning-blasted almond tree;
When swift from the white Scythian wilderness
A wind swept forth wrinkling the Earth with frost;
I looked, and all the blossoms were blown down;
But on each leaf was stamped, as the blue bells
Of Hyacinth tell Apollo's written grief,
OH, FOLLOW, FOLLOW!

RÜYA
Devam! Devam!

PANTHEA
O benim diğer rüyam.

ASIA
O yok oluyor.

PANTHEA
O geçiyor şimdi aklımdan. Düşünün ki
Biz burada otururken, çiçek dolu tomurcuklar
Patlıyor ötede yıldırım çarpmış badem ağacında;
Beyaz İskit[21] ülkesi yabanından bir rüzgâr süpürdüğünde
Hızla ileriye doğru burarak Yeryüzünü ayazla;
Baktım ve bütün çiçeklerin döküldüğünü gördüm;
Fakat her yaprak mühürlenmişti, Sümbül'ün[22] mavi çanları
Apollon'un yazılı hüznünü anlatıyor gibi,
AH, DEVAM, DEVAM!

ASIA
As you speak, your words
Fill, pause by pause, my own forgotten sleep
With shapes. Methought among the lawns together
We wandered, underneath the young gray dawn,
And multitudes of dense white fleecy clouds
Were wandering in thick flocks along the mountains,
Shepherded by the slow, unwilling wind;
And the white dew on the new-bladed grass,
Just piercing the dark earth, hung silently;
And there was more which I remember not;
But on the shadows of the morning clouds,
Athwart the purple mountain slope, was written
FOLLOW, OH, FOLLOW! as they vanished by;
And on each herb, from which Heaven's dew had fallen,
The like was stamped, as with a withering fire;
A wind arose among the pines; it shook
The clinging music from their boughs, and then
Low, sweet, faint sounds, like the farewell of ghosts,
Were heard: OH, FOLLOW, FOLLOW, FOLLOW ME!
And then I said, 'Panthea, look on me.'
But in the depth of those belov'd eyes
Still I saw, FOLLOW, FOLLOW!

ECHO
Follow, follow!

PANTHEA
The crags, this clear spring morning, mock our voices,
As they were spirit-tongued.

ASIA
Konuştuğunda sözlerin dolduruyor
Her bir duruşunda benim unutulmuş uykumu
Şekillerle. Düşündüm çimenler arasında
Beraber dolaştığımızı, altında genç gri şafağın,
Ve yünümsü bulutlar kalabalığı dolanıyordu
Kümelerle dağlar boyunca,
Güdülerek yavaş ve isteksiz bir rüzgârla;
Ve beyaz çiy yeni gövermiş çimler üzerinde,
Yırtmakta karanlık yeryüzünü düşerek sessizce;
Ve hatırlamadığım nice şeyler;
Sabah bulutlarının gölgelerinde,
Erguvani dağ yamaçları boyunca, yazılıdır
TAKİP ET, AH, TAKİP ET! Gözden kaybolurken;
Her bitkinin üzerinde, Göğün çiyinin damladığı,
Benzeri yiten bir ateş gibi damgalanmış;
Çamlar arasında bir rüzgâr yükseldi; sarstı
Çıkardı müziği dallardan ve alçak,
Tatlı, uçuk sesler, elvedası gibi hayaletlerin işitildi,
AH, TAKİP ET, TAKİP ET, BENİ TAKİP ET!
Ve sonra 'Panthea, bana bak,' dedim.
Fakat muazzez gözlerinin derinlerinde
Gördüm hâlâ, TAKİP ET, TAKİP ET!

YANKI
Takip et, takip et!

PANTHEA
Uçurumlar alay ediyor seslerimizle bu berrak bahar sabahı,
Çünkü ruhanidir dilleri.

ASIA
It is some being
Around the crags. What fine clear sounds!
Oh, list!

ECHOES, unseen
Echoes we: listen!
We cannot stay:
As dew-stars glisten
Then fade away—
Child of Ocean!

ASIA
Hark! Spirits speak. The liquid responses
Of their aerial tongues yet sound.

PANTHEA
I hear.

ECHOES
Oh, follow, follow,
As our voice recedeth
Through the caverns hollow,
Where the forest spreadeth;
[More distant]
Oh, follow, follow!
Through the caverns hollow,
As the song floats thou pursue,
Where the wild bee never flew,
Through the noontide darkness deep,
By the odor-breathing sleep
Of faint night-flowers, and the waves
At the fountain-lighted caves,
While our music, wild and sweet,
Mocks thy gently falling feet,
Child of Ocean!

ASIA
Varoluş bu
Etrafında kayaların. Ne güzel net sesler!
Ah, dinle!

YANKILAR, görünmeyen
Biz yankılarız: Dinleyin!
Kalamayız:
Çiy damlaları parıldarken
Sonra gözden kaybolan—
Okyanusun Çocuğuyuz!

ASIA
Duyun! Konuşuyor ruhlar. Mayi mukabeleleri
Havai lisanların işitiliyor henüz.

PANTHEA
Duyuyorum.

YANKILAR
Ah, takip et, takip et,
Sesimiz uzaklaştıkça
Mağaraların boşluklarınca
Ormanın yayıldığı yere;
[Daha uzaktan]
Ah, takip et, takip et!
Mağaraların boşluklarınca,
Müzik dalgalarını takip ederken sen,
Yaban arısının hiç uçmadığı yerde,
Öğle vakti karanlığının derinliklerinde,
Koku soluyan uykusu
Baygın gece çiçeklerinin
Ve dalgaları pınar ışıklı oyukların,
Müziğimiz vahşi ve tatlı iken,
Eylenir yavaşça düşen ayakların,
Okyanusun Çocuğu!

ASIA
Shall we pursue the sound? It grows more faint
And distant.

PANTHEA
List! the strain floats nearer now.

ECHOES
In the world unknown
Sleeps a voice unspoken;
By thy step alone
Can its rest be broken;
Child of Ocean!

ASIA
How the notes sink upon the ebbing wind!

ECHOES
Oh, follow, follow!
Through the caverns hollow,
As the song floats thou pursue,
By the woodland noontide dew;
By the forests, lakes, and fountains,
Through the many-folded mountains;
To the rents, and gulfs, and chasms,
Where the Earth reposed from spasms,
On the day when He and thou
Parted, to commingle now;
Child of Ocean!

ASIA
Sesi takip edecek miyiz? Daha da soluklaşıyor
Ve uzaklaşıyor.

PANTHEA
Dinle! Irmağın sesleri daha yakın şimdi.

YANKILAR
Meçhul dünyada
Ses verilmemiş bir ses uyur;
Senin adımınla sadece
Uyandırılacaktır o;
Okyanusun Çocuğu!

ASIA
Nasıl da gömülüyor notalar yükselen rüzgârda!

YANKILAR
Ah, takip et, takip et!
Mağara boşluklarınca,
Şarkı aktıkça sen peşinden,
Korularda öğlen çiyi;
Ormanlarda, göllerde ve ırmaklarda,
Vadi vadi dağlarda;
Yarıklarda, körfezlerde, uçurumlara doğru,
Dünyanın kasılmalardan kurtulduğu,
O ve senin ayrıldığın gün,
Şimdi kavuşmak için;
Okyanusun Çocuğu!

ASIA
Come, sweet Panthea, link thy hand in mine,
And follow, ere the voices fade away.

SCENE II.— A Forest intermingled with Rocks and Caverns. ASIA and PANTHEA pass into it. Two young Fauns are sitting on a Rock, listening.

SEMICHORUS I OF SPIRITS
The path through which that lovely twain
Have passed, by cedar, pine, and yew,
And each dark tree that ever grew,
Is curtained out from Heaven's wide blue;
Nor sun, nor moon, nor wind, nor rain,
Can pierce its interwoven bowers,
Nor aught, save where some cloud of dew,
Drifted along the earth-creeping breeze
Between the trunks of the hoar trees,
Hangs each a pearl in the pale flowers
Of the green laurel blown anew,
And bends, and then fades silently,
One frail and fair anemone;
Or when some star of many a one
That climbs and wanders through steep night,
Has found the cleft through which alone
Beams fall from high those depths upon,—
Ere it is borne away, away,
By the swift Heavens that cannot stay,
It scatters drops of golden light,
Like lines of rain that ne'er unite;
And the gloom divine is all around;
And underneath is the mossy ground.

ASIA
Gel, tatlı Panthea, koy elini elime,
Ve takip et, seslerin yittiği yere.

II. SAHNE.—Kaya ve Kovuklarla bezeli bir Orman. ASIA ve PANTHEA içine dalıyorlar. İki genç Faun bir Kayanın üzerinde oturuyorlar, dinleyerek.

RUHLARIN I. YARIM KOROSU
Bu sevimli ikizlerin geçmiş olduğu yol,
Sedir, çam ve porsuk ağaçlarınca,
Ve büyümüş her bir karanlık ağaç,
Perdelenmiş Göğün geniş maviliğinden;
Ne güneş ne de ay, ne rüzgâr ne yağmur,
Aralayabilir onun iç içe geçmiş çardağını,
Bir çiy bulutu dışında hiçbir şey,
Yeryüzünde sürünen esinti boyunca
Savrulan kır ağaçlarının gövdeleri arasında,
Asar her bir solgun çiçeğine
Savrulan defnenin birer inci tanesi,
Eğilir sonra ve solar yavaşça,
Bir kırılgan ve zarif anemon;
Veya birçok yıldızdan biri
Zorlu gece boyunca tırmanan ve dolanan,
Bulur geçidini sadece ışınların
Yüksekten düşülen şu derinlerde,—
Uzaklara taşınır, uzaklara,
Sabit olmayan değişken Göklerce,
Altın ışığın damlalarını dağıtır,
Hiç birleşmeyen yağmur sicimleri gibi;
Ve kasvetli ilahi her yerdedir;
Ve altındaki yer yosunlu zemindir.

SEMICHORUS II

There the voluptuous nightingales,
Are awake through all the broad noon day:
When one with bliss or sadness fails,
And through the windless ivy-boughs,
Sick with sweet love, droops dying away
On its mate's music-panting bosom;
Another from the swinging blossom,
Watching to catch the languid close
Of the last strain, then lifts on high
The wings of the weak melody,
Till some new strain of feeling bear
The song, and all the woods are mute;
When there is heard through the dim air
The rush of wings, and rising there,
Like many a lake-surrounded flute,
Sounds overflow the listener's brain
So sweet, that joy is almost pain.

YARIM KORO II

Şehvetli bülbüller var,
Uyanıklar geniş gün öğlesi boyunca:
Biri kutsanmayla veya hüzünle mahcup olduğunda,
Ve rüzgârsız fildişi dallar boyunca,
Tatlı bir aşkla hasta, düştüğünde ölerek
Eşinin müzik soluyan göğsüne;
Bir diğeri salınan tomurcuktan,
İzleyerek yakalamak için son sesin
Durgun bitişini, sonra kaldırdığında yükseğe
Zayıf bir melodinin kanatlarını,
Yeni hissin bazı yeni tınılarına kadar
Taşıdığında nağmeyi, sessizliğinde koruların;
Loş havada işitildiğinde
Kanatlarının sesi, ve yükseldiğinde orada,
Birçok gölce çevrili bir flüt gibi,
Sesler taşar beyninden dinleyenin
Öyle tatlıdır ki bu zevk, bir elemdir neredeyse.

SEMICHORUS I
There those enchanted eddies play
Of echoes, music-tongued, which draw,
By Demogorgon's mighty law,
With melting rapture, or sweet awe,
All spirits on that secret way,
As inland boats are driven to Ocean
Down streams made strong with mountain-thaw;
And first there comes a gentle sound
To those in talk or slumber bound,
And wakes the destined; soft emotion
Attracts, impels them; those who saw
Say from the breathing earth behind
There steams a plume-uplifting wind
Which drives them on their path, while they
Believe their own swift wings and feet
The sweet desires within obey;
And so they float upon their way,
Until, still sweet, but loud and strong,
The storm of sound is driven along,
Sucked up and hurrying; as they fleet
Behind, its gathering billows meet
And to the fatal mountain bear
Like clouds amid the yielding air.

FIRST FAUN
Canst thou imagine where those spirits live
Which make such delicate music in the woods?
We haunt within the least frequented caves
And closest coverts, and we know these wilds,
Yet never meet them, though we hear them oft:
Where may they hide themselves?

YARIM KORO I
Orada müzik dilli yankıların
Büyülü girdapları oynaşır, çekilen
Demogorgon'un güçlü yasasıyla,
Eriyen bir coşkuyla, veya tatlı bir huşuyla,
Bütün ruhlar bu gizemli yoldadır,
Nehir tekneleri sürülür gibi Okyanusa
Kavuşan ırmaklara, dağ selleriyle güçlenmiş;
Ve ilkin yumuşak bir ses gelir
Konuşanlara yahut pinekleyenlere,
Ve uyandırır niyet edileni; yumuşak bir duygu
Çeker ve iter onları; görenler
Söyler ardındaki nefes alan zeminden,
Orada buhurdanır bir tüyü havalandıran rüzgâr,
Onları süren patikalarına, inanırken onlar
Kendi hızlı kanatlarına ve ayaklarına
İçlerindeki tatlı arzulara itaat ettikleri;
Ve böylece süzülürler kendi yollarında,
Ta ki hâlâ tatlı, fakat gürültülü ve kuvvetli,
Bir ses fırtınası belirir,
Kaybolur ve acele eder; onlar süzülürken
Ardında, onun toplaşan kümeleri karşılar
Ve mukadder dağa kadar sürer
Bulutlar gibi ortasında yumuşak havanın.

İLK FAUN
Bu ruhların nerede yaşadığını hayal edebilir misin,
Böyle güzel bir müzik yapan koruluklarda?
En az ayak basılan mağaralarda uğrandık biz,
Ve en yakın koyaklarda, ve biliyoruz bu yabanılları,
Ama karşılaşmadık onlarla hiç, işitsek de sık sık onları:
Nerede saklıyorlardır ki kendilerini?

SECOND FAUN
'T is hard to tell;
I have heard those more skilled in spirits say,
The bubbles, which the enchantment of the sun
Sucks from the pale faint water-flowers that pave
The oozy bottom of clear lakes and pools,
Are the pavilions where such dwell and float
Under the green and golden atmosphere
Which noontide kindles through the woven leaves;
And when these burst, and the thin fiery air,
The which they breathed within those lucent domes,
Ascends to flow like meteors through the night,
They ride on them, and rein their headlong speed,
And bow their burning crests, and glide in fire
Under the waters of the earth again.

FIRST FAUN
If such live thus, have others other lives,
Under pink blossoms or within the bells
Of meadow flowers or folded violets deep,
Or on their dying odors, when they die,
Or in the sunlight of the spher'd dew?

İKİNCİ FAUN
Söylemesi zor;
İşittim ruhça daha yetenekli olanların şöyle dediğini,
Habbeler, güneşin afsunları,
Solgun zayıf su çiçeklerinden soğurur
Adımlayan sızıntılı tabanını berrak göllerin ve havuzların,
Çadırıdır böylelerinin ikamet etiği ve süzüldüğü,
Altında yeşil ve altın bir iklimin
Öğle vaktinin iç içe geçmiş yapraklar arasında kamaştığı;
Ve bunlar saçıldıklarında, ve ince ateşin hava,
Ziyadar kubbelerde soludukları,
Yükselir akmak için meteorlar gibi gece boyunca,
Onlara binerler, dizginlerler baş döndürücü hızlarını,
Eğerler alevli sorguçlarını, ve kayıp giderler ateşte
Yeryüzü sularının altında yeniden.

İLK FAUN
Böyleleri yaşıyorsa böyle, diğerleri de diğer hayatlara mı sahiptir,
Pembe çiçeklerin ve çayır çiçeklerinin
Çanları altında ya da kıvrımlı menekşeleri derininde,
Onların ölmekte olan kokularında, solduklarında ya da,
Ya da günışığında çiy sağanağının?

SECOND FAUN
Ay, many more which we may well divine.
But should we stay to speak, noontide would come,
And thwart Silenus find his goats undrawn,
And grudge to sing those wise and lovely songs
Of Fate, and Chance, and God, and Chaos old,
And Love and the chained Titan's woful doom,
And how he shall be loosed, and make the earth
One brotherhood; delightful strains which cheer
Our solitary twilights, and which charm
To silence the unenvying nightingales.

SCENE III.— A Pinnacle of Rock among Mountains.
ASIA and PANTHEA.

PANTHEA
Hither the sound has borne us—to the realm
Of Demogorgon, and the mighty portal,
Like a volcano's meteor-breathing chasm,
Whence the oracular vapor is hurled up
Which lonely men drink wandering in their youth,
And call truth, virtue, love, genius, or joy,
That maddening wine of life, whose dregs they drain
To deep intoxication; and uplift,
Like Maenads who cry loud, Evoe! Evoe!
The voice which is contagion to the world.

İKİNCİ FAUN
Evet, çok daha fazlası bizim hissedebileceğimiz.
Fakat konuşmak için kalmamız gereken öğlen vakti geliyor,
Ve Silenos'u[23] alıkoyuyor yayılmamış keçilerini bulmaktan,
Ve isteksizdir şu hikmetli ve güzel şarkıları söylemeye
Kaderin ve Şansın ve Tanrının, ve ihtiyar Kaosun,
Ve Aşkın ve zincirli Titan'ın muzdarip kaderinin,
Ve onun nasıl özgürleştirileceğinin, ve yeryüzünü nasıl bir
Kardeşliğe çevireceğinin; neşeli dizeleri yalnız
Alacakaranlıklarımızı şenlendiren, ve gıpta etmeyen
Bülbülleri sessizliğe mahkûm eyleyen.

III. SAHNE.— Dağlarda Kayalık bir Zirve.
ASIA ve PANTHEA.

PANTHEA
Ses bizi bu tarafa—Demogorgon'un
Krallığına taşıdı, ve görkemli kapı,
Volkanın meteor soluyan yarığı gibi,
Kehanet dumanı yükseldiğinde
Yalnız insanların içip de gençliklerinde dolandıkları,
Ve hakikat dedikleri, erdem, aşk, deha veya neşe dedikleri,
Hayatın bu çıldırtıcı şarabına, tortularını kafaya diktikleri
Derin bir sarhoşluğa dek; ve kaldırdıkları,
Evoe![24] Evoe! diye yüksek sesle bağıran Maenadlar[25] gibi,
Dünyaya kötülük bulaştıran bir sesle.

ASIA

Fit throne for such a Power! Magnificent!
How glorious art thou, Earth! and if thou be
The shadow of some spirit lovelier still,
Though evil stain its work, and it should be
Like its creation, weak yet beautiful,
I could fall down and worship that and thee.
Even now my heart adoreth. Wonderful!
Look, sister, ere the vapor dim thy brain:
Beneath is a wide plain of billowy mist,
As a lake, paving in the morning sky,
With azure waves which burst in silver light,
Some Indian vale. Behold it, rolling on
Under the curdling winds, and islanding
The peak whereon we stand, midway, around,
Encinctured by the dark and blooming forests,
Dim twilight-lawns, and stream-illumined caves,
And wind-enchanted shapes of wandering mist;
And far on high the keen sky-cleaving mountains
From icy spires of sunlike radiance fling
The dawn, as lifted Ocean's dazzling spray,
From some Atlantic islet scattered up,
Spangles the wind with lamp-like waterdrops.
The vale is girdled with their walls, a howl
Of cataracts from their thaw-cloven ravines
Satiates the listening wind, continuous, vast,
Awful as silence. Hark! the rushing snow!
The sun-awakened avalanche! whose mass,
Thrice sifted by the storm, had gathered there
Flake after flake, in heaven-defying minds
As thought by thought is piled, till some great truth
Is loosened, and the nations echo round,
Shaken to their roots, as do the mountains now.

ASIA
Tahta layıktır böyle bir Güç! Harika!
Ne şanlısın sen, Yeryüzü! Ve hâlâ daha
Tatlı olan bir ruhun gölgesiysen eğer,
Kötülük lekelese de onun işini, ve yaratımı
Gibi olsa da, zayıf fakat güzel,
Düşebilir ve tapınabilirim buna ve sana.
Kalbim şimdi perestiş ediyor. Harika!
Bak kız kardeş, orada dumanlar gölgeliyor beynini:
Altında kümelek bir sisin geniş ovası,
Bir göl gibi, sabah göğünü adımlayan,
Patlayan asumani dalgalarla gümüşi bir ışıkta,
Bir Hint vadisi. Gör onu, yuvarlanıyor
Kaymak tutan rüzgârlarla, ve konuyor
Bizim durduğumuz zirveye, ortadaki, etrafı
Karanlık ve göveren ormanlarla çevrili,
Gölgeli alacakaranlık çayırları, ve ırmakların ışıldattığı
Mağaraları, rüzgâr büyüsünce şekillenen gezgin sis;
Ve yükseklerde keskin gökyüzünü yarıp geçen dağlar
Gün ışımasının buzlu sivrilerinden sökülür
Şafak, kaldırarak Okyanusun baş döndüren serpintisini,
Kaldırarak bazı Atlantik adacıklarından
Rüzgârı, lamba misali su damlacıklarıyla süsler.
Vadi duvarlarıyla çevrilidir, bir uluma
Çözülen yarıklarından gelen çavlanların
Dinleyen rüzgârı doyurur, sürekli, engin,
Sessizlik kadar korkunç. Dinle! Telaşlı kar!
Güneşin uyandırdığı çığ! Kütlesi,
Üç kez fırtına tarafından elenmiş, toplanmış orada
Pul pul, cennete meydan okuyan zihinlerde
Düşünce düşünce yığılırken, büyük bir gerçek
Salıverilene değin, ve ulusların yankısı yuvarlanıyor
Köklerine değin sarsılmış, şimdi dağların yaptığı gibi.

PANTHEA
Look how the gusty sea of mist is breaking
In crimson foam, even at our feet! it rises
As Ocean at the enchantment of the moon
Round foodless men wrecked on some oozy isle.

ASIA
The fragments of the cloud are scattered up;
The wind that lifts them disentwines my hair;
Its billows now sweep o'er mine eyes; my brain
Grows dizzy; I see shapes within the mist.

PANTHEA
A countenance with beckoning smiles; there burns
An azure fire within its golden locks!
Another and another: hark! they speak!

PANTHEA
Bak nasıl da fırtınalı sis denizi aralanıyor
Kızıl bir köpükle, ayağımızda hatta! Yükseliyor
Ay cezbesinde bir Okyanus gibi
Kayıp bir adaya vurmuş erzaksız adamları kuşatan.

ASIA
Bulutun parçaları dağılmış;
Onları kaldıran rüzgâr saçlarımı çözüyor;
Kümeleri şimdi geçiyor gözlerimden; beynim
Kamaşıyor; sisin içinde şekiller görüyorum.

PANTHEA
Çağıran gülümsemelerle dolu bir yüz;
Altın buklelerinde masmavi bir ateş!
Bir tane daha ve bir tane daha: Dinle! Konuşuyorlar!

SONG OF SPIRITS

To the deep, to the deep,
Down down!
Through the shade of sleep,
Through the cloudy strife
Of Death and of Life;
Through the veil and the bar
Of things which seem and are,
Even to the steps of the remotest throne,
Down, down!
While the sound whirls around,
Down, down!
As the fawn draws the hound,
As the lightning the vapor,
As a weak moth the taper;
Death, despair; love, sorrow;
Time, both; to-day, to-morrow;
As steel obeys the spirit of the stone,
Down, down!
Through the gray, void abysm,
Down, down!

RUHLARIN ŞARKISI
Derinlere, derinlere,
Aşağıya aşağıya!
Uykunun gölgesinden,
Bulutlu çekişmenin içinden
Ölüme ve Yaşama dair;
Perde ve parmaklıklar içinden
Görünen ve var olan şeylerden,
En uzak tahtın da basamaklarına,
Aşağıya, aşağıya!
Ses dönerken etrafta,
Aşağıya, aşağıya!
Geyik yavrusunu tazı sürerken,
Şimşek dumanı,
Zayıf bir güve dokumayı;
Ölüm, umutsuzluğu; aşk, hüznü;
Zaman, ikisini de; bugünü, yarını;
Çelik itaat ederken taşın ruhuna,
Aşağıya, aşağıya!
Gri, boş uçurumun içinden ta,
Aşağıya, aşağıya!

Where the air is no prism,
And the moon and stars are not,
And the cavern-crags wear not
The radiance of Heaven,
Nor the gloom to Earth given,
Where there is one pervading, one alone,
Down, down!
In the depth of the deep
Down, down!
Like veiled lightning asleep,
Like the spark nursed in embers,
The last look Love remembers,
Like a diamond, which shines
On the dark wealth of mines,
A spell is treasured but for thee alone.
Down, down!
We have bound thee, we guide thee;
Down, down!
With the bright form beside thee;
Resist not the weakness,
Such strength is in meekness
That the Eternal, the Immortal,
Must unloose through life's portal
The snake-like Doom coiled underneath his throne
By that alone.

Havanın ışığı kırmadığı yerde,
Ve ay ve yıldızların olmadığı,
Ve mağara kayalıklarının üstünde
Taşımadığı Cennetin ışıltısını,
Ne de Dünyaya verilen kasveti,
Biri ki her yerde, biri ki tek başına,
Aşağıya, aşağıya!
Derinlerin derununa
Aşağıya, aşağıya!
Uyuyan örtülü bir şimşek gibi,
Közde beslenmiş kıvılcım gibi,
Aşkın hatırladığı son bakış,
Parlayan bir elmas gibi
Madenlerin karanlık zenginliğinde,
Bir büyü değerlidir, ancak yalnızca senin için.
Aşağıya, aşağıya!
Seni bağladık, kılavuzluk ettik sana;
Aşağıya, aşağıya!
Yanındaki parlak formla;
Zayıflığa direnme,
Böyle bir güç uysallıkta
Ki Ebedî, Ölümsüz,
Hayat kapısından salıverilmeli
Yılan benzeri Felaket kıvrıldı tahtının altına
Yalnız bununla.

SCENE IV.— The Cave of DEMOGORGON.
ASIA and PANTHEA.

PANTHEA
What veiled form sits on that ebon throne?

ASIA
The veil has fallen.

PANTHEA
I see a mighty darkness
Filling the seat of power, and rays of gloom
Dart round, as light from the meridian sun,
Ungazed upon and shapeless; neither limb,
Nor form, nor outline; yet we feel it is
A living Spirit.

DEMOGORGON
Ask what thou wouldst know.

ASIA
What canst thou tell?

DEMOGORGON
All things thou dar'st demand.

ASIA
Who made the living world?

IV. SAHNE.—DEMOGORGON'un Mağarası.
ASIA ve PANTHEA.

PANTHEA
Nedir bu abanoz taht üzerinde oturan örtülü figür?

ASIA
Düştü örtü.

PANTHEA
Güçlü bir karanlık görüyorum
Gücün tahtını dolduran, ve kötülüğün huzmeleri
Saçılıyor etrafa, tropik güneşlerden çıkan ışınlar gibi,
Bakılamayan ve biçimsiz; ne kas,
Ne form, ne dış hat; fakat onun yaşayan bir Ruh
Olduğunu hissediyoruz yine de.

DEMOGORGON
Bilmek istediğini sor.

ASIA
Ne söyleyebilirsiniz ki?

DEMOGORGON
Sormaya cesaret edeceğin her şeyi.

ASIA
Kim yarattı bu yaşayan dünyayı?

DEMOGORGON
God.

ASIA
Who made all
That it contains? thought, passion, reason, will,
Imagination?

DEMOGORGON
God: Almighty God.

ASIA
Who made that sense which, when the winds of spring
In rarest visitation, or the voice
Of one belov'd heard in youth alone,
Fills the faint eyes with falling tears which dim
The radiant looks of unbewailing flowers,
And leaves this peopled earth a solitude
When it returns no more?

DEMOGORGON
Merciful God.

DEMOGORGON
Tanrı.

ASIA
Kim yarattı şunları
İçeren şeyleri: düşünce, tutku, akıl, irade
Ve hayal gücü?

DEMOGORGON
Tanrı: Kâdir-i Mutlak Tanrı.

ASIA
Kim yarattı şu duyuyu ki bahar rüzgârları estiğinde
Nadir ziyaretinde veya sesinde
Bir sevgilinin yalnız gençlikte duyulan,
Solgun gözleri düşen yaşlarla doldurur
Karartan şen çiçeklerin ışıltılı bakışlarını,
Ve bırakır bu insan dolu dünyaya bir yalnızlık
Terk edişiyle?

DEMOGORGON
Merhametli Tanrı.

ASIA
And who made terror, madness, crime, remorse,
Which from the links of the great chain of things
To every thought within the mind of man
Sway and drag heavily, and each one reels
Under the load towards the pit of death;
Abandoned hope, and love that turns to hate;
And self-contempt, bitterer to drink than blood;
Pain, whose unheeded and familiar speech
Is howling, and keen shrieks, day after day;
And Hell, or the sharp fear of Hell?

DEMOGORGON
He reigns.

ASIA
Utter his name; a world pining in pain
Asks but his name; curses shall drag him down.

DEMOGORGON
He reigns.

ASIA
I feel, I know it: who?

DEMOGORGON
He reigns.

ASIA
Kim korkuyu yarattı, çılgınlığı, suçu, pişmanlığı,
Şeylerin büyük zincirinin bağlarında
İnsanın aklında her bir düşünceyi etkileyen
Ve sürükleyen ağır bir şekilde, ve her birini
Hareket ettiren yüküyle ölüm çukuruna doğru;
Terk edilmiş umudu, ve nefrete dönmüş aşkı;
Ve kendinden nefreti, içmesi kandan daha acı olan;
Izdırabı, aldırış edilmeyen ve bilindik konuşması
Uluyan, ve keskin çığlıklar atan günbegün;
Ve Cehennemi, ve Cehennemin keskin korkusunu?

DEMOGORGON
O yönetir.

ASIA
Söyle onun adını; dünya inliyor acıyla,
İstiyor adını onun; lanetler alaşağı edesice.

DEMOGORGON
O hüküm sürer.

ASIA
Hissediyorum, biliyorum onu: Ama kim?

DEMOGORGON
O hüküm sürer.

ASIA

Who reigns? There was the Heaven and Earth at first,
And Light and Love; then Saturn, from whose throne
Time fell, an envious shadow; such the state
Of the earth's primal spirits beneath his sway,
As the calm joy of flowers and living leaves
Before the wind or sun has withered them
And semivital worms; but he refused
The birthright of their being, knowledge, power,
The skill which wields the elements, the thought
Which pierces this dim universe like light,
Self-empire, and the majesty of love;
For thirst of which they fainted. Then Prometheus
Gave wisdom, which is strength, to Jupiter,
And with this law alone, 'Let man be free,'
Clothed him with the dominion of wide Heaven.
To know nor faith, nor love, nor law, to be
Omnipotent but friendless, is to reign;
And Jove now reigned; for on the race of man
First famine, and then toil, and then disease,
Strife, wounds, and ghastly death unseen before,
Fell; and the unseasonable seasons drove,
With alternating shafts of frost and fire,
Their shelterless, pale tribes to mountain caves;
And in their desert hearts fierce wants he sent,
And mad disquietudes, and shadows idle
Of unreal good, which levied mutual war,
So ruining the lair wherein they raged.

ASIA
Kim hüküm sürüyor? Başlangıçta Yer ve Gök vardı,
Ve Işık ve Aşk; sonra Satürn, tahtından zamanın düştüğü,
Kıskanç gölge; dünyanın ilk ruhlarının
Durumu öyleydi ki onun etkisinden azadeydiler,
Çiçeklerin ve canlı yaprakların serin neşesi gibi
Rüzgâr karşısında veya güneşin soldurduğu,
Ve yarı canlı kurtçukları; fakat o reddetti
Onların doğum haklarını, bilgi, güç,
Elementlere hükmeden beceri, bu karanlık evreni
Işık gibi aydınlatan düşünce,
Kendine muktedir olmak, ve aşkın görkemi;
Susuzluğundan soldukları. Sonra Prometheus
Kuvvet olan hikmeti verdi, Jüpiter'e,
Ve 'İnsan özgür olsun' buyruğuyla
Giydirdi onu geniş Göklerin mülküyle.
Ne imanı, ne aşkı, ne hukuku bilmektir
Muktedir olmak, hükmetmektir şeriksizce;
Ve Jove hüküm sürdü şimdi; çünkü insan ırkı üzerine
Önce açlık, sonra çalışmak zorunluluğu, ve sonra hastalık,
Çekişme, yaralar, görülmemiş bir dehşetengiz ölüm
Çöktü; ve mevsimsiz mevsimler sürdü,
Ateşin ve buzun altüst oluşuyla,
Barınaksız, solgun kabilelerini dağ mağaralarına;
Ve onların çöl yüreklerine vahşi arzular gönderdi o,
Ve çılgın huzursuzluklar, ve gerçek olmayan iyiliğin
Gölge tesellisini, karşılıklı savaşı kışkırtan,
Böylece öfkelendiklerinin ocağına incir ağacı dikmeye.

Prometheus saw, and waked the legioned hopes
Which sleep within folded Elysian flowers,
Nepenthe, Moly, Amaranth, fadeless blooms,
That they might hide with thin and rainbow wings
The shape of Death; and Love he sent to bind
The disunited tendrils of that vine
Which bears the wine of life, the human heart;
And he tamed fire which, like some beast of prey,
Most terrible, but lovely, played beneath
The frown of man; and tortured to his will
Iron and gold, the slaves and signs of power,
And gems and poisons, and all subtlest forms
Hidden beneath the mountains and the waves.
He gave man speech, and speech created thought,
Which is the measure of the universe;
And Science struck the thrones of earth and heaven,
Which shook, but fell not; and the harmonious mind
Poured itself forth in all-prophetic song;
And music lifted up the listening spirit
Until it walked, exempt from mortal care,
Godlike, o'er the clear billows of sweet sound;
And human hands first mimicked and then mocked,
With moulded limbs more lovely than its own,
The human form, till marble grew divine;
And mothers, gazing, drank the love men see
Reflected in their race, behold, and perish.
He told the hidden power of herbs and springs,
And Disease drank and slept. Death grew like sleep.

Prometheus gördü ve uyandırdı ordulanmış umutları
Kapanmış Cennet çiçeklerinin içinde uyuyan,
Nepenthe,[26] Moly,[27] Amaranth,[28] solmaz çiçekler,
Ki gizleyebilirler narin ve yedi renkli kanatları ile
Ölümün şeklini; ve Aşk o bağlamaya gönderdi
Bağlamsız filizlerini şu asmanın
Taşıyan hayat şarabını, insan kalbi denilen;
Ve ehlileştirilmiş ateş, bazı vahşi hayvanlar gibi,
En korkunç fakat işe yararca bir rol üstlendi
İnsan aklının ötesinde; ve muti kıldı
Demir ve altını kendi iradesine,
Mücevherleri ve zehirleri, ve en hassas formları
Dalgaların ve dağların altında saklanan.
O insana dil verdi ve dil yarattı düşünceyi,
Evrenin ölçüsü olan;
Ve Bilim vurdu tahtına yerin ve göklerin,
Sallandı fakat düşmedi; ve uyumlu zekâ
Kendini ortaya döktü bütün kehanet şarkılarında;
Ve müzik yükseltti dinleyenin ruhunu
Yürüyene kadar o ölümlü kaygılardan azade,
Tanrı benzeri, tatlı seslerin berrak kümeleri üzerinde;
Ve insan eli ilk defa taklit etti ve sonra alay etti,
Şekil verilmiş kaslarla kendininkinden daha güzel
Bir insani formda olan mermer ölümsüzleşene dek;
Ve anneler bakarak, içtiler aşkı insanların onların
Irklarında yansımış gördükleri, baktıkları ve yok oldukları.
Otların ve kaynakların gizli gücünü anlattı,
Hastalıkları uyutan ve Ölümü bir uyku gibi büyüten.

He taught the implicated orbits woven
Of the wide-wandering stars; and how the sun
Changes his lair, and by what secret spell
The pale moon is transformed, when her broad eye
Gazes not on the interlunar sea.
He taught to rule, as life directs the limbs,
The tempest-winged chariots of the Ocean,
And the Celt knew the Indian. Cities then
Were built, and through their snow-like columns flowed
The warm winds, and the azure ether shone,
And the blue sea and shadowy hills were seen.
Such, the alleviations of his state,
Prometheus gave to man, for which he hangs
Withering in destined pain; but who rains down
Evil, the immedicable plague, which, while
Man looks on his creation like a god
And sees that it is glorious, drives him on,
The wreck of his own will, the scorn of earth,
The outcast, the abandoned, the alone?
Not Jove: while yet his frown shook heaven, aye when
His adversary from adamantine chains
Cursed him, he trembled like a slave. Declare
Who is his master? Is he too a slave?

İç içe geçerek dokunmuş yörüngelerini öğretti
Geniş dolaşan yıldızların; ve nasıl değiştirir
Güneş barınağını ve hangi gizli büyü ile
Solgun ay dönüşür, görünmediğinde geniş gözleri
Aysız gecelerin lacivert denizde.
Yönetmeyi öğretti o, hayatın kasları yönetmesi gibi,
Fırtınalı kanatlı arabalarını Okyanusun,
Ve Keltler tanıdı Hintlileri. Şehirler inşa edildi sonra
Ve onların kar beyazı sütunlarınca esti
Ilık rüzgârlar ve mavi sonsuzluk parıldadı,
Mavi deniz ve gölgeli tepelikler görüldü.
Bunlar tesellisi oldu hâlinin.
Prometheus bağışladı insana, mukadder bir acıyla
Titreşen; fakat kimdir kötülüğü yağdıran,
Dermansız vebayı, insan kendi yaratımında
Bir tanrı gibi görünürken ve görürken
Kendi eserinde şanını, süren onun üzerine,
Kendi iradesinin enkazını, yeryüzünün alayını,
Sürgünü, terk edilmişi ve yalnızı?
Jove değil; onun kaş çatışı göğü titretse de, evet onun
Muarızı elmasvari zincirlerden
Lanetlediğinde, köle gibi titredi o. Söyle
Kimdir onun efendisi? O da mı bir köle yoksa?

DEMOGORGON
All spirits are enslaved which serve things evil:
Thou knowest if Jupiter be such or no.

ASIA
Whom called'st thou God?

DEMOGORGON
I spoke but as ye speak,
For Jove is the supreme of living things.

ASIA
Who is the master of the slave?

DEMOGORGON
If the abysm
Could vomit forth its secrets—but a voice
Is wanting, the deep truth is imageless;
For what would it avail to bid thee gaze
On the revolving world? What to bid speak
Fate, Time, Occasion, Chance and Change? To these
All things are subject but eternal Love.

ASIA
So much I asked before, and my heart gave
The response thou hast given; and of such truths
Each to itself must be the oracle.
One more demand; and do thou answer me
As my own soul would answer, did it know
That which I ask. Prometheus shall arise
Henceforth the sun of this rejoicing world:
When shall the destined hour arrive?

DEMOGORGON
Tüm ruhlar köleleştirildiler kötülüğe hizmet eder hâlde:
Biliyorsun Jüpiter'in öyle olup olmadığını.

ASIA
Kime Tanrı diyorsun sen?

DEMOGORGON
Söyledim dediğini,
Jove bütün yaşayan şeylerin en yücesidir çünkü.

ASIA
Kimdir kölenin efendisi?

DEMOGORGON
Eğer uçurum
Sırlarını kusarsa—ama bir ses
İstiyor, derin gerçek imgesizdir;
Sana bakmak neye yarardı
Dönen dünyada? Neye yarardı konuşma
Kader, Zaman, Fırsat, Şans ve Değişim?
Bunların hepsi tâbidir sonsuz Aşka.

ASIA
Çok sordum daha önce, ve kalbim verdi
Senin verdiğin cevabı; ve bu gerçeklerin
Her birinin kendisi bir kehanet olmalı.
Bir kere daha istiyorum, cevaplar mısın beni
Ruhumun cevapladığı gibi, biliyor muydu
Sorduğumu. Prometheus kalkacak mı
Güneşi gibi bu şen dünyanın:
Ne zaman gelecek o beklenen saat?

DEMOGORGON
Behold!

ASIA
The rocks are cloven, and through the purple night
I see cars drawn by rainbow-winged steeds
Which trample the dim winds; in each there stands
A wild-eyed charioteer urging their flight.
Some look behind, as fiends pursued them there,
And yet I see no shapes but the keen stars;
Others, with burning eyes, lean forth, and drink
With eager lips the wind of their own speed,
As if the thing they loved fled on before,
And now, even now, they clasped it. Their bright locks
Stream like a comet's flashing hair; they all
Sweep onward.

DEMOGORGON
These are the immortal Hours,
Of whom thou didst demand. One waits for thee.

ASIA
A Spirit with a dreadful countenance
Checks its dark chariot by the craggy gulf.
Unlike thy brethren, ghastly Charioteer,
Who art thou? Whither wouldst thou bear me? Speak!

SPIRIT
I am the Shadow of a destiny
More dread than is my aspect; ere yon planet
Has set, the darkness which ascends with me
Shall wrap in lasting night heaven's kingless throne.

DEMOGORGON
Bak!

ASIA
Yarıldı kayalar, mor geceden gelen arabalar
Görüyorum gökkuşağı kanatlı aygırlarca sürülen,
Ezen ayakları altında karanlık rüzgârları; her birinde
Vahşi bakışlı bir sürücü duruyor uçuşu kamçılayan.
Bazıları arkaya bakıyor düşmanları takip ediyormuşçasına onları,
Fakat görmüyorum hiçbir şekil parlak yıldızlardan başka;
Diğerleri yanan gözlerle, ileri çıkıyor ve içiyor
Hevesli dudaklarla kendi hızlarının rüzgârını,
Daha önce uçup gitmişçesine sevdikleri,
Ve şimdi, hatta şimdi, yakaladılar onu. Onların parlak bukleleri
Kuyruklu yıldızın parlak kuyruğu gibi akıyor; hepsi ve hepsi
İleri atılıyor.

DEMOGORGON
Bunlar ölümsüz Saatleri
Senin istediğinin. Seni bekliyor o.

ASIA
Korkunç görünüşlü bir Ruh
Kayalık körfezden çıkarıyor arabasını.
Kardeşlerin gibi değil, hayalet bir Arabacı,
Kimsin sen? Nereye götürüyorsun beni? Konuş!

RUH
Ben kaderin Gölgesiyim
Daha korkuncum görüntümden; az önce orada kevkebin
Battığı yerde benimle yükselen karanlık
Uzun gecede kavrayacak göklerin kralsız tahtını.

ASIA
What meanest thou?

PANTHEA
That terrible Shadow floats
Up from its throne, as may the lurid smoke
Of earthquake-ruined cities o'er the sea.
Lo! it ascends the car; the coursers fly
Terrified; watch its path among the stars
Blackening the night!

ASIA
Thus I am answered: strange!

PANTHEA
See, near the verge, another chariot stays;
An ivory shell inlaid with crimson fire,
Which comes and goes within its sculptured rim
Of delicate strange tracery; the young Spirit
That guides it has the dove-like eyes of hope;
How it soft smiles attract the soul! as light
Lures wing'd insects through the lampless air.

ASIA
Ne kastediyorsun?

PANTHEA
Bu dehşetli Gölge süzülüyor
Tahtından yukarıya doğru, donuk bir duman gibi
Deprem yıkığı şehirlerden denize doğru üflenen.
Bak! O yükseltiyor arabayı; yarışçılar uçuşuyor
Dehşet içinde; izle onların yolunu yıldızlar içinde
Geceyi karartan!

ASIA
Aldım tuhaf cevabımı!

PANTHEA
Bak, uçurumun kıyısında başka bir araba duruyor;
Kızıl ateşlerle kakmalı fildişi bir kabuk,
Geliyor ve gidiyor onun işlemeli hatlarında
Hassas, tuhaf mimarisinin; genç Ruh
Yol gösteren, umudun kumru gözlerine sahip;
Nasıl cezbediyor ruhları yumuşak gülüşler! Işığın
Kanatlı böcekleri lambasız bir havada kendine cezbetmesi gibi.

SPIRIT
My coursers are fed with the lightning,
They drink of the whirlwind's stream,
And when the red morning is bright'ning
They bathe in the fresh sunbeam.
They have strength for their swiftness I deem;
Then ascend with me, daughter of Ocean.
I desire—and their speed makes night kindle;
I fear—they outstrip the typhoon;
Ere the cloud piled on Atlas can dwindle
We encircle the earth and the moon.
We shall rest from long labors at noon;
Then ascend with me, daughter of Ocean.

SCENE V.— The Car pauses within a Cloud on the Top of a snowy Mountain. ASIA, PANTHEA, and the SPIRIT OF THE HOUR.

SPIRIT
On the brink of the night and the morning
My coursers are wont to respire;
But the Earth has just whispered a warning
That their flight must be swifter than fire;
They shall drink the hot speed of desire!

ASIA
Thou breathest on their nostrils, but my breath
Would give them swifter speed.

SPIRIT
Alas! it could not

PANTHEA
O Spirit! pause, and tell whence is the light
Which fills the cloud? the sun is yet unrisen.

RUH
Benim yarışçılarım ışıkla besilidirler,
Onlar burgaç havaları içerler,
Ve kızıl sabahlar parladığında
Taze gün ışığında yıkanırlar.
Hızlarından dolayı güçlüdürler zannımca;
Benimle yükselirler onlar, Okyanusun kızı.
Arzu ediyorum ki hızları gecenin kandilleri olsun;
Korkuyorum—tayfunu geride bırakacaklar;
Atlas'ın üzerine yığılan bulut azalmadan önce
Dünyayı ve ayı çevreleriz.
Öğle vakti zorlu işlerden sonra dinleneceğiz;
Sonrasında benimle yüksel, Okyanusun kızı.

V. SAHNE.—Araba karlı Dağın Zirvesinde bir Bulutun içinde durur. ASIA, PANTHEA ve ZAMANIN RUHU.

RUH
Gecenin ve şafağın kıyısında
Benim koşanlarım tükenmeyecekler;
Fakat Yeryüzü bir uyarı fısıldadı
Onların uçuşu ateşten daha hızlı olacak;
Onlar arzunun ateşli telaşını içecekler!

ASIA
Onların burun deliklerinde soludun, fakat benim
Nefesim onlara verirdi daha da bir hız.

RUH
Maalesef, olamazdı bu

PANHEA
Ey Ruh! Dur ve söyle ışığın zamanını,
Dolduracak bulutu! Güneş yükselmedi henüz.

SPIRIT
The sun will rise not until noon. Apollo
Is held in heaven by wonder; and the light
Which fills this vapor, as the aerial hue
Of fountain-gazing roses fills the water,
Flows from thy mighty sister.

PANTHEA
Yes, I feel—

ASIA
What is it with thee, sister? Thou art pale.

PANTHEA
How thou art changed! I dare not look on thee;
I feel but see thee not. I scarce endure
The radiance of thy beauty. Some good change
Is working in the elements, which suffer
Thy presence thus unveiled. The Nereids tell
That on the day when the clear hyaline
Was cloven at thy uprise, and thou didst stand
Within a vein'd shell, which floated on
Over the calm floor of the crystal sea,
Among the Aegean isles, and by the shores
Which bear thy name,—love, like the atmosphere
Of the sun's fire filling the living world,
Burst from thee, and illumined earth and heaven
And the deep ocean and the sunless caves
And all that dwells within them; till grief cast
Eclipse upon the soul from which it came.
Such art thou now; nor is it I alone,
Thy sister, thy companion, thine own chosen one,
But the whole world which seeks thy sympathy.
Hearest thou not sounds i' the air which speak the love
Of all articulate beings? Feelest thou not
The inanimate winds enamoured of thee? List! [Music.

RUH
Güneş yükselecek değil öğleye kadar. Apollon
Gökyüzünde duruyor hayretle; ve ışık
Bu buharı kovacak olan, göksel bir rengi gibi
Pınarlara bakan güllerin doldurur suları,
Akar kudretli kız kardeşinden senin.

PANTHEA
Hissediyorum, evet—

ASIA
Nen var, hemşirem? Solgundur yüzün.

PANTHEA
Nasıl değiştin! Bakmaya cesaret edemiyorum sana;
Hissediyorum fakat göremiyorum seni. Güzelliğinin
Yansısına zor dayanıyorum. Bazı iyi değişimler
Hazırlanıyor anasırda, sarsılan
İfşa olmuş güzelliğinden. Nereidler[29] anlatıyor
Berrak 'hiyalin'in[30] senin şaşkınlığınla
Yarıldığı gün, ve senin
Damarlı bir kabukta belirdiğin, berrak denizin
Sakin yüzeyinde süzülen,
Ege adaları arasında, ve kıyılarda
Senin adını taşıyan,—aşk, atmosferi gibi
Güneşin ateşlerinin, dolduruyor yaşayan dünyayı,
Senden fışkırıyor, ve aydınlanmış yer ve gök
Ve derin okyanus ve gün ışığı girmez mağaralar
Ve hepsi oraların sakinlerinin; sudur ettiği
Ruhu tutana kadar keder.
Böylesin sen şimdi; ne de benim yalnız olan,
Senin kardeşin, senin yoldaşın, senin seçtiğin kişi,
Fakat senin sevgini arzulayan tüm dünya.
Duymuyor musun sesleri, havayı senin aşkını dillendiren
Tüm belagat sahibi varlıklardan? Hissetmiyor musun
Ölgün rüzgârları sana hayran olan? Dinle! [Müzik.

ASIA
Thy words are sweeter than aught else but his
Whose echoes they are; yet all love is sweet,
Given or returned. Common as light is love,
And its familiar voice wearies not ever.
Like the wide heaven, the all-sustaining air,
It makes the reptile equal to the God;
They who inspire it most are fortunate,
As I am now; but those who feel it most
Are happier still, after long sufferings,
As I shall soon become.

PANTHEA
List! Spirits speak.

ASIA
Senin sözlerin tatlı daha da her şeyden
Yankıları olan onun; fakat bütün aşk tatlı,
Verilen ve geri çevrilen. Aşkı ışık gibi bilindiktir,
Ve onun alışıldık sesi yorulmaz asla.
Geniş gökyüzü gibi, her şeyi kuşatan hava,
Yapar bir sürüngeni Tanrının eşiti;
Ona ilham verenler talihlidir çoğu,
Benim şimdi olduğum gibi; fakat onu hissedenler çoğunlukla
Daha mutludurlar şimdi, uzun ızdıraplardan sonra,
Benim de yakında olacağım gibi.

PANTHEA
Dinle! Ruhlar konuşuyor.

VOICE in the air, singing
Life of Life, thy lips enkindle
With their love the breath between them;
And thy smiles before they dwindle
Make the cold air fire; then screen them
In those looks, where whoso gazes
Faints, entangled in their mazes.
Child of Light! thy limbs are burning
Through the vest which seems to hide them;
As the radiant lines of morning
Through the clouds, ere they divide them;
And this atmosphere divinest
Shrouds thee wheresoe'er thou shinest.
Fair are others; none beholds thee,
But thy voice sounds low and tender
Like the fairest, for it folds thee
From the sight, that liquid splendor,
And all feel, yet see thee never,
As I feel now, lost forever!
Lamp of Earth! where'er thou movest
Its dim shapes are clad with brightness,
And the souls of whom thou lovest
Walk upon the winds with lightness,
Till they fail, as I am failing,
Dizzy, lost, yet unbewailing!

SES havada, şarkı söyleyerek
Hayatın Hayatı, senin dudakların alevlendiriyor
Aşkıyla onların aralarındaki nefesi;
Ve senin gülüşlerin onlar sönmeden
Soğuk havayı harlıyor; sonra tarıyor onları
Şu bakışlarla, her kime baksa
Onları hapseden güçsüz labirentlerine.
Işığın Çocuğu! Senin kasların yanıp tutuşuyor
Onları gizler görünen örtü içinde;
Sabahın ışık huzmeleri gibi
Bulutlarca, onları yarıp geçen;
Ve bu en ilahi atmosfer
Bürümler her nerede parlasan sen.
Diğerleri aydınlıktır; kimse bakmaz sana,
Fakat sesin alçak ve rikkatli
En güzelleri gibi, o seni ele verir
Görüntünden, ki sıvı bir ihtişam,
Ve hepsi hisseder, fakat seni asla görmezler,
Şimdi hissettiğim gibi, kaybolur ebediyen!
Dünyanın Lambası! Her nereye gitsen
Onun karanlık köşeleri bezenir senin parlaklığınla,
Ve sevdiğin ruhlar yürürler
Aydınlıkla rüzgârlar üzerinde,
Düşene kadar benim düştüğüm gibi,
Ürpererek, kaybolmuş fakat pişmanlıksız!

ASIA

My soul is an enchanted boat,
Which, like a sleeping swan, doth float
Upon the silver waves of thy sweet singing;
And thine doth like an angel sit
Beside a helm conducting it,
Whilst all the winds with melody are ringing.
It seems to float ever, forever,
Upon that many-winding river,
Between mountains, woods, abysses,
A paradise of wildernesses!
Till, like one in slumber bound,
Borne to the ocean, I float down, around,
Into a sea profound of ever-spreading sound.
Meanwhile thy spirit lifts its pinions
In music's most serene dominions;
Catching the winds that fan that happy heaven.
And we sail on, away, afar,
Without a course, without a star,
But, by the instinct of sweet music driven;
Till through Elysian garden islets
By thee most beautiful of pilots,
Where never mortal pinnace glided,
The boat of my desire is guided;
Realms where the air we breathe is love,
Which in the winds on the waves doth move,
Harmonizing this earth with what we feel above.
We have passed Age's icy caves,
And Manhood's dark and tossing waves,
And Youth's smooth ocean, smiling to betray;
Beyond the glassy gulfs we flee
Of shadow-peopled Infancy,
Through Death and Birth, to a diviner day;
A paradise of vaulted bowers
Lit by downward-gazing flowers,
And watery paths that wind between
Wildernesses calm and green,
Peopled by shapes too bright to see,
And rest, having beheld; somewhat like thee;
Which walk upon the sea, and chant melodiously!

ASIA
Ruhum büyülü bir tekne,
Uyuyan bir kuğu gibi yüzen
Senin tatlı şarkının gümüş dalgaları üzerinde;
Ve seninki bir melek gibi oturuyor
Dümenin yanında yöneterek onu,
Melodili tüm rüzgârlar çınlarken.
Yüzüyor gibi daima, sonsuzluğa,
O çok dolambaçlı nehirde,
Dağlar, ormanlar, uçurumlar arasında,
Bir vahşi doğa cenneti!
Uykuya bağlı biri kadar
Okyanusa doğmuş, süzülüyorum etrafta,
Sürekli yayılan sesin derinliklerindeki bir denize.
Bu arada ruhun kanatlarını kaldırıyor
Müziğin en dingin ülkelerinde;
O mutlu cenneti yelpazeleyen rüzgârları yakalayarak.
Ve yelken açıyoruz, uzaklara, uzaklara,
Rotasız, yıldızsız,
Ancak, tatlı müziğin yönlendirdiği içgüdüyle;
Cennet adalarına kadar
Seninle kaptanların en güzeli,
Ölümlü zirvenin asla değişmediği yerde,
Arzularımın teknesi yönlendiriliyor;
Soluduğumuz havanın aşk olduğu diyarlara,
Dalgaların üstünde esen rüzgârlarda hareket ettiği,
Bu dünyayı yukarıda hissettiklerimizle uyumlu hâle getirerek.
Çağın buzlu mağaralarını geçtik,
Ve İnsanlığın karanlık ve savrulan dalgalarını,
Ve Gençliğin pürüzsüz okyanusunu, gülümseyerek ihanete;
Cam berrak körfezlerin ötesinde kaçıyoruz
Gölgelerce meskûn Çocukluktan,
Ölüm ve Doğum aracılığıyla, daha ilahi bir güne;
Tonozlu çardaklar cennetine
Aşağı sarkan çiçeklerle aydınlatılmış,
Ve aralarında rüzgâr olan sulu yollarla
Doğa yeşil ve sakin,
Bakılamayacak kadar parlak şekillerle dolu,
Ve durulduk, gördükten sonra; sana benzer muhteşemlikleri;
Denizin üzerinde yürüyen ve ahenkle şarkı söyleyen!

ACT III

SCENE I.— Heaven. JUPITER on his Throne; THETIS and the other Deities assembled.

JUPITER

YE congregated powers of heaven, who share
The glory and the strength of him ye serve,
Rejoice! henceforth I am omnipotent.
All else had been subdued to me; alone
The soul of man, like unextinguished fire,
Yet burns towards heaven with fierce reproach, and doubt,
And lamentation, and reluctant prayer,
Hurling up insurrection, which might make
Our antique empire insecure, though built
On eldest faith, and hell's coeval, fear;
And though my curses through the pendulous air,
Like snow on herbless peaks, fall flake by flake,
And cling to it; though under my wrath's night
It climb the crags of life, step after step,
Which wound it, as ice wounds unsandalled feet,
It yet remains supreme o'er misery,
Aspiring, unrepressed, yet soon to fall;

III. PERDE

I. SAHNE.—Gökyüzü. JÜPİTER Tahtında; THETIS[31] ve diğer Tanrıçalar toplanmışlar.

JÜPİTER

Siz toplanmış güçleri gökyüzünün paylaşan
Gücünü ve şanını hizmet ettiğinizin,
Neşelenin! Bundan böyle kâdir-i mutlağım ben.
Bütün her şey bana biat etmişti; yalnızca
İnsanın ruhu, sönmez bir ateş gibi,
Fakat yanan gökyüzüne doğru vahşi bir ileniyle, ve şüphe
Ve matemle, ve isteksiz ibadetle,
Hızlandıran başkaldırıyı, güvensiz kılan
Antik egemenliğimizi, her ne kadar inşa edilmiş olsa da
Üstüne en eski inancın ve cehennemin akranının, korkunun;
Ve her ne kadar benim ilenmelerim asılı havada,
Bitkisiz zirvelerdeki kar gibi, düşse de leke leke,
Ve yapışsa ona; her ne kadar benim gazabımın gecesinde
Onu yaralayan yaşamın çatlaklarından yükselse o, adım adım,
Buzun çıplak ayağı yaraladığı gibi,
Fakat sefaletin üzerinde egemen kalır,
Boyun eğmez yükselir, fakat kısa sürede düşmesi mukadderdir;

Even now have I begotten a strange wonder,
That fatal child, the terror of the earth,
Who waits but till the destined hour arrive,
Bearing from Demogorgon's vacant throne
The dreadful might of ever-living limbs
Which clothed that awful spirit unbeheld,
To redescend, and trample out the spark.
Pour forth heaven's wine, Idaean Ganymede,
And let it fill the daedal cups like fire,
And from the flower-inwoven soil divine,
Ye all-triumphant harmonies, arise,
As dew from earth under the twilight stars.
Drink! be the nectar circling through your veins
The soul of joy, ye ever-living Gods,
Till exultation burst in one wide voice
Like music from Elysian winds.
And thou
Ascend beside me, veil'd in the light
Of the desire which makes thee one with me,
Thetis, bright image of eternity!

Hatta şimdi bile tuhaf bir mucize irad ettim ben,
Şu ölümcül çocuğu, yeryüzünün terörü,
Bekleyen gelmesini mukadder saatin,
Demogorgon'un boş tahtından taşıyarak
Tüm yaşayan zatiyetin en dehşetli gücünü
Bu görülmemiş dehşetli ruhu urbalayan,
Yeniden inmesi için, ve üzerine basması için kıvılcımın.
Göğün şarabını döker İdalı[32] Ganymedes,[33]
Ve ateş gibi doldurur süslü kadehleri,
Ve çiçeklerle dokunmuş ilahi topraktan,
Siz de ey muzaffer ahenkler, yükselin,
Çiyin yükselişi gibi yeryüzünden sabah yıldızları altında.
İçin! Damarlarınızda dolaşan nektar olsun
Neşenin ruhları, sizler ey daima yaşayan Tanrılar,
Ta ki neşe patlasın bir geniş seste
Bir müzik gibi Cennet bahçelerinden.
Ve sen
Yüksel benim yanımda, arzunun ışığıyla
Urbalanmış, seni benimle birleştiren,
Thetis, sonsuzluğun parlak görünüşü!

When thou didst cry, 'Insufferable might!
God! spare me! I sustain not the quick flames,
The penetrating presence; all my being,
Like him whom the Numidian seps did thaw
Into a dew with poison, is dissolved,
Sinking through its foundations,'—even then
Two mighty spirits, mingling, made a third
Mightier than either, which, unbodied now,
Between us floats, felt, although unbeheld,
Waiting the incarnation, which ascends,
(Hear ye the thunder of the fiery wheels
Griding the winds?) from Demogorgon's throne.
Victory! victory! Feel'st thou not, O world,
The earthquake of his chariot thundering up
Olympus?
[The Car of the HOUR arrives. DEMOGORGON
descends and moves towards the Throne of JUPITER.
Awful shape, what art thou? Speak!

Sen ağladığın zaman, 'Acı çektirilemez bir kudret!
Tanrı! Esirgesin beni! Geçemem hızlı alevleri,
Delici varlığı; bütün varlığım
Numidyalı[34] seplerin çözdürdüğü o gibi
Çiyin içinde zehir ile, çözülür,
Batarak temellerince,'—hatta sonra
İki kudretli ruh, birleşerek yarattılar bir üçüncüyü
İkisinden de güçlü, bedensiz olan şimdi,
Aramızda süzülüyor, hissediliyor ama görülmüyor,
Bekleyerek bedenlenmeyi, tırmanan,
(İşitiyor musunuz gök gürültüsünü ateş tekerleklerinin
Rüzgârları ayrıştıran?) Demogorgon'un tahtından.
Zafer! Zafer! Hissetmiyor musun, ey dünya,
Depremini onun arabasının gürleyerek gelen
Olympos'tan?
[VAKTİN arabası gelir. DEMOGORGON
iner ve hareket eder JÜPİTER'in Tahtına doğru.
Dehşetli şekil, kimsin sen? Konuş!

DEMOGORGON
Eternity. Demand no direr name.
Descend, and follow me down the abyss.
I am thy child, as thou wert Saturn's child;
Mightier than thee; and we must dwell together
Henceforth in darkness. Lift thy lightnings not.
The tyranny of heaven none may retain,
Or reassume, or hold, succeeding thee;
Yet if thou wilt, as 't is the destiny
Of trodden worms to writhe till they are dead,
Put forth thy might.

JUPITER
Detested prodigy!
Even thus beneath the deep Titanian prisons
I trample thee! Thou lingerest?
Mercy! mercy!
No pity, no release, no respite! Oh,
That thou wouldst make mine enemy my judge,
Even where he hangs, seared by my long revenge,
On Caucasus! he would not doom me thus.
Gentle, and just, and dreadless, is he not
The monarch of the world? What then art thou?
No refuge! no appeal!
Sink with me then,
We two will sink on the wide waves of ruin,
Even as a vulture and a snake outspent
Drop, twisted in inextricable fight,
Into a shoreless sea! Let hell unlock
Its mounded oceans of tempestuous fire,
And whelm on them into the bottomless void
This desolated world, and thee, and me,
The conqueror and the conquered, and the wreck
Of that for which they combated!
Ai, Ai!
The elements obey me not. I sink
Dizzily down, ever, forever, down.
And, like a cloud, mine enemy above
Darkens my fall with victory! Ai, Ai!

DEMOGORGON
Sonsuzluk. Daha korkunç adlar istemeyin.
İnin ve takip edin beni uçurumlara doğru.
Ben senin çocuğunum, senin de Satürn'ün çocuğu olman gibi;
Senden daha güçlü; ve biz birlikte oturmalıyız
Bundan böyle karanlıkta. Kaldırma ışıklarını.
Göklerin tiranlığını tutamaz kimse,
Veya farz edin veya tutun sizden sonrakini;
Fakat eğer isterseniz, kaderi bu
Ölene kadar kıvranacak ezilmiş solucanların,
Gücünü ortaya koy.

JÜPİTER
Nefret edilen dâhi!
Derin Titan hapishanelerinin altında bile
Seni çiğnerim! Oyalanıyor musun?
Merhamet! Merhamet!
Acıma yok, salıverme yok, mola yok! Ah,
Düşmanımı yargıcım yapacağını,
Asıldığı yerde bile, benim uzun intikamımla kurumuş şekilde,
Kafkasya'da! Beni böyle mahkûm edemezdi.
Nazik, adil ve korkusuz, değil mi o
Dünyanın hükümdarı? O hâlde sen nesin?
Sığınak yok! Temyiz yok!
Benimle bat o zaman,
Biz ikimiz geniş yıkım dalgalarına batacağız,
Bir akbaba ve yılanın tükettiği damla olarak bile
İçinden çıkılmaz bir kavgada bükülmüş,
Kıyısız bir denize! Cehennemin kilidi açılsın
Fırtınalı ateşten höyük okyanuslarıyla,
Ve onları dipsiz boşluğa itin
Bu ıssız dünya, sen ve ben,
Fatih ve fethedilen, ve enkazı
Uğruna savaştıklarının!
Ah, Ah!
Elementler bana itaat etmiyor. Batıyorum
Baş döndürücü bir şekilde aşağı, sonsuza kadar, aşağı.
Ve bir bulut gibi, yukarıda benim düşmanım
Düşüşümü zaferle karartıyor! Ah, Ah!

SCENE II.— The Mouth of a great River in the Island Atlantis. OCEAN is discovered reclining near the shore; APOLLO stands beside him.

OCEAN
He fell, thou sayest, beneath his conqueror's frown?

APOLLO
Ay, when the strife was ended which made dim
The orb I rule, and shook the solid stars,
The terrors of his eye illumined heaven
With sanguine light, through the thick ragged skirts
Of the victorious darkness, as he fell;
Like the last glare of day's red agony,
Which, from a rent among the fiery clouds,
Burns far along the tempest-wrinkled deep.

OCEAN
He sunk to the abyss? to the dark void?

APOLLO
An eagle so caught in some bursting cloud
On Caucasus, his thunder-baffled wings
Entangled in the whirlwind, and his eyes,
Which gazed on the undazzling sun, now blinded
By the white lightning, while the ponderous hail
Beats on his struggling form, which sinks at length
Prone, and the aerial ice clings over it.

II. SAHNE.—Atlantis Adalarında büyük bir Irmağın Ağzı. OKYANUS kıyıda uzanmış şekilde bulunuyor; APOLLON onun yanı başında ayakta duruyor.

OKYANUS
Sence, düştü mü fatihinin görüş ufkundan?

APOLLON
Ah, karartan çekişme sona erdiğinde
Yönettiğim küreyi ve sallayan katı yıldızları,
Gözünün korkuları cenneti aydınlattı
Kalın, yırtık pırtık eteklerin arasından iyimser bir ışıkla
O düşerken muzaffer karanlığın;
Günün kızıl ızdırabının son parıltısı gibi,
Hangi, ateşli bulutlar arasında bir yarıktan,
Yanar fırtına dalgalı derin uzaklarda.

OKYANUS
İndi mi uçurumlara? Karanlık boşluğa?

APOLLON
Bir kartal, kükreyen bir buluta dolanmış
Kafkasya'da, gök gürültüsünce şaşkın kanatları
Kasırgaya bulaşmış ve gözleri,
Göz kamaştırıcı güneşe bakan, şimdi körlenmiş
Beyaz şimşek tarafından, kütlevi bir dolu yağmuru
Döverken savaşkan gövdesini, boylu boyunca düşüyor
Ve semanın buzu uğulduyor üzerinde.

OCEAN
Henceforth the fields of Heaven-reflecting sea
Which are my realm, will heave, unstained with blood,
Beneath the uplifting winds, like plains of corn
Swayed by the summer air; my streams will flow
Round many-peopled continents, and round
Fortunate isles; and from their glassy thrones
Blue Proteus and his humid nymphs shall mark
The shadow of fair ships, as mortals see
The floating bark of the light-laden moon
With that white star, its sightless pilot's crest,
Borne down the rapid sunset's ebbing sea;
Tracking their path no more by blood and groans,
And desolation, and the mingled voice
Of slavery and command; but by the light
Of wave-reflected flowers, and floating odors,
And music soft, and mild, free, gentle voices,
That sweetest music, such as spirits love.

APOLLO
And I shall gaze not on the deeds which make
My mind obscure with sorrow, as eclipse
Darkens the sphere I guide. But list, I hear
The small, clear, silver lute of the young Spirit
That sits i' the morning star.

OKYANUS
Bundan böyle Göğü yansıtan denizlerin sahanlığı
Benim krallığım olan, yükselecek, lekelenmemiş kanla,
Kaldıraç rüzgârların altında, mısır tarlaları gibi
Salınan yaz meltemiyle; derelerim akacak
Dolanarak nice meskûn kıtaları ve dolanacak
Talihli adaları; ve onların camdan tahtlarından
Mavi Proteus[35] ve onun su perileri işaret edecekler
Işıklı gemilerin gölgesine, ölümlülerin gördüğü gibi
Işık yüklü ayın süzülen sandalını
Şu beyaz yıldızla, onun kör dümencisinin alameti farikası,
Düşen aşağıya hızlı gün batımının yükselen denizinde;
İzlemeyen onların yolunu artık kan ve inlemeyle,
Ve ıssızlıkla ve karışık sesleriyle
İtaatin ve emrin; fakat ışığıyla
Dalgaları yansıtan çiçeklerin, ve süzülen kokularla,
Ve müzik yumuşaklığıyla, ve yumuşak, özgür, zarif seslerle,
Şu tatlı müzikle, ruhların sevdiği gibi.

APOLLON
Ve ben bakmıyorum edimlere
Zihnimi karanlık yapan hüzünle, tutulma
Rehberlik ettiğim küreyi karartırken. Fakat dinle, işitiyorum
Küçük, berrak gümüşi udunu genç Ruhun
Oturan sabah yıldızında.

OCEAN
Thou must away;
Thy steeds will pause at even, till when farewell.
The loud deep calls me home even now to feed it
With azure calm out of the emerald urns
Which stand forever full beside my throne.
Behold the Nereids under the green sea,
Their wavering limbs borne on the windlike stream,
Their white arms lifted o'er their streaming hair,
With garlands pied and starry sea-flower crowns,
Hastening to grace their mighty sister's joy.
[A sound of waves is heard.
It is the unpastured sea hungering for calm.
Peace, monster; I come now. Farewell.

APOLLO
Farewell.

OKYANUS
Uzaklaşmalısın;
Duracak atların düzlükte, vedalaşmaya kadar.
Gürültülü derin çağırıyor beni eve onu beslemem için
Zümrüdi kupalardan mavi sükûnetle
Duran daima benim mavi tahtım yanında.
Bak Nereidler yeşil deniz altında,
Dalgalanan uzuvları onların rüzgâr gibi bir akıntıda taşınır,
Beyaz kolları kalkar akan saçlar üzerine,
Çelenklerle alaca ve yıldızlı deniz çiçeği taçlarıyla,
Güçlü kız kardeşlerinin sevincini süslemek için acele ediyorlar.
[Bir dalga sesi duyulur.
Sakinliğe susamış bakir denizdir.
Sakin ol, canavar; şimdi geliyorum. Elveda.

APOLLON
Elveda.

SCENE III.— Caucasus. PROMETHEUS, HERCULES, IONE, the EARTH, SPIRITS, ASIA, and PANTHEA, borne in the Car with the SPIRIT OF THE HOUR. HERCULES unbinds PROMETHEUS, who descends.

HERCULES
Most glorious among spirits! thus doth strength
To wisdom, courage, and long-suffering love,
And thee, who art the form they animate,
Minister like a slave.

PROMETHEUS
Thy gentle words
Are sweeter even than freedom long desired
And long delayed.
Asia, thou light of life,
Shadow of beauty unbeheld; and ye,
Fair sister nymphs, who made long years of pain
Sweet to remember, through your love and care;
Henceforth we will not part. There is a cave,
All overgrown with trailing odorous plants,
Which curtain out the day with leaves and flowers,
And paved with vein'd emerald; and a fountain
Leaps in the midst with an awakening sound.
From its curved roof the mountain's frozen tears,
Like snow, or silver, or long diamond spires,
Hang downward, raining forth a doubtful light;
And there is heard the ever-moving air
Whispering without from tree to tree, and birds,
And bees; and all around are mossy seats,
And the rough walls are clothed with long soft grass;
A simple dwelling, which shall be our own;
Where we will sit and talk of time and change,
As the world ebbs and flows, ourselves unchanged.
What can hide man from mutability?

III. SAHNE.—Kafkaslar. PROMETHEUS, HERKÜL, IONE, YERYÜZÜ, RUHLAR, ASIA ve PANTHEA, Arabayla taşınan ZAMANIN RUHU. HERKÜL PROMETHEUS'u azat eder ve o düşer.

HERKÜL

Ruhlar arasında en şanlı! Böylece güç
Bilgeliğe, cesarete ve uzun süredir acı çeken aşka,
Ve canlandırdıkları suretin kendisi olan sen,
Yönlendirdikleri bir köle gibi.

PROMETHEUS

Senin tatlı sözlerin
Daha tatlı özgürlükten bile, çok uzun zamandır istediğim
Ama bir türlü gelmeyen.
Asia, sen, hayatın ışığı,
Bakılmaz güzelliğin gölgesi; ve siz,
Güzel kız kardeş periler, uzun ızdırap yıllarını hatırlanacak
Tatlı bir şey yapan, sizin aşkınız ve ilginizle;
Bundan böyle ayrılmayacağız. Bir mağara var,
Örtücü kokulu bitkilerle dolu,
Günü perdeleyen yapraklar ve çiçeklerle,
Damarlı zümrütle döşeli; ve bir kaynakla
Sisin içinde kaynayan uyarıcı bir sesle.
Kıvrımlı çatısından dağın donmuş gözyaşları,
Kar, gümüş veya uzun elmas kuleler gibi
Aşağı sarkan, şüpheli bir ışık yağdırarak;
Ve sürekli hareket eden hava duyulur
Fısıldayarak iz bırakmaksızın ağaçtan ağaca, ve kuşlara,
Ve arılara; ve her yer yosunlu döşeklerle dolu,
Ve sert duvarlar uzun, yumuşak otlarla kaplıdır;
Bize ait olacak basit bir konut;
Oturup zamandan ve değişimden bahsedeceğimiz yer,
Dünya gelgitler yaşarken, bizler değişmeden.
İnsanı değişkenlikten ne saklayabilir?

And if ye sigh, then I will smile; and thou,
Ione, shalt chant fragments of sea-music,
Until I weep, when ye shall smile away
The tears she brought, which yet were sweet to shed.
We will entangle buds and flowers and beams
Which twinkle on the fountain's brim, and make
Strange combinations out of common things,
Like human babes in their brief innocence;
And we will search, with looks and words of love,
For hidden thoughts, each lovelier than the last,
Our unexhausted spirits; and, like lutes
Touched by the skill of the enamoured wind,
Weave harmonies divine, yet ever new,
From difference sweet where discord cannot be;
And hither come, sped on the charm'd winds,
Which meet from all the points of heaven—as bees
From every flower aerial Enna feeds
At their known island-homes in Himera—

Ve eğer iç çekerseniz, ben de gülümseyeceğim; ve sen,
Ione, deniz müziği parçalarını zikredeceksin,
Ben ağlayıncaya kadar, siz gülümseyeceğiniz zaman
Getirdiği onun, henüz dökmesi tatlı olan gözyaşları.
Tomurcukları, çiçekleri ve kirişleri birbirine dolaştıracağız
Çeşmenin ağzında parıldayan
Ve sıradan şeylerden garip kombinasyonlar yapacağız,
Kısa süren masumiyetlerinde insan bebekleri gibi;
Ve arayacağız, bakışlarla ve aşk sözleriyle,
Gizli düşünceler için, her biri bir öncekinden daha güzel,
Tükenmeyen ruhlarımız; ve lavta gibi
Âşık rüzgârın becerisiyle dokunulan,
İlahi armonileri örer, ama her zaman yenidir,
Sevimli farkların anlaşmazlığa dönüşmediği yerde
Ve buraya gel, cazibeli rüzgârlarda hızlan,
Cennetin tüm noktalarından buluşan—arılar gibi
Enna'nın[36] beslediği her çiçek özünden
Himera'daki[37] bilinen ada evlerinde—

The echoes of the human world, which tell
Of the low voice of love, almost unheard,
And dove-eyed pity's murmured pain, and music,
Itself the echo of the heart, and all
That tempers or improves man's life, now free;
And lovely apparitions,—dim at first,
Then radiant, as the mind arising bright
From the embrace of beauty (whence the forms
Of which these are the phantoms) casts on them
The gathered rays which are reality—
Shall visit us the progeny immortal
Of Painting, Sculpture, and rapt Poesy,
And arts, though unimagined, yet to be;
The wandering voices and the shadows these
Of all that man becomes, the mediators
Of that best worship, love, by him and us
Given and returned; swift shapes and sounds, which grow
More fair and soft as man grows wise and kind,
And, veil by veil, evil and error fall.
Such virtue has the cave and place around.
[Turning to the SPIRIT OF THE HOUR.
For thee, fair Spirit, one toil remains. Ione,
Give her that curved shell, which Proteus old
Made Asia's nuptial boon, breathing within it
A voice to be accomplished, and which thou
Didst hide in grass under the hollow rock.

İnsan dünyasının yankıları,
Aşkın alçak sesinden bahseden, neredeyse duyulmamış,
Ve güvercin gözlü merhametin mırıldandığı acıdan ve müzikten,
Kendisi kalbin yankısı olan ve her şeyden
İnsanın hayatını yatıştıran veya iyileştiren, artık özgür olan;
Ve güzel görünümler,—ilk başta sönük,
Sonra parlak, parlak yükselen zihin gibi
Güzelliğin kucağından (formları
Onların hayaletlerdir) üzerlerine atılır
Gerçek olan toplanan ışınlar—
Ziyaret edecek bizleri ölümsüz soyun
Resmi, Heykeli, esrik Şiiri,
Ve sanatları, henüz tasavvur edilmemiş, fakat olması mukadder;
Gezici sesler ve gölgeler tümüyle
İnsanın olup olabileceği, arabulucuları
O en güzel ibadetlerin, aşkın, O'ndan ve bizden
Verilen ve iade edilen; büyüyen hızlı şekiller ve sesler
İnsan bilgeleştikçe ve kibarlaştıkça daha adil ve yumuşak,
Ve peçe peçe, kötülük ve hata düşen.
Böyle bir erdemin mağarası ve çevresi vardır.
[ZAMANIN RUHUNA dönerek.
Senin için, adil Ruh, bir zahmet kaldı. Ione,
Ona ihtiyar Proteus'un kavisli kabuğunu ver,
Asia'nın evlilik nimetini yaratan, içinde nefes alır
Gerçekleştirilecek bir ses ve senin
Oyuk kayanın altında çimenlerde sakladığın.

IONE
Thou most desired Hour, more loved and lovely
Than all thy sisters, this is the mystic shell.
See the pale azure fading into silver
Lining it with a soft yet glowing light.
Looks it not like lulled music sleeping there?

SPIRIT
It seems in truth the fairest shell of Ocean:
Its sound must be at once both sweet and strange.

PROMETHEUS
Go, borne over the cities of mankind
On whirlwind-footed coursers; once again
Outspeed the sun around the orbed world;
And as thy chariot cleaves the kindling air,
Thou breathe into the many-folded shell,
Loosening its mighty music; it shall be
As thunder mingled with clear echoes; then
Return; and thou shalt dwell beside our cave.
And thou, O Mother Earth!—

IONE
Sen ki çok arzulanan Zaman, bütün kız kardeşlerinden
Daha sevilen ve sevimli olan, bu mistik kabuktur.
Soluk gök mavisinin gümüşe dönüştüğünü gör
Yumuşak ama parlayan bir ışıkla astarlayarak.
Orada uyumak sükûnetli müzik gibi değil mi?

RUH
Öyle görünüyor ki hakikatte Okyanusun en güzel kabuğu:
Onun sesi hem tatlı hem tuhaf olmalı.

PROMETHEUS
Git, taşı insanların şehirlerine
Fırtına ayaklı koşucuları; bir kere daha
Geçerek dönüşünü güneşin dünyanın etrafındaki;
Ve senin araban yararken okşayan havayı,
Nefes üflüyorsun çok kıvrımlı bir kabuğa,
Gevşeterek güçlü müziğini; berrak yankılarla
Birleşen bir gök gürültüsü olmalı; sonra
Dön; mağaramızın yanında oturacaksın.
Ve sen, ey Yeryüzü Ana!—

THE EARTH
I hear, I feel;
Thy lips are on me, and thy touch runs down
Even to the adamantine central gloom
Along these marble nerves; 't is life, 't is joy,
And, through my withered, old, and icy frame
The warmth of an immortal youth shoots down
Circling. Henceforth the many children fair
Folded in my sustaining arms; all plants,
And creeping forms, and insects rainbow-winged,
And birds, and beasts, and fish, and human shapes,
Which drew disease and pain from my wan bosom,
Draining the poison of despair, shall take
And interchange sweet nutriment; to me
Shall they become like sister-antelopes
By one fair dam, snow-white, and swift as wind,
Nursed among lilies near a brimming stream.
The dew-mists of my sunless sleep shall float
Under the stars like balm; night-folded flowers
Shall suck unwithering hues in their repose;
And men and beasts in happy dreams shall gather
Strength for the coming day, and all its joy;
And death shall be the last embrace of her
Who takes the life she gave, even as a mother,
Folding her child, says, 'Leave me not again.'

ASIA
Oh, mother! wherefore speak the name of death?
Cease they to love, and move, and breathe, and speak,
Who die?

YERYÜZÜ
Duyuyorum, hissediyorum;
Senin dudakların üzerimde, ve dokunuşların akıp gidiyor
Elmas gibi sert merkezî kasvetine kadar
Bu mermer sinirler boyunca; bu hayat, bu neşe,
Ve benim solmuş, yaşlı ve buzlu şeklimce
Ölümsüz gençliğin ılıklığı uyanıyor döne döne.
Bundan böyle birçok çocuk
Benim destekleyici kollarımda güzelce katlandı; tüm bitkiler,
Ve sürünen formlar, ve gökkuşağı kanatlı böcekler,
Ve kuşlar, hayvanlar, balıklar, ve insan şekilleri,
Yorgun koynumdan hastalık ve acı çeken,
Çaresizliğin zehrini boşaltarak, alacak
Ve tatlı besinleri değiş tokuş edecek; benimle
Kardeş antilop gibi mi olacaklar
Tek bir güzel setin yanında, kar beyazı ve rüzgâr kadar hızlı,
Taşan bir derenin yanındaki zambakların arasında beslenen.
Güneşsiz uykumun çiy sisleri yüzecek
Balsam gibi yıldızların altında; gece katlanmış çiçekler
Dinlencelerinde sarsılmaz tonları içine çekecek;
Ve mutlu rüyalarda insanlar ve hayvanlar
Kuvvet toplayacak gelecek gün için, ve neşe;
Ve ölüm onun son kucaklaması olacak
Bir anne olarak bile verdiği canı alan,
Sarılarak çocuğuna diyecek 'Beni bir daha bırakma.'

ASIA
Anne! Neden ölümün adını söylüyorsun?
Ölenler bırakır mı
Sevmeyi, hareket etmeyi, nefes almayı, ve konuşmayı?

THE EARTH

It would avail not to reply;
Thou art immortal and this tongue is known
But to the uncommunicating dead.
Death is the veil which those who live call life;
They sleep, and it is lifted; and meanwhile
In mild variety the seasons mild
With rainbow-skirted showers, and odorous winds,
And long blue meteors cleansing the dull night,
And the life-kindling shafts of the keen sun's
All-piercing bow, and the dew-mingled rain
Of the calm moonbeams, a soft influence mild,
Shall clothe the forests and the fields, ay, even
The crag-built deserts of the barren deep,
With ever-living leaves, and fruits, and flowers.
And thou! there is a cavern where my spirit
Was panted forth in anguish whilst thy pain
Made my heart mad, and those who did inhale it
Became mad too, and built a temple there,
And spoke, and were oracular, and lured
The erring nations round to mutual war,
And faithless faith, such as Jove kept with thee;
Which breath now rises as amongst tall weeds
A violet's exhalation, and it fills
With a serener light and crimson air
Intense, yet soft, the rocks and woods around;
It feeds the quick growth of the serpent vine,
And the dark linked ivy tangling wild,
And budding, blown, or odor-faded blooms
Which star the winds with points of colored light
As they rain through them, and bright golden globes
Of fruit suspended in their own green heaven,
And through their veined leaves and amber stems
The flowers whose purple and translucid bowls
Stand ever mantling with aerial dew,
The drink of spirits; and it circles round,
Like the soft waving wings of noonday dreams,
Inspiring calm and happy thoughts, like mine,
Now thou art thus restored. This cave is thine.
Arise! Appear!

YERYÜZÜ

Cevap vermemekte fayda var;
Sen ölümsüzsün ama bu dil yalnızca
İletişim kurmayan ölülerce biliniyor.
Ölüm, yaşayanların hayat dediği perdedir;
Uyuduklarında kaldırılır; ve bu arada
Hafif çeşitlilikte ılık mevsimler
Gökkuşağı etekli duşlar ve kokulu rüzgârlarla,
Ve donuk geceyi temizleyen uzun mavi göktaşlarıyla,
Ve keskin güneşin her şeyi delip geçen yayının
Hayat tutuşturan milleriyle ve çiye karışan yağmurlarıyla
Sakin ay ışınlarının, yumuşak tesirleri ılınır,
Ormanları ve tarlaları giydirecek, evet, hatta
Çorak derinlikli sarp çölleri,
Daima yaşayan yapraklar, meyveler ve çiçeklerle.
Ve sen! Ruhumun olduğu bir mağara var
Senin acın varken ızdırap içinde soluduğu
Kalbimi çıldırttı, ve onu soluyanlar
Onlar da delirdi, ve orada bir tapınak inşa ettiler,
Ve konuştular, kehanet ettiler, ve cezbedildiler
Hata yapan uluslar karşılıklı savaşla,
Ve Jove'nin seninle birlikte tuttuğu gibi inançsız imanla;
Hangi nefes şimdi uzun yabani otlar arasında yükseltir
Bir menekşe rayihasını, ve doldurur
Daha dingin bir ışık ve kızıl hava ile
Yoğun, ancak yumuşak, etraftaki kayalar ve ormanları;
Yılan asmasının hızlı büyümesini besler,
Ve karanlık düğümlü sarmaşığı saran yabanı,
Ve tomurcuklanan, şişmiş, veya kokusu solmuş çiçekleri
Renkli ışık noktalarıyla simleyen rüzgârları
İçlerinden yağmur yağarken ve parlak altın küreleri meyvelerin
Kendi yeşil cennetlerinde asılı dururken,
Ve damarlı yaprakları ve kehribar sapları sayesinde
Mor ve saydam kâseleri olan çiçekler
Hava çiyiyle sürekli örtünmüş salınırlar,
Ruhların içeceği olan; ve uçuşan daireler çizerek,
Öğle vakti hülyalarının dalgalanan yumuşak kanatları gibi,
Benimki gibi sakin ve mutlu düşüncelere ilham veren,
Şimdi buraya getirildin yeniden. Bu mağara senin.
Kalk! Görün!

[A SPIRIT rises in the likeness of a winged child.
This is my torch-bearer;
Who let his lamp out in old time with gazing
On eyes from which he kindled it anew
With love, which is as fire, sweet daughter mine,
For such is that within thine own. Run, wayward,
And guide this company beyond the peak
Of Bacchic Nysa, Maenad-haunted mountain,
And beyond Indus and its tribute rivers,
Trampling the torrent streams and glassy lakes
With feet unwet, unwearied, undelaying,
And up the green ravine, across the vale,
Beside the windless and crystalline pool,
Where ever lies, on unerasing waves,
The image of a temple, built above,
Distinct with column, arch, and architrave,
And palm-like capital, and overwrought,
And populous most with living imagery,
Praxitelean shapes, whose marble smiles
Fill the hushed air with everlasting love.
It is deserted now, but once it bore
Thy name, Prometheus; there the emulous youths
Bore to thy honor through the divine gloom
The lamp which was thine emblem; even as those
Who bear the untransmitted torch of hope
Into the grave, across the night of life,
As thou hast borne it most triumphantly
To this far goal of Time. Depart, farewell!
Beside that temple is the destined cave.

[Bir RUH kanatlı bir çocuğun suretinde yükselir.
Bu benim meşale taşıyıcım;
Eski zamanlarda bakışlarıyla lambasını söndüren
Yeniden alevlendirdiği gözlerde
Ateş gibi olan sevgilerimle, tatlı kızım benim,
Çünkü kendi içinde öyledir. Koş, yoldan,
Ve bu topluluğu zirvesinin ötesine yönlendir
Baküs'ün Nysa'sının[38], Maenad perili dağın,
Ve İndus[39] ve ona karışan nehirlerin ötesinde,
Burgaç akıntıları ve cam gibi gölleri çiğneyerek
Ayakları ıslanmadan, yorulmadan, gecikmeden,
Ve yeşil vadinin yukarısında, vadinin karşısında,
Rüzgârsız ve kristalin havuzun yanında,
Nerede olursa olsun, silinmeyen dalgalarda,
Yukarıda inşa edilmiş bir tapınağın görüntüsü,
Sütun, kemer ve arşitrav[40] ile bambaşka,
Ve palmiye benzeri başkent, ve ince işli,
Ve canlı tasvirlerle bezenmiş,
Mermer gülüşleriyle Praksitelesvari[41] şekiller
Sükûti havayı sonsuz sevgiyle dolduran.
Şimdi ıssız, ama bir kez taşıdı senin
Adını, Prometheus; orada coşkulu gençler
İlahi kasvet içinde onuruna taşıdılar
Senin amblemin olan lambayı; olsa bile
Aktarılmamış umut meşalesini taşıyanlar
Hayatın gecesi boyunca mezara,
Onu en muzaffer bir şekilde taşıyışın gibi senin
Zamanın bu uzak hedefine. Ayrılın, elveda!
Bu tapınağın yanında menzil olan mağara var.

SCENE IV.— A Forest. In the background a Cave. PROMETHEUS, ASIA, PANTHEA, IONE, and the SPIRIT OF THE EARTH.

IONE

Sister, it is not earthly; how it glides
Under the leaves! how on its head there burns
A light, like a green star, whose emerald beams
Are twined with its fair hair! how, as it moves,
The splendor drops in flakes upon the grass!
Knowest thou it?

PANTHEA

It is the delicate spirit
That guides the earth through heaven. From afar
The populous constellations call that light
The loveliest of the planets; and sometimes
It floats along the spray of the salt sea,
Or makes its chariot of a foggy cloud,
Or walks through fields or cities while men sleep,
Or o'er the mountain tops, or down the rivers,
Or through the green waste wilderness, as now,
Wondering at all it sees. Before Jove reigned
It loved our sister Asia, and it came
Each leisure hour to drink the liquid light
Out of her eyes, for which it said it thirsted
As one bit by a dipsas, and with her
It made its childish confidence, and told her
All it had known or seen, for it saw much,
Yet idly reasoned what it saw; and called her,
For whence it sprung it knew not, nor do I,
Mother, dear mother.

IV. SAHNE.—Bir Orman. Arka planda bir Mağara. PROMETHEUS, ASIA, PANTHEA, IONE, ve DÜNYANIN RUHU.

IONE
Kardeş, dünyevi değil; nasıl süzülür
Yaprakların altında! Kafasında nasıl yanıyor
Yeşil yıldız gibi bir ışık, zümrüt ışınları
Sarı saçlarıyla eşlik eden! Nasıl, hareket ettikçe,
İhtişam çimlerin üzerine damlıyor!
Biliyor musun?

PANTHEA
Bu hassas ruhtur
Yeryüzüne cennette rehberlik eden. Uzaktan
Kalabalık takımyıldızlar çağırır bu ışığı
En güzelini gezegenlerin; ve bazen
Tuzlu denizin köpükleri boyunca yüzer o,
Veya sisli bir bulutu sürer,
Ya da insanlar uyurken tarlalarda ya da şehirlerde dolaşır,
Ya da dağların tepesinde, ya da nehirlerin aşağısında,
Ya da şimdi olduğu gibi yeşil başıboş vahşi doğada,
Gördüğü her şeyi merak eder. Jove hüküm sürmeden önce
O kardeşimiz Asia'yı sevdi, ve geldi
Sıvı ışığı içmek için her boş saat
Susadığını söylediği gözlerinden
Dipsas'ın[42] bir ısırığıyla yanmış, ve onunla
Çocuksu güvenini kazandı, ve ona
Bildiği veya gördüğü her şeyi söyledi, çok gördüğü için,
Yine de gördüklerine dair ahmakça akıl yürüttü; ve onu aradı,
Çünkü nereden çıktığını bilmiyordu o, ne de ben biliyordum,
Anne, sevgili anne.

THE SPIRIT OF THE EARTH, running to ASIA
Mother, dearest mother!
May I then talk with thee as I was wont?
May I then hide my eyes in thy soft arms,
After thy looks have made them tired of joy?
May I then play beside thee the long noons,
When work is none in the bright silent air?

ASIA
I love thee, gentlest being, and henceforth
Can cherish thee unenvied. Speak, I pray;
Thy simple talk once solaced, now delights.

SPIRIT OF THE EARTH
Mother, I am grown wiser, though a child
Cannot be wise like thee, within this day;
And happier too; happier and wiser both.
Thou knowest that toads, and snakes, and loathly worms,
And venomous and malicious beasts, and boughs
That bore ill berries in the woods, were ever
An hindrance to my walks o'er the green world;
And that, among the haunts of humankind,
Hard-featured men, or with proud, angry looks,
Or cold, staid gait, or false and hollow smiles,
Or the dull sneer of self-loved ignorance,
Or other such foul masks, with which ill thoughts
Hide that fair being whom we spirits call man;
And women too, ugliest of all things evil,
(Though fair, even in a world where thou art fair,
When good and kind, free and sincere like thee)
When false or frowning made me sick at heart
To pass them, though they slept, and I unseen.

YERİN RUHU, ASIA'ya koşarak
Anne, sevgili anne!
O zaman seninle konuşmadığım gibi konuşabilir miyim?
O zaman gözlerimi senin yumuşak kollarında saklayabilir miyim,
Bakışların onları sevince kandırdıktan sonra?
Uzun öğle vakitlerince yanında oynayabilir miyim,
Parlak sessiz ve avare havada?

ASIA
Seni seviyorum, en nazik varlık, ve bundan böyle
Seni kıskanmadan sevebilirim. Konuş, yalvarırım;
Senin basit konuşman bir zamanlar teselliydi, şimdi keyif veriyor.

YERİN RUHU
Anne, bir çocuk senin gibi bilge olamaz
Belki ama ben bugün bir günde akıllandım;
Ve daha mutluyum; hem daha mutlu hem daha akıllıyım.
Biliyorsun kurbağaların, yılanların ve tiksindirici solucanların,
Ve zehirli ve kötücül hayvanların, ve dalların
Ormanda hastalıklı meyveler veren, her zaman
Yeşil dünyada yürüyüşlerime bir engel olduğunu;
Ve bu, insanlığın ikamet yerlerinde,
Sert hatlı veya gururlu, öfkeli bakışlara sahip erkeklerin,
Ya da soğuk, ağırbaşlı yürüyüşlerin, ya da sahte ve boş gülümsemelerin,
Ya da kendini beğenmiş cehaletin donuk gülüşünün,
Ya da kötü düşüncelerin ardına gizlendiği maskelerin
Biz ruhların insan dediğimiz o güzel varlığı sakladığını bizden;
Ve kadınlar da, kötülüklerin en çirkini,
(Adil olsan da, adil olduğun bir dünyada bile,
Senin gibi iyi ve kibar, özgür ve samimiyken)
Hata veya kaşlarını çatmak beni kalbimden hasta ettiğinde
Geçmek için onları, onlar uykuda, ben görünmez.

Well, my path lately lay through a great city
Into the woody hills surrounding it;
A sentinel was sleeping at the gate;
When there was heard a sound, so loud, it shook
The towers amid the moonlight, yet more sweet
Than any voice but thine, sweetest of all;
A long, long sound, as it would never end;
And all the inhabitants leapt suddenly
Out of their rest, and gathered in the streets,
Looking in wonder up to Heaven, while yet
The music pealed along. I hid myself
Within a fountain in the public square,
Where I lay like the reflex of the moon
Seen in a wave under green leaves; and soon
Those ugly human shapes and visages
Of which I spoke as having wrought me pain,
Passed floating through the air and fading still
Into the winds that scattered them; and those
From whom they passed seemed mild and lovely forms
After some foul disguise had fallen, and all
Were somewhat changed, and after brief surprise
And greetings of delighted wonder, all
Went to their sleep again; and when the dawn
Came, wouldst thou think that toads, and snakes, and efts,
Could e'er be beautiful? yet so they were,
And that with little change of shape or hue;
All things had put their evil nature off;
I cannot tell my joy, when o'er a lake,
Upon a drooping bough with nightshade twined,
I saw two azure halcyons clinging downward
And thinning one bright bunch of amber berries,
With quick long beaks, and in the deep there lay
Those lovely forms imaged as in a sky;
So with my thoughts full of these happy changes,
We meet again, the happiest change of all.

Pekâlâ, yolum nihayet harika bir şehirden geçti
Onu çevreleyen ağaçlık tepelere doğru;
Kapıda bir nöbetçi uyuyordu;
Bir ses duyulduğunda, çok yüksek, sarstı
Ay ışığının ortasındaki kuleleri, daha da tatlıydı
Senin sesin dışındaki her sesten;
Hiç bitmeyecek gibi uzun, uzun bir ses;
Ve tüm sakinler aniden sıçradılar
Dinlenmelerinden, ve sokaklarda toplandılar,
Göğe merakla bakarak, henüz
Duyulmaktayken melodi. Saklandım
Meydandaki bir çeşmenin içinde,
Uzandım orada ayın şavkı gibi
Yeşil yaprakların altında bir dalgada beliren; ve sonra
O çirkin insan şekilleri ve çehreleri
Bana acı çektirmiş gibi bahsettiğim,
Havada süzülerek geçtiler ve solmaktalar hâlâ
Onları dağıtan rüzgârlarda; ve bunlar
Geçtiklerince yumuşak ve sevimli formlarda görünüyordu
Kötü kılıkları düştükten sonra üstlerinden, ve hepsi
Biraz değiştikten sonra, ve kısa bir sürprizden
Ve tatlı mucizenin selamından sonra, hepsi
Tekrar uykularına daldılar; ve şafak vakti geldi,
Sanıyor musun ki kara kurbağaları, yılanlar, ve ufunetler,
Güzel olabilirlerdi? Yine de öyleydiler işte,
Ve çok az şekil veya renk değişikliği ile;
Her şey kötü doğasını attı üstünden;
O göldeki sevincimi anlatamam,
Sarkık bir itüzümü sarmış eğilen bir dalda,
Aşağı sarkan iki gök mavisi yalıçapkını gördüm
Ve bir demet parlak kehribar meyvesini seyreltiyordu,
Hızlı uzun gagalarla, ve derinlerde yatıyordu
Gökyüzündeki gibi görüntülenen o güzel formlar;
Bu mutlu değişimlerle dolu düşüncelerimle,
Yeniden buluşuyoruz, en mutlu değişiklik bu.

ASIA
And never will we part, till thy chaste sister,
Who guides the frozen and inconstant moon,
Will look on thy more warm and equal light
Till her heart thaw like flakes of April snow,
And love thee.

SPIRIT OF THE EARTH
What! as Asia loves Prometheus?

ASIA
Peace, wanton! thou art yet not old enough.
Think ye by gazing on each other's eyes
To multiply your lovely selves, and fill
With spher'd fires the interlunar air?

SPIRIT OF THE EARTH
Nay, mother, while my sister trims her lamp
'T is hard I should go darkling.

ASIA
Listen; look!

The SPIRIT OF THE HOUR enters

PROMETHEUS
We feel what thou hast heard and seen; yet speak.

ASIA
Ve asla ayrılmayacağız, senin iffetli kardeşin,
Donmuş ve kararsız aya rehberlik eden,
Senin daha sıcak ve eşit ışığına bakana
Kalbi Nisandaki kar taneleri gibi eriyene kadar,
Ve seni seviyorum.

YERİN RUHU
Ne! Asia'nın Prometheus'u sevdiği gibi mi?

ASIA
Sakin ol ahlaksız! Henüz yeterince yaşlı değilsin.
Birbirinizin gözlerine bakmayı düşünüyor musunuz
Güzel benliklerinizi çoğaltmak ve doldurmak için
Aylar arası havayı küresel ateşlerle?

YERİN RUHU
Hayır anne, kız kardeşim lambasını kısarken
Benim karanlıkta gidişim zor olur.

ASIA
Dinle; bak!

ZAMANIN RUHU girer

PROMETHEUS
Senin gördüğünü ve işittiğini hissediyoruz; ama konuşmuyorsun.

SPIRIT OF THE HOUR

Soon as the sound had ceased whose thunder filled
The abysses of the sky and the wide earth,
There was a change; the impalpable thin air
And the all-circling sunlight were transformed,
As if the sense of love, dissolved in them,
Had folded itself round the spher'd world.
My vision then grew clear, and I could see
Into the mysteries of the universe.
Dizzy as with delight I floated down;
Winnowing the lightsome air with languid plumes,
My coursers sought their birthplace in the sun,
Where they henceforth will live exempt from toil,
Pasturing flowers of vegetable fire,
And where my moonlike car will stand within
A temple, gazed upon by Phidian forms
Of thee, and Asia, and the Earth, and me,
And you, fair nymphs, looking the love we feel,—
In memory of the tidings it has borne,—
Beneath a dome fretted with graven flowers,
Poised on twelve columns of resplendent stone,
And open to the bright and liquid sky.
Yoked to it by an amphisbaenic snake
The likeness of those winged steeds will mock
The flight from which they find repose. Alas,
Whither has wandered now my partial tongue
When all remains untold which ye would hear?

ZAMANIN RUHU

Kesilir kesilmez gürleyişi göğün
Ve geniş yeryüzünün uçurumlarını dolduran ses,
Değişti elle tutulmaz ince hava
Ve etrafı saran güneş ışığı dönüştü,
Sanki içlerinde çözülmüş hissiyatıyla aşkın,
Sararak kendisini küre-i arza.
Görüşüm daha sonra netleşti ve bakabildim
Evrenin gizemlerine doğru.
Başım dönerek zevkten, aşağı süzüldüm;
Hafif havayı durgun tüylerle savurarak,
Yarışçılarım güneşte doğdukları yeri aradılar,
Bundan böyle zahmetten muaf yaşayacakları yerde,
Bitkisel enerjinin çiçeklerinden beslenerek,
Ve aya benzer arabamın içinde duracağı yerde,
Senin, Asia'nın, Yeryüzünün ve benim
Phidias[43] formlarımızca bakılan bir tapınakta,
Ve siz, güzel periler, hissettiğimiz aşka bakıyorsunuz,—
Getirdiği haberlerin anısına,—
Oyma çiçeklerle bezeli bir kubbenin altında,
Göz kamaştırıcı taştan on iki sütun üzerinde dengede duran,
Ve parlak ve akışkan gökyüzüne nazır.
İki başlı bir yılan tarafından ona boyun eğdirildi
O kanatlı atların sureti alay edecek
Huzur buldukları uçuşla. Yazık,
Şimdi nereye gitti benim söyleyeceklerim,
Her şey söylenmeden kaldığında hangisini duyarsınız?

As I have said, I floated to the earth;
It was, as it is still, the pain of bliss
To move, to breathe, to be. I wandering went
Among the haunts and dwellings of mankind,
And first was disappointed not to see
Such mighty change as I had felt within
Expressed in outward things; but soon I looked,
And behold, thrones were kingless, and men walked
One with the other even as spirits do—
None fawned, none trampled; hate, disdain, or fear,
Self-love or self-contempt, on human brows
No more inscribed, as o'er the gate of hell,
'All hope abandon, ye who enter here.'
None frowned, none trembled, none with eager fear
Gazed on another's eye of cold command,
Until the subject of a tyrant's will
Became, worse fate, the abject of his own,
Which spurred him, like an outspent horse, to death.
None wrought his lips in truth-entangling lines
Which smiled the lie his tongue disdained to speak.
None, with firm sneer, trod out in his own heart
The sparks of love and hope till there remained
Those bitter ashes, a soul self-consumed,
And the wretch crept a vampire among men,
Infecting all with his own hideous ill.
None talked that common, false, cold, hollow talk
Which makes the heart deny the yes it breathes,
Yet question that unmeant hypocrisy
With such a self-mistrust as has no name.

Dediğim gibi, yeryüzüne süzüldüm;
Hâlâ olduğu gibi, mutluluğun acısıydı
Hareket etmek, nefes almak, olmak. Dolaşıp gittim
İnsanlığın uğrak yerleri ve meskenleri arasında,
Ve ilk önce görememek hayal kırıklığıydı
İçimde hissettiğim gibi güçlü değişikliği
Dışsal şeylerde ifade edilen; ama çok geçmeden baktım,
Ve işte, tahtlar kralsızdı ve insanlar yürüdü
Biri diğeriyle ruhların yaptığı gibi—
Hiçbiri yaltaklanmadı, çiğnenmedi; nefret, küçümseme, veya korku,
Alınlarda kendini sevme veya kendini hor görme yazılı değildi
Cehennemin kapısında yazılı olduğu gibi,
'Bütün umutları terk edin, siz buraya girenler.'
Hiçbiri kaşlarını çatmadı, hiçbiri titremedi, hiçbiri hevesli bir korkuyla
Başkasının soğuk komutlar yağdıran gözlerine bakmadı,
Bir tiranın isteğinin konusu olmak
Daha kötü bir kader olana kadar, kendisinin yadsınması,
Mahkûm eden onu tükenmiş bir at gibi ölüme.
Hiçbiri dudaklarını gerçeğe dolanan satırlarda dövmedi
Dilinin konuşmaya tenezzül etmediği yalanla gülümseyen.
Hiçbiri, sert bir küçümsemeyle, kendi kalbinden dışarı çıkmadı
Orada kalana kadar sevgi ve umut kıvılcımları
O acı küller, kendini tüketen bir ruh,
Ve zavallı adamlar arasında bir vampir sürüdü,
Herkese kendi iğrenç hastalığını bulaştıran.
Hiçbiri o sıradan, yalan, soğuk, boş konuşmayı yapmadı
Kalbi soluduğu 'evet'i inkâr ettiren,
Yine de bu anlamsız ikiyüzlülüğü sorgulayan
Adı olmayan bir kendine güvensizlikle.

And women, too, frank, beautiful, and kind,
As the free heaven which rains fresh light and dew
On the wide earth, passed; gentle, radiant forms,
From custom's evil taint exempt and pure;
Speaking the wisdom once they could not think,
Looking emotions once they feared to feel,
And changed to all which once they dared not be,
Yet being now, made earth like heaven; nor pride,
Nor jealousy, nor envy, nor ill shame,
The bitterest of those drops of treasured gall,
Spoiled the sweet taste of the nepenthe, love.
Thrones, altars, judgment-seats, and prisons, wherein,
And beside which, by wretched men were borne
Sceptres, tiaras, swords, and chains, and tomes
Of reasoned wrong, glozed on by ignorance,
Were like those monstrous and barbaric shapes,
The ghosts of a no-more-remembered fame
Which from their unworn obelisks, look forth
In triumph o'er the palaces and tombs
Of those who were their conquerors; mouldering round,
Those imaged to the pride of kings and priests
A dark yet mighty faith, a power as wide
As is the world it wasted, and are now
But an astonishment; even so the tools
And emblems of its last captivity,
Amid the dwellings of the peopled earth,
Stand, not o'erthrown, but unregarded now.

Ve kadınlar da açık sözlü, güzel ve kibar,
Taze ışık ve çiy yağan özgür cennet gibi
Geniş dünyadan geçti; nazik, parlak formlar,
Geleneğin kötü lekesinden muaf ve saf;
Bir zamanlar düşünemedikleri hikmeti konuşarak,
Hissetmekten korktukları duyguları yaşayarak,
Ve bir zamanlar olmaya cesaret edemeyecekleri her şeye dönüştüler,
Ve şimdiki hâlleriyle yeryüzünü cennet gibi yaptılar;
Ne gurur, ne kıskançlık, ne haset, ne kötü utanç,
O değerli safra damlalarının en acısı,
Nepenthe'nin tatlı tadını, aşkın tadını bozdu.
Tahtlar, sunaklar, yargı yerleri ve hapishaneler, burada,
Ve yanında, sefil adamlar tarafından karşılandı
Asalar, taçlar, kılıçlar, zincirler ve ciltlerce
Mantıklı yanlış, cehaletle parıldayan,
Canavarca ve barbarca şekiller gibiydiler,
Artık hatırlanmayan bir şöhretin hayaletleri
Aşınmamış dikilitaşlarından ileriye bakan
Saraylar ve mezarlar üzerinden fatihlerin muzaffer
Tasvirleri dökülmüş kralların ve rahiplerin gururuna öykünerek,
Kralların ve rahiplerin gururu olarak tasvir edilenler
Karanlık ama güçlü bir inanç, geniş bir güç
Tıpkı boşa harcadığı dünya gibi, ve şimdi
Şaşkınlıktır sadece; yine de araçları
Ve son tutsaklığının alametleri,
Yerleşik dünyanın meskenleri arasında,
Duruyor, yıkık değil ama gözden ırak şimdi.

And those foul shapes,—abhorred by god and man,
Which, under many a name and many a form
Strange, savage, ghastly, dark, and execrable,
Were Jupiter, the tyrant of the world,
And which the nations, panic-stricken, served
With blood, and hearts broken by long hope, and love
Dragged to his altars soiled and garlandless,
And slain among men's unreclaiming tears,
Flattering the thing they feared, which fear was hate,—
Frown, mouldering fast, o'er their abandoned shrines.
The painted veil, by those who were, called life,
Which mimicked, as with colors idly spread,
All men believed and hoped, is torn aside;
The loathsome mask has fallen, the man remains
Sceptreless, free, uncircumscribed, but man
Equal, unclassed, tribeless, and nationless,
Exempt from awe, worship, degree, the king
Over himself; just, gentle, wise; but man
Passionless—no, yet free from guilt or pain,
Which were, for his will made or suffered them;
Nor yet exempt, though ruling them like slaves,
From chance, and death, and mutability,
The clogs of that which else might oversoar
The loftiest star of unascended heaven,
Pinnacled dim in the intense inane.

Ve tanrının ve insanın tiksindiği o iğrenç şekiller,
Birçok isim ve birçok form altında
Garip, vahşi, korkunç, karanlık ve iğrenç,
Jüpiter'diler, dünyanın tiranı,
Paniğe kapılmış ulusların kanla, uzun umutlarla
Ve aşkla kırılan kalplerle hizmet ettiği
Kirli ve çelenksiz sunaklarına sürüklenmiş,
Ve insanların dinmeyen gözyaşları arasında katledilmiş,
Korktukları şeyi pohpohlayarak, ki bu korku nefretti,—
Terk edilmiş mabetlerinde kaşlarını çatarak, hızla çürüyerek.
Hayat denilenler tarafından boyanmış peçe,
Tembelce yayılan renkler gibi taklit edilen,
Tüm insanlar inandı ve umut etti, bir kenara atıldı;
İğrenç maske düştü, insan kaldı
Asâsız, özgür, sınırsız, ama insan
Eşit, sınıfsız, kabilesiz, ve ulussuz,
Korkudan, tapınmadan, hiyerarşiden ve krallardan muaf
Kendi üzerine; adil, nazik, bilge; ama insan
Tutkusuz—değil, yine de suçluluk ve acıdan arınmış,
Bunlar, kendi iradesince tasarlanmış ve şekil verilmiş;
Azade değil, itaat ettirse de onlara köleleri gibi,
Şanstan, ölümden ve değişkenlikten,
Başka birinin aşırı yükselebileceği topuklardan
Ulaşılmamış cennetin en yüce yıldızı,
Yoğun bir boşlukta sivrilmiş bir loşluk.

ACT IV

SCENE.—A part of the Forest near the Cave of PROMETHEUS. PANTHEA and IONE are sleeping: they awaken gradually during the first Song.

VOICE OF UNSEEN SPIRITS

The pale stars are gone!
For the sun, their swift shepherd
To their folds them compelling,
In the depths of the dawn,
Hastes, in meteor-eclipsing array, and they flee
Beyond his blue dwelling,
As fawns flee the leopard,
But where are ye?
[A Train of dark Forms and Shadows passes by confusedly, singing.]
Here, oh, here!
We bear the bier
Of the father of many a cancelled year!
Spectres we
Of the dead Hours be;
We bear Time to his tomb in eternity.
Strew, oh, strew
Hair, not yew!
Wet the dusty pall with tears, not dew!
Be the faded flowers
Of Death's bare bowers
Spread on the corpse of the King of Hours!
Haste, oh, haste!
As shades are chased,
Trembling, by day, from heaven's blue waste,
We melt away,
Like dissolving spray,
From the children of a diviner day,
With the lullaby
Of winds that die
On the bosom of their own harmony!

IV. PERDE

SAHNE.—PROMETHEUS'un Mağarasının yakınlarındaki Ormanın bir kısmı. PANTHEA ve IONE uyuyor: ilk Şarkı sırasında yavaş yavaş uyanıyorlar.

GÖRÜNMEZ RUHLARIN SESLERİ

Soluk yıldızlar gitti!
Çünkü güneş, onların hızlı çobanı
Sürdü onları ağıllarına,
Şafağın derinliklerindeki,
Telaşla meteor yağmurlarından, ve kaçıyorlar
Onun mavi ikametgâhının ötesine,
Kaçışı gibi geyiklerin leopardan,
Ama neredesin?
[Karanlık Formlar ve Gölgeler Treni, şarkı söyleyerek kafası karışmış bir şekilde geçer.]
İşte, ah, burada!
İptal edilmiş yılların babasının
Naaşını taşıyoruz!
Hayaletleriyiz biz
Ölü Saatlerin;
Sonsuzluktaki mezarına götürüyoruz Zamanı.
Savur, ah, savur
Saçlarını, sansar kuyruğunu değil!
Tozlu örtüyü gözyaşıyla ıslat, çiyle değil!
Solgun çiçeklere dönüş
Ölümün çıplak çardaklarının
Saatler Kralı'nın cesedine yayılı!
Acele et, ah, acele et!
Gölgeler kovalanırken,
Titreyen, gündüzün, göğün mavi sonsuzluğunda,
Çözücü bir tiryak gibi,
Daha ilahi bir zamanın çocuklarından,
Ayrışıyoruz
Ninnisiyle
Ölen rüzgârların
Kendi ahenklerinin koynunda!

IONE
What dark forms were they?

PANTHEA
The past Hours weak and gray,
With the spoil which their toil
Raked together
From the conquest but One could foil.

IONE
Have they passed?

PANTHEA
They have passed;
They outspeeded the blast,
While 't is said, they are fled!

IONE
Whither, oh, whither?

PANTHEA
To the dark, to the past, to the dead.

VOICE OF UNSEEN SPIRITS
Bright clouds float in heaven,
Dew-stars gleam on earth,
Waves assemble on ocean,
They are gathered and driven
By the storm of delight, by the panic of glee!
They shake with emotion,
They dance in their mirth.
But where are ye?
The pine boughs are singing
Old songs with new gladness,
The billows and fountains
Fresh music are flinging,
Like the notes of a spirit from land and from sea;
The storms mock the mountains
With the thunder of gladness,
But where are ye?

IONE
Ne tür karanlık formlar onlar?

PANTHEA
Geçen Saatler zayıf ve gri,
Onların zahmet ettiği ganimet ile
Birlikte tımarlanmış
Fetihten yalnız Birinin sağ çıktığı.

IONE
Geçtiler mi?

PANTHEA
Geçtiler;
Patlamayı hızlandırdılar,
Denilince de kaçtılar!

IONE
Nereye, ah, nereye?

PANTHEA
Karanlığa, geçmişe ve ölüler diyarına.

GÖRÜNMEZ RUHLARIN SESLERİ
Parlak bulutlar gökyüzünde yüzer,
Çiy yıldızları parlıyor yeryüzünde,
Okyanusta dalgalar birleşir,
Toplanırlar ve dağılırlar
Zevk fırtınasıyla, neşe paniğiyle!
Duyguyla titreşirler,
Neşeyle dans ederler.
Ama neredesin?
Çam dalları şarkı söylüyor
Yeni mutlulukla eski şarkılar,
Deryalar ve gözeler
Taze müzikler uçuşuyor,
Karadan ve denizden gelen bir ruhun notaları gibi;
Fırtınalar dağlarla alay ediyor
Mutluluğun gök gürültüleriyle,
Ama neredesin?

IONE
What charioteers are these?

PANTHEA
Where are their chariots?

SEMICHORUS OF HOURS
The voice of the Spirits of Air and of Earth
Has drawn back the figured curtain of sleep,
Which covered our being and darkened our birth
In the deep.

A VOICE
In the deep?

SEMICHORUS II
Oh! below the deep.

SEMICHORUS I
An hundred ages we had been kept
Cradled in visions of hate and care,
And each one who waked as his brother slept
Found the truth—

SEMICHORUS II
Worse than his visions were!

IONE
Kim bu arabacılar?

PANTHEA
Nerede arabaları?

SESLERİN YARIM KOROSU
Havanın ve Dünyanın Ruhlarının sesi
İşlemeli uyku perdesini çekti geri,
Varlığımızı örten ve doğumumuzu karartan
Derinlerde.

BİR SES
Derinlerde mi?

YARIM KORO II
Derinlerin de derinlerinde, ah!

YARIM KORO I
Yüz asır esirdik
Nefret ve ihtimam vizyonlarıyla iki büklüm,
Ve kardeşi uyurken uyanan herkes
Gerçeği buldu—

YARIM KORO II
Daha kötüymüş onun vizyonundan da!

SEMICHORUS I
We have heard the lute of Hope in sleep;
We have known the voice of Love in dreams;
We have felt the wand of Power, and leap—

SEMICHORUS II
As the billows leap in the morning beams!

CHORUS
Weave the dance on the floor of the breeze,
Pierce with song heaven's silent light,
Enchant the day that too swiftly flees,
To check its flight ere the cave of night.
Once the hungry Hours were hounds
Which chased the day like a bleeding deer,
And it limped and stumbled with many wounds
Through the nightly dells of the desert year.
But now, oh, weave the mystic measure
Of music, and dance, and shapes of light,
Let the Hours, and the Spirits of might and pleasure,
Like the clouds and sunbeams, unite—

A VOICE
Unite!

YARIM KORO I
Uykuda Umudun lavtasını duyduk;
Aşkın sesini rüyalarda tanıdık;
Gücün asasını hissettik ve sıçradık—

YARIM KORO II
Sabah ışınlarında dalgalar sıçrarken!

KORO
Meltemin zemininde sahneleyin dansı,
Şarkıyla delin cennetin sessiz ışığını,
Uçuşkan günü efsunlayın,
Gece mağarasına kaçışını durdurmak için.
Bir zamanlar aç Saatler tazıydı
Kanayan bir geyik gibi kaçan günü kovalayan,
Ve topalladı ve tökezledi o birçok yarayla
Çöl yılının geceye özgü vadileri boyunca.
Ama şimdi, ah, müziğin, dansın
Ve ışık şekillerinin mistik ölçülerini kurgula,
Saatleri ve Ruhları gücün ve zevkin,
Bulutlar ve günışıkları gibi kavuşsunlar—

BİR SES
Kavuşun!

PANTHEA
See, where the Spirits of the human mind,
Wrapped in sweet sounds, as in bright veils, approach.

CHORUS OF SPIRITS
We join the throng
Of the dance and the song,
By the whirlwind of gladness borne along;
As the flying-fish leap
From the Indian deep
And mix with the sea-birds half-asleep.

CHORUS OF HOURS
Whence come ye, so wild and so fleet,
For sandals of lightning are on your feet,
And your wings are soft and swift as thought,
And your eyes are as love which is veiled not?

PANTHEA
Bakın, insan zihninin Ruhları nerede,
Parlak perdelerde olduğu gibi tatlı seslerle sarılmış yaklaşıyor.

RUHLAR KOROSU
Kalabalığına katılıyoruz
Dansın ve şarkıların,
Mutluluk kasırgasınca taşınan;
Uçan balık sıçrarken
Hint Okyanusu derinlerinden
Ve yarı uykulu deniz kuşlarına karışırken.

SAATLERİN KOROSU
Nereden geliyorsunuz, bu kadar vahşi ve hızlı,
Ayaklarınızdaki şimşekten sandaletlerle,
Ve kanatlarınız düşünce kadar yumuşak ve hızlı,
Ve gözleriniz aşk gibi örtülü değil mi?

CHORUS OF SPIRITS
We come from the mind
Of humankind,
Which was late so dusk, and obscene, and blind;
Now 't is an ocean
Of clear emotion,
A heaven of serene and mighty motion.
From that deep abyss
Of wonder and bliss,
Whose caverns are crystal palaces;
From those skyey towers
Where Thought's crowned powers
Sit watching your dance, ye happy Hours!
From the dim recesses
Of woven caresses,
Where lovers catch ye by your loose tresses;
From the azure isles,
Where sweet Wisdom smiles,
Delaying your ships with her siren wiles.
From the temples high
Of Man's ear and eye,
Roofed over Sculpture and Poesy;
From the murmurings
Of the unsealed springs,
Where Science bedews his daedal wings.

RUHLARIN KOROSU
İnsanlığın zihninden
Geliyoruz,
Bir zamanlar alacakaranlık, taşkın ve kör olan;
Şimdi berrak duyguların
Bir okyanusu o,
Güçlü ve vakur bir hareketin göğü.
Mucize ve kutsanışın
Şu derin uçurumundan,
Mağaralarının kristal saraylar olduğu;
Göksel kulelerden
Düşüncenin güçle taçlandığı
Oturuyor seyrederek dansınızı, ey mutlu Saatler!
Örgün okşamaların
Loş girintilerinden,
Âşıkların sizi yakaladığı gevşek buklelerinizden;
Masmavi adalardan,
Tatlı bir Bilgeliğin gülümsediği,
Gemilerinizi geciktiren siren hilelerinden.
İnsan kulağı ve gözünün
Yüksek tapınaklarından,
Heykel ve Şiir üzerine çatılı;
Mırıltılarından
Mühürsüz kaynakların,
Bilimin hünerli kanatlarını süslediği.

Years after years,
Through blood, and tears,
And a thick hell of hatreds, and hopes, and fears,
We waded and flew,
And the islets were few
Where the bud-blighted flowers of happiness grew.
Our feet now, every palm,
Are sandalled with calm,
And the dew of our wings is a rain of balm;
And, beyond our eyes,
The human love lies,
Which makes all it gazes on Paradise.

Yıllar yıllar boyunca,
Kan ve gözyaşı yoluyla,
Ve kesif bir nefret, umut ve korku cehennemiyle,
Yüzdük ve uçtuk,
Adacıklar sayı olarak azdı
Tomurcuklanmış mutluluğun çiçeklerinin büyüdüğü.
Ayaklarımız şimdi, topuklarımız,
Sakinlikle çarıklı,
Ve kanatlarımızın çiyi bir merhem yağmuru;
Ve gözlerimizin ötesinde,
İnsan sevgisi uzanıyor,
Gözlerini Cennete dikmiş.

CHORUS OF SPIRITS AND HOURS
Then weave the web of the mystic measure;
From the depths of the sky and the ends of the earth,
Come, swift Spirits of might and of pleasure,
Fill the dance and the music of mirth,
As the waves of a thousand streams rush by
To an ocean of splendor and harmony!

CHORUS OF SPIRITS
Our spoil is won,
Our task is done,
We are free to dive, or soar, or run;
Beyond and around,
Or within the bound
Which clips the world with darkness round.
We'll pass the eyes
Of the starry skies
Into the hoar deep to colonize;
Death, Chaos and Night,
From the sound of our flight,
Shall flee, like mist from a tempest's might.
And Earth, Air and Light,
And the Spirit of Might,
Which drives round the stars in their fiery flight;
And Love, Thought and Breath,
The powers that quell Death,
Wherever we soar shall assemble beneath.
And our singing shall build
In the void's loose field
A world for the Spirit of Wisdom to wield;
We will take our plan
From the new world of man,
And our work shall be called the Promethean.

SAATLERİN VE RUHLARIN KOROSU
Örün öyleyse ağını mistik mikyasın;
Göğün derinliklerinden ve yerin hudutlarından mülhem,
Gelin ayağına çabuk Ruhları gücün ve zevkin,
Şenlik müziğini ve dansını canlandırın,
Binlerce akıntının dalgaları çağlıyormuş gibi
Ahenk ve görkem okyanusuna doğru!

RUHLAR KOROSU
Ganimetimiz kazanıldı,
Görevimiz tamamlandı,
Dalmak, uçmak veya koşmak için özgürüz;
Ötesinde ve çevresinde,
Ya da içinde sınırların
Karanlık yuvarlak dünyayı çevreleyen.
Gözlerini geçeceğiz
Yıldızlı gökyüzünün
Yerleşmek için kırağının derinliklerine;
Ölüm, Kaos ve Gece,
Uçuşumuzun sesinden,
Bir fırtınanın önünden sürüklenen sis gibi kaçacak.
Ve Toprak, Hava ve Işık,
Ve Kudret Ruhu,
Ateşli uçuşlarında yıldızların etrafında dönen;
Ve Aşk, Düşünce ve Nefes,
Ölümü bastıran güçler,
Nerede uçuyorsak, altında toplanacağız.
Ve şarkımız inşa edecek
Boşluğun gevşek alanında
Bilgelik Ruhunun yöneteceği bir dünyayı;
İlhamımızı alacağız
İnsanın yeni dünyasından,
Ve 'Promethean' denecek yaptığımız işlere.

CHORUS OF HOURS
Break the dance, and scatter the song;
Let some depart, and some remain;

SEMICHORUS I
We, beyond heaven, are driven along;

SEMICHORUS II
Us the enchantments of earth retain;

SEMICHORUS I
Ceaseless, and rapid, and fierce, and free,
With the Spirits which build a new earth and sea,
And a heaven where yet heaven could never be;

SEMICHORUS II
Solemn, and slow, and serene, and bright,
Leading the Day, and outspeeding the Night,
With the powers of a world of perfect light;

SEMICHORUS I
We whirl, singing loud, round the gathering sphere,
Till the trees, and the beasts, and the clouds appear
From its chaos made calm by love, not fear;

SEMICHORUS II
We encircle the ocean and mountains of earth,
And the happy forms of its death and birth
Change to the music of our sweet mirth.

SAATLER KOROSU
Dansı durdur ve dağıt şarkıyı;
Ayrılsın birileri ve birileri kalsın;

YARIM KORO I
Biz göğün ötesine sürüldük doğruca;

YARIM KORO II
Dünyanın sihirleri bizi alıkoyar;

YARIM KORO I
Kesintisiz ve hızlı, şiddetli ve özgür,
Yeni bir yeryüzü ve deniz ve cennetin
Henüz tasavvur edemediği bir cennet inşa eden Ruhlarla;

YARIM KORO II
Ciddi ve yavaş ve sakin ve parlak,
Gündüze önderlik eder ve Geceyi geçer,
Mükemmel ışığın dünyasının güçleri ile;

YARIM KORO I
Toplanma küresinin etrafında dönerek yüksek sesle şarkı söylüyoruz,
Ağaçlar, hayvanlar ve bulutlar ortaya çıkıncaya kadar
Kaosundan korkuyla değil, sevgiyle teskin olmuş hâlde;

YARIM KORO II
Okyanusu ve yeryüzünün dağlarını çevreliyoruz,
Ve ölümünün ve doğumunun mutlu biçimleri
Tatlı neşemizin müziğine dönüşüyorlar.

CHORUS OF HOURS AND SPIRITS
Break the dance, and scatter the song;
Let some depart, and some remain;
Wherever we fly we lead along
In leashes, like star-beams, soft yet strong,
The clouds that are heavy with love's sweet rain.

PANTHEA
Ha! they are gone!

IONE
Yet feel you no delight
From the past sweetness?

PANTHEA
As the bare green hill,
When some soft cloud vanishes into rain,
Laughs with a thousand drops of sunny water
To the unpavilioned sky!

IONE
Even whilst we speak
New notes arise. What is that awful sound?

SAATLERİN VE RUHLARIN KOROSU
Dansı kes ve şarkıyı dağıt;
Bazıları ayrılsın, bazıları kalsın;
Nereye uçarsak birlikte yol alırız
Bağlarla sarılı, yıldız ışınları gibi, yumuşak ama güçlü,
Aşkın tatlı yağmuruyla ağırlaşan bulutlar misali.

PANTHEA
Ha! Gittiler bile!

IONE
Peki hiç lezzet almıyor musun
Geçmişin tatlılığından?

PANTHEA
Çıplak yeşil tepe gibi,
Yumuşak bir bulut yağmura dönüştüğünde,
Güneşli suyun bin damlasıyla güler
Aracısız gökyüzüne!

IONE
Biz konuşurken bile
Yeni notalar ortaya dökülüyor. O korkunç ses de ne?

PANTHEA
'T is the deep music of the rolling world,
Kindling within the strings of the waved air
Aeolian modulations.

IONE
Listen too,
How every pause is filled with under-notes,
Clear, silver, icy, keen awakening tones,
Which pierce the sense, and live within the soul,
As the sharp stars pierce winter's crystal air
And gaze upon themselves within the sea.

PANTHEA
But see where, through two openings in the forest
Which hanging branches overcanopy,
And where two runnels of a rivulet,
Between the close moss violet-inwoven,
Have made their path of melody, like sisters
Who part with sighs that they may meet in smiles,
Turning their dear disunion to an isle
Of lovely grief, a wood of sweet sad thoughts;
Two visions of strange radiance float upon
The ocean-like enchantment of strong sound,
Which flows intenser, keener, deeper yet,
Under the ground and through the windless air.

PANTHEA
Yuvarlanan dünyanın derin müziğidir o,
Dalgalı havanın tellerinde tutuşan
Rüzgâr modülasyonları.

IONE
Sen de dinle,
Her duraklama nasıl alt notalarla doldurulur,
Berrak, gümüşi, buzlu, keskin uyanış tonları,
Duyuyu delen ve ruhun içinde yaşayan,
Delişi gibi keskin yıldızların kışın kristal havasını
Ve denizin içinde kendilerine bakışı.

PANTHEA
Ama ormandaki iki açıklıktan görünen yere bak
Asılı dalların gölgelediği,
Ve iki dereciğin bir ırmakta birleştiği,
İç içe geçmiş yosun ve menekşelerin arasında,
Bir terennümden yaptılar yollarını, kız kardeşler gibi
Gülümseyerek buluşmak için iç çekerek ayrılan,
Biricik ayrılıklarını bir adaya kalbeden
Güzel kederlerden, tatlı hüzünlü düşüncelerden oluşan bir ağaca;
İki garip parlak görüntü süzülüyor
Güçlü sesin okyanusu andıran büyüsü,
Yoğunlaşarak, keskinleşerek ve derinleşerek akıyor hâlâ,
Yerin altında ve rüzgârsız havada.

IONE

I see a chariot like that thinnest boat
In which the mother of the months is borne
By ebbing night into her western cave,
When she upsprings from interlunar dreams;
O'er which is curved an orb-like canopy
Of gentle darkness, and the hills and woods,
Distinctly seen through that dusk airy veil,
Regard like shapes in an enchanter's glass;
Its wheels are solid clouds, azure and gold,
Such as the genii of the thunder-storm
Pile on the floor of the illumined sea
When the sun rushes under it; they roll
And move and grow as with an inward wind;
Within it sits a winged infant—white
Its countenance, like the whiteness of bright snow,
Its plumes are as feathers of sunny frost,
Its limbs gleam white, through the wind-flowing folds
Of its white robe, woof of ethereal pearl,
Its hair is white, the brightness of white light
Scattered in strings; yet its two eyes are heavens
Of liquid darkness, which the Deity
Within seems pouring, as a storm is poured
From jagged clouds, out of their arrowy lashes,
Tempering the cold and radiant air around
With fire that is not brightness; in its hand
It sways a quivering moonbeam, from whose point
A guiding power directs the chariot's prow
Over its wheeled clouds, which as they roll
Over the grass, and flowers, and waves, wake sounds,
Sweet as a singing rain of silver dew.

IONE

O en ince tekne gibi bir savaş arabası görüyorum
Ayların annesinin doğduğu içinde
Geceyi batıdaki mağarasına çekerek,
Aylar arası rüyalardan uyandığında;
Küre benzeri kavisli bir gölgeliğin üstündeki
Nazik karanlıklardan ve tepelerden ve ormanlardan yapılmış,
Alacakaranlıktan beliriyor havai perde,
Büyücünün bardağındaki şekiller gibi bak;
Tekerlekleri katı bulutlar, gök mavisi ve altındır,
Gök gürültüsü fırtınasının cinleri gibi
Aydınlatılmış denizin zemininde kümelenmiş
Güneş altına girdiğinde; yuvarlanırlar
Ve içe doğru bir rüzgâr gibi hareket eder ve büyürler;
İçinde kanatlı bir bebek oturan—beyaz
Yüzü, parlak karın beyazlığı gibi,
Tüyleri güneşle parlayan buz kristallerinin şekline benzer,
Uzuvları, rüzgârla akan kıvrımların arasından bembeyaz parıldıyor
Beyaz cübbesinin, ruhani inciden dokunmuş,
Saçları beyaz, beyaz ışığın parlaklığı
Dizelere dağılmış; yine de iki gözü cennetidir
Sıvı karanlıkların, içinden Tanrı dökülüyor
Gibi görünürken, bir fırtına dökülüyor gibi
Kertikli bulutlardan, oklu kirpiklerinden,
Etraftaki soğuk ve parlak havayı sakinleştirerek
Parlak olmayan ateşle; elinde
Titreyen bir ay ışığını sallıyor, işaret ettiği yerde
Bir yol gösterici güç arabanın pruvasını yönlendiriyor
Tekerlekli bulutlarının üzerinde, döndükçe
Çimenlerin, çiçeklerin ve dalgaların üzerinde, sesleri uyandırıyor,
Gümüş çiylerin şarkı söyleyen yağmuru kadar tatlı.

PANTHEA
And from the other opening in the wood
Rushes, with loud and whirlwind harmony,
A sphere, which is as many thousand spheres;
Solid as crystal, yet through all its mass
Flow, as through empty space, music and light;
Ten thousand orbs involving and involved,
Purple and azure, white, green and golden,
Sphere within sphere; and every space between
Peopled with unimaginable shapes,
Such as ghosts dream dwell in the lampless deep;
Yet each inter-transpicuous; and they whirl
Over each other with a thousand motions,
Upon a thousand sightless axles spinning,
And with the force of self-destroying swiftness,
Intensely, slowly, solemnly, roll on,
Kindling with mingled sounds, and many tones,
Intelligible words and music wild.
With mighty whirl the multitudinous orb
Grinds the bright brook into an azure mist
Of elemental subtlety, like light;
And the wild odor of the forest flowers,
The music of the living grass and air,
The emerald light of leaf-entangled beams,
Round its intense yet self-conflicting speed
Seem kneaded into one aerial mass
Which drowns the sense. Within the orb itself,
Pillowed upon its alabaster arms,
Like to a child o'erwearied with sweet toil,
On its own folded wings and wavy hair
The Spirit of the Earth is laid asleep,
And you can see its little lips are moving,
Amid the changing light of their own smiles,
Like one who talks of what he loves in dream.

IONE
'T is only mocking the orb's harmony.

PANTHEA
Ve ormandaki diğer açıklıktan
Gürültülü ve kasırga uyumuyla koşar,
Binlerce küre olan bir küre;
Kristal kadar katı, ancak tüm kütlesi boyunca
Akar, boşlukta, müzik ve ışık;
Dâhil olan on bin küre ve dâhil edilen,
Mor ve gök mavisi, beyaz, yeşil ve altın,
Küre içinde küre; ve arasındaki her boşluk
Hayal edilemez şekillerle dolu,
Lambasız derinlerde yaşayan hayaletler gibi;
Yine de her biri şeffaf; ve dönüyorlar
Bin hareketle birbiri üzerinde,
Dönen bin kör dingil üzerinde,
Ve kendini yok eden çabukluğun gücüyle,
Yoğun, yavaş, ciddi bir şekilde, yuvarlanarak,
Karışık seslerle ve birçok tonla çıldırarak,
Anlaşılır sözlerle ve vahşi müzikle.
Güçlü girdap ile çok sayıda küre
Parlak dereyi masmavi bir sis hâline getirir
Işık gibi temel incelik;
Ve orman çiçeklerinin vahşi kokusu,
Yaşayan çimenlerin ve havanın müziği,
Yaprağa dolanmış kirişlerin zümrüt ışığı,
Yoğun ancak kendi kendiyle çelişen hızını yuvarlayan
Tek bir hava kütlesine yoğrulmuş gibi görünüyor
Duyguları boğan. Kürenin kendi içinde,
Kaymaktaşı kollarına yaslanmış,
Tatlı zahmetten yıpranmış bir çocuk gibi,
Toplanmış kanatlarında ve dalgalı saçlarında
Dünyanın Ruhu uykuya daldı,
Küçük dudaklarının hareket ettiğini görebilirsin,
Kendi gülümsemelerinin değişen ışığında,
Rüyada sevdiğinden bahseden biri gibi.

IONE
Kürenin uyumu ile alay ediyor sadece.

PANTHEA
And from a star upon its forehead shoot,
Like swords of azure fire or golden spears
With tyrant-quelling myrtle overtwined,
Embleming heaven and earth united now,
Vast beams like spokes of some invisible wheel
Which whirl as the orb whirls, swifter than thought,
Filling the abyss with sun-like lightnings,
And perpendicular now, and now transverse,
Pierce the dark soil, and as they pierce and pass
Make bare the secrets of the earth's deep heart;
Infinite mine of adamant and gold,
Valueless stones, and unimagined gems,
And caverns on crystalline columns poised
With vegetable silver overspread;
Wells of unfathomed fire, and water-springs
Whence the great sea even as a child is fed,
Whose vapors clothe earth's monarch mountain-tops
With kingly, ermine snow. The beams flash on
And make appear the melancholy ruins
Of cancelled cycles; anchors, beaks of ships;
Planks turned to marble; quivers, helms, and spears,
And gorgon-headed targes, and the wheels
Of scyth'd chariots, and the emblazonry
Of trophies, standards, and armorial beasts,
Round which death laughed, sepulchred emblems
Of dead destruction, ruin within ruin!

PANTHEA
Ve alnındaki bir yıldızdan ateş,
Masmavi ateşten kılıçlar veya altın mızraklar gibi
Zorba-bastıran mersin ile sarılmış,
Gökyüzü ve yeryüzünün şu an birleştiğini simgeleyen,
Görünmez bir tekerleğin parmaklıkları gibi engin kirişler
Küre dönerken dönen, düşünceden daha hızlı,
Uçurumu güneş benzeri şimşeklerle dolduran,
Ve şimdi dik ve şimdi enine,
Karanlık toprağı deliyor ve onların delip geçtiği gibi
Yeryüzünün derin kalbinin sırlarını açığa çıkarıyor;
Tükenmez elmas ve altın madeni,
Değersiz taşlar ve hayal edilmemiş mücevherler,
Ve kristal sütunlu mağaralarda dingin
Pancar otlarının yayıldığı;
Bilinmeyen ateş kuyuları ve su kaynakları
Bir çocuk olarak büyük denizin emzirildiği,
Buharları dünyanın hükümdarı dağ zirvelerini giydiren
Krallara özgü, ermin karı ile. Işınları parıldıyor
Ve melankolik kalıntılarını seriyor orta yere
Butlan döngülerinin; çapalar, batık gemilerin pruvaları;
Mermere dönmüş kalaslar; cephanelikler, miğferler ve mızraklar,
Ve gorgon başlı kalkanlar ve tekerlekleri
İskit savaş arabalarının ve armaları kupaların,
Sancakların ve hanedan hayvanlarının,
Çevreliyor ölümün güldüğü gömülü amblemlerini
Eskil bir felaketin, yıkım içinde yıkım!

The wrecks beside of many a city vast,
Whose population which the earth grew over
Was mortal, but not human; see, they lie,
Their monstrous works, and uncouth skeletons,
Their statues, homes and fanes; prodigious shapes
Huddled in gray annihilation, split,
Jammed in the hard, black deep; and over these,
The anatomies of unknown wing'd things,
And fishes which were isles of living scale,
And serpents, bony chains, twisted around
The iron crags, or within heaps of dust
To which the tortuous strength of their last pangs
Had crushed the iron crags; and over these
The jagged alligator, and the might
Of earth-convulsing behemoth, which once
Were monarch beasts, and on the slimy shores,
And weed-overgrown continents of earth,
Increased and multiplied like summer worms
On an abandoned corpse, till the blue globe
Wrapped deluge round it like a cloak, and they
Yelled, gasped, and were abolished; or some God,
Whose throne was in a comet, passed, and cried,
Be not! and like my words they were no more.

Birçok şehrin etrafında uzanan enkazlar,
Yeryüzünün yuttuğu sakinleri
Ölümlü ama insan değil; bak, boylu boyunca uzanıyor,
Devasa işleri ve kaba iskeletleri,
Heykelleri, evleri ve mabetleri; olağanüstü şekiller
Gri bir yok oluş içinde toplanmış, bölünmüş,
Sert, siyah derinlikte sıkışmış; ve bunların üzerine,
Bilinmeyen kanatlı şeylerin anatomileri,
Ve yaşam ölçeği adaları olan balıklar,
Ve yılanlar, demir kayalıklara dolanmış
Kemik zincirleri, veya toz yığınları içinde
Son sancılarının dolambaçlı gücüyle
Demir kayalıklardan ufalanan; ve bunların üzerinde
Pullu dikenli timsah, ve kudreti
Bir zamanlar dünyayı sarsan heyulanın,
Hükümdar hayvanları bir zamanların, ve balçıklı kıyılarda,
Ve yabani otlarla kaplı kıtaları yeryüzünün,
Yaz solucanları gibi üreyen ve türeyen
Terk edilmiş bir ceset üzerinde, ta ki mavi küre
Tufanı etrafına bir pelerin gibi sarana dek,
Ve bağırdılar, nefesleri kesildi ve yok oldular; ya da bir Tanrı,
Tahtı bir kuyrukluyıldızda olan, geçti ve buyurdu,
Olma! diye, ve sözlerim gibi onlar da artık yoktu.

THE EARTH

The joy, the triumph, the delight, the madness!
The boundless, overflowing, bursting gladness,
The vaporous exultation not to be confined!
Ha! ha! the animation of delight
Which wraps me, like an atmosphere of light,
And bears me as a cloud is borne by its own wind.

THE MOON

Brother mine, calm wanderer,
Happy globe of land and air,
Some Spirit is darted like a beam from thee,
Which penetrates my frozen frame,
And passes with the warmth of flame,
With love, and odor, and deep melody
Through me, through me!

YERYÜZÜ
Sevinç, zafer, zevk, delilik!
Sınırsız, taşan, patlayan mutluluk,
Buğulu sevinç hadsiz hudutsuz!
Ha! Ha! Gösterisi sevincin
Bir ışık atmosferi gibi beni saran,
Ve bir bulutun kendi rüzgârıyla taşınması gibi beni taşıyan.

AY
Kardeşim, sakin gezgin,
Mutlu kara ve hava küresi,
Bir Ruh senden bir ışın gibi fırladı,
Donmuş çerçeveme giren,
Ve alevin sıcaklığıyla geçen,
Aşkla, kokuyla ve derin melodiyle
Geçen içimden, geçen içimden!

THE EARTH

Ha! ha! the caverns of my hollow mountains,
My cloven fire-crags, sound-exulting fountains,
Laugh with a vast and inextinguishable laughter.
The oceans, and the deserts, and the abysses,
And the deep air's unmeasured wildernesses,
Answer from all their clouds and billows, echoing after.
They cry aloud as I do. Sceptred curse,
Who all our green and azure universe
Threatenedst to muffle round with black destruction, sending
A solid cloud to rain hot thunder-stones
And splinter and knead down my children's bones,
All I bring forth, to one void mass battering and blending,
Until each crag-like tower, and storied column,
Palace, and obelisk, and temple solemn,
My imperial mountains crowned with cloud, and snow, and fire,
My sea-like forests, every blade and blossom
Which finds a grave or cradle in my bosom,
Were stamped by thy strong hate into a lifeless mire:
How art thou sunk, withdrawn, covered, drunk up
By thirsty nothing, as the brackish cup
Drained by a desert-troop, a little drop for all;
And from beneath, around, within, above,
Filling thy void annihilation, love
sBursts in like light on caves cloven by the thunder-ball!

YERYÜZÜ

Ha! Ha! İçi boş dağlarımın mağaraları,
Çatlamış ateş kayalıklarım, coşkulu fıskiyelerim,
Geniş ve söndürülemez bir kahkahayla gülüyor.
Okyanuslar, çöller ve uçurumlar,
Ve derin havanın ölçüsüz vahşiliği,
Arkasından yankılanan tüm bulutlarından ve dalgalarından cevap verir.
Onlar da benim gibi yüksek sesle ağlıyorlar. Saltanat laneti,
Tüm yeşil ve masmavi evrenimizi
Kara yıkımla boğmakla tehdit eden, gönderen
Sıcak yıldırım taşlarını yağdırmak için katı bir bulut
Ve çocuklarımın kemiklerini ufalayarak ve yoğurarak,
Döndürmek için tek bir boş kütleye, döverek ve harmanlayarak,
Ortaya çıkardığım her şeyi, her kayalık kule ve katlı sütun,
Saray ve dikilitaş ve ağır başlı tapınak,
Bulut, kar ve ateşle taçlandırılmış yüce dağlarım,
Deniz benzeri ormanlarım, her yaprağı ve çiçeği
Koynumda bir mezar ya da beşik bulan,
Güçlü nefretin tarafından cansız bir bataklığa mahkûm edilmiş:
Nasıl battın, içine kapandın, örtündün, sarhoş oldun
Hiçbir şeye susamadan, acı bakraç gibi
Kurutulmuş bir çöl müfrezesince, herkesin bir damla yutkunduğu;
Ve aşağıdan, etrafından, içinden, yukarıdan,
Boşluğunu dolduran yok oluş, aşk
Yıldırım topunun yardığı mağaralarda ışık gibi patlar!

THE MOON

The snow upon my lifeless mountains
Is loosened into living fountains,
My solid oceans flow, and sing and shine;
A spirit from my heart bursts forth,
It clothes with unexpected birth
My cold bare bosom. Oh, it must be thine
On mine, on mine!
Gazing on thee I feel, I know,
Green stalks burst forth, and bright flowers grow,
And living shapes upon my bosom move;
Music is in the sea and air,
Wing'd clouds soar here and there
Dark with the rain new buds are dreaming of:
'T is love, all love!

THE EARTH

It interpenetrates my granite mass,
Through tangled roots and trodden clay doth pass
Into the utmost leaves and delicatest flowers;
Upon the winds, among the clouds 't is spread,
It wakes a life in the forgotten dead,—
They breathe a spirit up from their obscurest bowers;
And like a storm bursting its cloudy prison
With thunder, and with whirlwind, has arisen
Out of the lampless caves of unimagined being;
With earthquake shock and swiftness making shiver
Thought's stagnant chaos, unremoved forever,
Till hate, and fear, and pain, light-vanquished shadows, fleeing,
Leave Man, who was a many-sided mirror
Which could distort to many a shape of error
This true fair world of things, a sea reflecting love;
Which over all his kind, as the sun's heaven
Gliding o'er ocean, smooth, serene, and even,
Darting from starry depths radiance and life doth move:

AY

Cansız dağlarımda kar
Canlı kaynaklarca eriyerek çavlar,
Yekpare okyanuslarım akar, şarkı söyleyip parlar;
Kalbimden bir ruh fırlar ileri,
Beklenmedik doğum ile yaşam giydirir
Soğuk çıplak göğsüme. Ah, seninki olmalı
Üzerimdeki, üzerimdeki!
Sana bakarken hissediyorum, biliyorum,
Yeşil saplar fışkırır ve parlak çiçekler büyür,
Ve göğsümde hareket eder canlı şekiller;
Müzik denizde ve havadadır,
Kanatlı bulutlar orada burada uçuşur
Yağmurla birlikte kararan yeni tomurcuklar hayalini kuruyor:
O aşktır, her şey aşk!

YERYÜZÜ

Granit kütleme nüfuz ediyor,
Karışık kökler ve ezilmiş kil içinden geçerek
En uçsuz bucaksız yapraklara ve en narin çiçeklere değin;
Rüzgârların üzerine, bulutların arasında yayılmış,
Unutulmuş ölülerde bir yaşamı uyandırır,—
En karanlık çardaklarından bir ruh solurlar;
Ve bulutlu hapishanesini patlatan bir fırtına gibi
Gök gürültüsü ve kasırga ile ortaya çıktı
Hayal edilemeyen varlığın lambasız mağaralarından;
Deprem şokuyla ve süratiyle titreten
Düşüncenin durağan kaosunu, sonsuza dek çakılı olan,
Nefret, korku ve acı, ışığın yendiği gölgeler, kaçana kadar,
Bırakana kadar İnsanı, çok taraflı bir ayna olan
Birçok hatanın şekline tedenni edebilen
Bu gerçek adil şeyler dünyasında, aşkı yansıtan bir deniz;
Kendi türünün üzerinde, güneşin cenneti nasıl
Süzülürse okyanusta, pürüzsüz, sakin ve müstevi,
Yıldızlı derinliklerden sıçrar parlaklık ve yaşam hareketlenir:

Leave Man even as a leprous child is left,
Who follows a sick beast to some warm cleft
Of rocks, through which the might of healing springs is poured;
Then when it wanders home with rosy smile,
Unconscious, and its mother fears awhile
It is a spirit, then weeps on her child restored:
Man, oh, not men! a chain of linked thought,
Of love and might to be divided not,
Compelling the elements with adamantine stress;
As the sun rules even with a tyrant's gaze
The unquiet republic of the maze
Of planets, struggling fierce towards heaven's free wilderness:
Man, one harmonious soul of many a soul,
Whose nature is its own divine control,
Where all things flow to all, as rivers to the sea;
Familiar acts are beautiful through love;
Labor, and pain, and grief, in life's green grove
Sport like tame beasts; none knew how gentle they could be!
His will, with all mean passions, bad delights,
And selfish cares, its trembling satellites,
A spirit ill to guide, but mighty to obey,
Is as a tempest-winged ship, whose helm
Love rules, through waves which dare not overwhelm,
Forcing life's wildest shores to own its sovereign sway.
All things confess his strength. Through the cold mass
Of marble and of color his dreams pass—
Bright threads whence mothers weave the robes their children wear;
Language is a perpetual Orphic song,
Which rules with daedal harmony a throng
Of thoughts and forms, which else senseless and shapeless were.
The lightning is his slave; heaven's utmost deep
Gives up her stars, and like a flock of sheep
They pass before his eye, are numbered, and roll on!
The tempest is his steed, he strides the air;
And the abyss shouts from her depth laid bare,
'Heaven, hast thou secrets? Man unveils me; I have none.'

Cüzzamlı bir çocuk gibi bırakan İnsanı,
Hasta bir hayvanı sıcak bir mağaraya kadar takip eden,
Şifalı pınarların kudretinin içinden aktığı;
Sonra pembe bir gülümsemeyle eve gittiğinde,
Şuursuz hâlde, annesi korkar bir süre,
O bir ruhtur çünkü, sonra çocuğunun sağalmasına ağlar:
İnsan, ah, insanlar değil! Bağlantılı bir düşünce zinciri,
Aşktan ve kudretten bölünmesi kabil olmayan,
Anasırı elmas sertliğinde bir tazyikle zorlamakla;
Güneş bir tiran bakışıyla nasıl hükmederse
Gezegenlerin labirentindeki huzursuz cumhuriyete
Cennetin özgür vahşi doğasına karşı mücadele vererek:
İnsan, birçok ruhun uyumlu bir ruhu,
Doğası kendi ilahi kontrolünde olan,
Nehirlerin denize aktığı gibi her şeyin bütüne aktığı yerde;
Tanıdık eylemler aşk yoluyla güzeldir;
Emek, acı ve keder, hayatın yeşil korusunda
Evcil hayvanlar gibi yaşayıp giden; hiçbiri ne kadar asil olabileceklerini bilmeden!
İradesi, bayağı tutkularıyla, kötü zevkleri,
Ve bencil kaygıları, titreyen takipçileri,
Rehberlik etmek için hasta, ama itaat etmek için güçlü bir ruh,
Dümeni fırtına kanatlı bir gemidir, dümenini
Aşkın tuttuğu, onu alaşağı etmeye cesareti olmayan dalgalarca,
Yaşamın en vahşi kıyılarını hükümran buyruğuna tabi kılan.
Her şey itiraf eder onun gücünü. Soğuk kütlesiyle
Mermerden ve onun geçip giden rüyalarının renginden—
Annelerin çocuklarının giydiği cübbeleri ördükleri parlak iplerden;
Dil daimî bir Orfeus[44] şarkısıdır,
Hünerli uyumu ile, başka türlü anlamsız ve şekilsiz olan
Düşünce ve formlar kalabalığını yöneten.
Şimşek onun kölesidir; cennetin en derini
Yıldızlarından vazgeçer ve bir koyun sürüsü gibi
Gözünün önünden geçerler, sayılır ve yuvarlanırlar!
Fırtına onun atıdır, havayı yarar geçer;
Ve dipsiz derinliklerinden uçurum haykırır,
'Cennet, sırların var mı? İnsan ifşa eder beni; yoktur hiç bende.'

THE MOON
The shadow of white death has passed
From my path in heaven at last,
A clinging shroud of solid frost and sleep;
And through my newly woven bowers,
Wander happy paramours,
Less mighty, but as mild as those who keep
Thy vales more deep.

THE EARTH
As the dissolving warmth of dawn may fold
A half unfrozen dew-globe, green, and gold,
And crystalline, till it becomes a winged mist,
And wanders up the vault of the blue day,
Outlives the noon, and on the sun's last ray
Hangs o'er the sea, a fleece of fire and amethyst.

THE MOON
Thou art folded, thou art lying
In the light which is undying
Of thine own joy, and heaven's smile divine;
All suns and constellations shower
On thee a light, a life, a power,
Which doth array thy sphere; thou pourest thine
On mine, on mine!

THE EARTH
I spin beneath my pyramid of night
Which points into the heavens, dreaming delight,
Murmuring victorious joy in my enchanted sleep;
As a youth lulled in love-dreams faintly sighing,
Under the shadow of his beauty lying,
Which round his rest a watch of light and warmth doth keep.

AY
Beyaz ölümün gölgesi geçti
Sonunda cennetteki yolumdan,
Katı bir don ve uykudan sarkan bir kefen;
Ve yeni kurduğum çardaklarımın arasından,
Mutlu âşıklar gezinir,
Daha az güçlü, ama tutanlar kadar yumuşak
Senin vadilerini daha derin.

YERYÜZÜ
Şafağın çözülen sıcaklığı katlanabilirken
Yarı donmamış bir çiy küresi, yeşil ve altın,
Ve kristal, kanatlı bir sis hâline gelene kadar,
Ve mavi günün kasasında dolaşana,
Öğleden sonrayı aşana ve güneşin son ışınlarında
Denize, ateş ve ametistten bir yapağı asana kadar.

AY
İkirciklisin, yalan söylüyorsun
Ölümsüz olan ışıkta
Kendi sevincinden ve cennetin ilahi gülümsemesinden;
Tüm güneşler ve takımyıldızlar üzerine
Bir ışık bir yaşam, bir güç sağanağı yağdır
Küreni bezeyen; boşalt kendininkini
Üzerime, benim üzerime!

YERYÜZÜ
Gece piramidimin altında dönüyorum
İşaret eden göklere, lezzetleri hayal ederek,
Büyülü uykumda mırıldanan muzaffer bir neşeyi mırıldanarak;
Aşk düşlerine dalmış bir genç gibi, hafifçe iç çeken,
Güzelliğinin gölgesinde yatan,
Yatağının çevresinde bir ışık ve sıcaklık nöbeti bekleşen.

THE MOON

As in the soft and sweet eclipse,
When soul meets soul on lovers' lips,
High hearts are calm, and brightest eyes are dull;
So when thy shadow falls on me,
Then am I mute and still, by thee
Covered; of thy love, Orb most beautiful,
Full, oh, too full!
Thou art speeding round the sun,
Brightest world of many a one;
Green and azure sphere which shinest
With a light which is divinest
Among all the lamps of Heaven
To whom life and light is given;
I, thy crystal paramour,
Borne beside thee by a power
Like the polar Paradise,
Magnet-like, of lovers' eyes;
I, a most enamoured maiden,
Whose weak brain is overladen
With the pleasure of her love,
Maniac-like around thee move,
Gazing, an insatiate bride,
On thy form from every side,
Like a Maenad round the cup
Which Agave lifted up
In the weird Cadmean forest.

AY

Yumuşak ve tatlı tutulmada olduğu gibi,
Ruhlar âşıkların dudaklarında buluştuğunda,
Yüksek kalpler sakindir ve en parlak gözler donuktur;
Yani gölgen üzerime düştüğünde,
O zaman susuyorum ve sakinim,
Seninle sarılı; aşkınla, en güzel Küre,
Dolu, ah, dopdolu!
Güneşin etrafında hız yapıyorsun,
Çokların en parlak dünyası;
Parlayan yeşil ve masmavi küre
En manevi bir ışıkla
Cennetin tüm lambaları arasında
Kendisine hayat ve ışık verilen;
Ben, senin kristal sevgilin,
Bir güç tarafından senin yanında doğan
Cennetin kutbu gibi,
Mıknatısı gibi, âşıkların gözlerinin;
Ben, aşka düşmüş bir kız,
Zayıf beyni aşırı yüklenmiş
Aşkının verdiği mutlulukla,
Manyakça etrafında çırpınan,
Doyumsuz âşığına bakan,
Her bir yanıyla senin formunda,
Kadehi çevreleyen bir Maenad gibi
Agave'nin[45] kaldırdığı
Tuhaf Kadmos[46] ormanında.

Brother, wheresoe'er thou soarest
I must hurry, whirl and follow
Through the heavens wide and hollow,
Sheltered by the warm embrace
Of thy soul from hungry space,
Drinking from thy sense and sight
Beauty, majesty and might,
As a lover or a chameleon
Grows like what it looks upon,
As a violet's gentle eye
Gazes on the azure sky
Until its hue grows like what it beholds,
As a gray and watery mist
Glows like solid amethyst
Athwart the western mountain it enfolds,
When the sunset sleeps
Upon its snow.

Kardeşim, en çok nerelerde süzülürsün
Acele etmeli, dönmeli ve takip etmeliyim
Geniş ve boş göklerin içinden,
Korunaklı ılık kucaklamasıyla ruhunun
Aç uzay tarafından,
Senin duyundan ve görüşünden içerek
Güzellik, görkem ve kudreti,
Bir sevgili veya bir bukalemun olarak
Baktığı şeye benzeyen,
Bir menekşenin nazik gözü gibi
Masmavi gökyüzüne bakan
Gördüğü renge dönüşene kadar,
Gri ve ıslak bir sis olarak
Katı ametist gibi parlayan
Bürüdüğü batı dağının yamacında,
Günbatımı uyuduğunda
Karları üzerine.

THE EARTH
And the weak day weeps
That it should be so.
O gentle Moon, the voice of thy delight
Falls on me like thy clear and tender light
Soothing the seaman borne the summer night
Through isles forever calm;
O gentle Moon, thy crystal accents pierce
The caverns of my pride's deep universe,
Charming the tiger joy, whose tramplings fierce
Made wounds which need thy balm.

PANTHEA
I rise as from a bath of sparkling water,
A bath of azure light, among dark rocks,
Out of the stream of sound.

IONE
Ah me! sweet sister,
The stream of sound has ebbed away from us,
And you pretend to rise out of its wave,
Because your words fall like the clear soft dew
Shaken from a bathing wood-nymph's limbs and hair.

PANTHEA
Peace, peace! a mighty Power, which is as darkness,
Is rising out of Earth, and from the sky
Is showered like night, and from within the air
Bursts, like eclipse which had been gathered up
Into the pores of sunlight; the bright visions,
Wherein the singing Spirits rode and shone,
Gleam like pale meteors through a watery night.

YERYÜZÜ
Ve zayıf gün ağlar
Olması gerektiği gibi.
Ey nazik Ay, zevkinin sesi
Senin berrak ve hassas ışığın gibi üzerime düşüyor
Denizcinin getirdiği yaz gecesini yatıştırarak
Daima sakin adalardan;
Ey nazik Ay, kristal aksanların delip geçiyor
Gururumun derin evreninin mağaralarını,
Pençeleri şiddetli kaplan sevincini büyüleyerek
Senin merhemine ihtiyacı olan yaralar açan.

PANTHEA
Köpüklü bir su banyosundan yükselirim,
Karanlık kayalar arasında masmavi bir ışık banyosu,
Ses akışının dışında.

IONE
Ah ben! Tatlı kız kardeş,
Ses akışı bizden uzaklaştı,
Ve sen dalgasından yükseliyormuş gibi yapıyorsun,
Çünkü sözlerin berrak yumuşak çiy gibi düşüyor
Banyo yapan bir orman perisinin uzuvlarından ve saçından savrulan.

PANTHEA
Barış, barış! Karanlık kadar büyük bir Güç,
Yeryüzünden yükseliyor,
Gece gibi yağıyor gökten ve havanın içinden
Patlıyor, toplaşan tutulma gibi
Güneş ışığının gözeneklerinde; parlak vizyonlar,
Şarkı söyleyen Ruhların at koşturduğu ve parladığı yerde,
Işıldıyor sucul bir gecede solgun meteorlar gibi.

IONE
There is a sense of words upon mine ear.

PANTHEA
An universal sound like words: Oh, list!

DEMOGORGON
Thou, Earth, calm empire of a happy soul,
Sphere of divinest shapes and harmonies,
Beautiful orb! gathering as thou dost roll
The love which paves thy path along the skies:

THE EARTH
I hear: I am as a drop of dew that dies.

DEMOGORGON
Thou, Moon, which gazest on the nightly Earth
With wonder, as it gazes upon thee;
Whilst each to men, and beasts, and the swift birth
Of birds, is beauty, love, calm, harmony:

THE MOON
I hear: I am a leaf shaken by thee.

DEMOGORGON
Ye kings of suns and stars, Daemons and Gods,
Ethereal Dominations, who possess
Elysian, windless, fortunate abodes
Beyond Heaven's constellated wilderness:

IONE
Bir kelime duyumu var kulaklarımda.

PANTHEA
Evrensel bir ses kelimeler gibi: Dinle, ah!

DEMOGORGON
Sen, Dünya, mutlu bir ruhun sakin imparatorluğu,
En kutsal şekiller ve armoniler âlemi,
Güzel küre! Sen döndükçe toplanıyor
Göklerde yolunu açan bu aşk:

YERYÜZÜ
İşitiyorum: Ölen bir çiy tanesiyim.

DEMOGORGON
Sen, her gece Dünya'ya hayretle bakan Ay
O da sana bakarken;
Her biri insanlara, hayvanlara ve hızlı doğumuna kuşların,
Güzelliktir, aşktır, sükûnettir, uyumdur:

AY
Duyuyorum; bir yaprağım seninle sarsılan.

DEMOGORGON
Siz güneşlerin ve yıldızların kralları, Şeytanlar ve Tanrılar,
Göksel Hükümranlıklar, sahip olan
Cennet gibi, rüzgârsız, talihli meskenlere
Göklerin yıldızlarca süslü yabanıllığının ötesinde:

A VOICE (from above)
Our great Republic hears: we are blessed, and bless.

DEMOGORGON
Ye happy dead, whom beams of brightest verse
Are clouds to hide, not colors to portray,
Whether your nature is that universe
Which once ye saw and suffered—

A VOICE FROM BENEATH
Or, as they
Whom we have left, we change and pass away.

DEMOGORGON
Ye elemental Genii, who have homes
From man's high mind even to the central stone
Of sullen lead; from Heaven's star-fretted domes
To the dull weed some sea-worm battens on:

A CONFUSED VOICE
We hear: thy words waken Oblivion.

DEMOGORGON
Spirits, whose homes are flesh; ye beasts and birds,
Ye worms and fish; ye living leaves and buds;
Lightning and wind; and ye untamable herds,
Meteors and mists, which throng air's solitudes:

A VOICE
Thy voice to us is wind among still woods.

DEMOGORGON
Man, who wert once a despot and a slave,
A dupe and a deceiver! a decay,
A traveller from the cradle to the grave
Through the dim night of this immortal day:

BİR SES (yukarılardan)
Bizim büyük Cumhuriyetimiz işitiyor: biz kutsandık, kutun kendisiyiz.

DEMOGORGON
Ey mutlu ölüler, en parlak dizelerin ışınları
Saklanacak bulutlardır size, tasvir edilecek renkler değil,
Doğanız o evren olsa da
Bir kez gördüğünüz ve acısını çektiğiniz—

AŞAĞILARDAN BİR SES
Veya onlar gibi,
Bıraktıklarımız gibi, değişip yok oluyoruz.

DEMOGORGON
İnsanın yüksek zihninden kasvetli bir kurşun taşının kalbine kadar
Her yeri mesken tutmuş olan siz evrensel Ruhlar;
Cennetin yıldızlarla bezeli kubbelerinden
Deniz kurtlarının kemirdiği takozların üzerindeki yavan yosunlara kadar:

KAFASI KARIŞIK BİR SES
Duyuyoruz: Sözlerin bir Nisyanı uyandırıyor.

DEMOGORGON
Evleri et olan ruhlar; siz hayvanlar ve kuşlar,
Solucanlar ve balıklar; siz yaşayan yapraklar ve tomurcuklar;
Yıldırım ve rüzgâr; ve siz evcilleşmeyen sürüler,
Havanın yalnızlıklarını dolduran meteorlar ve sisler:

BİR SES
Senin sesin bize sessiz ağaçlıklar arasındaki rüzgâr gibidir.

DEMOGORGON
Bir zamanlar despot ve köle olan adam,
Bir sahtekâr ve bir aldatıcı! Bir çürüyüş,
Beşikten mezara bir yolcu
Bu ölümsüz günün loş gecesinde:

ALL
Speak: thy strong words may never pass away.

DEMOGORGON
This is the day which down the void abysm
At the Earth-born's spell yawns for Heaven's despotism,
And Conquest is dragged captive through the deep;
Love, from its awful throne of patient power
In the wise heart, from the last giddy hour
Of dread endurance, from the slippery, steep,
And narrow verge of crag-like agony, springs
And folds over the world its healing wings.
Gentleness, Virtue, Wisdom, and Endurance—
These are the seals of that most firm assurance
Which bars the pit over Destruction's strength;
And if, with infirm hand, Eternity,
Mother of many acts and hours, should free
The serpent that would clasp her with his length,
These are the spells by which to reassume
An empire o'er the disentangled doom.
To suffer woes which Hope thinks infinite;
To forgive wrongs darker than death or night;
To defy Power, which seems omnipotent;
To love, and bear; to hope till Hope creates
From its own wreck the thing it contemplates;
Neither to change, nor falter, nor repent;
This, like thy glory, Titan, is to be
Good, great and joyous, beautiful and free;
This is alone Life; Joy, Empire, and Victory!

HEPSİ
Konuş: Senin güçlü kelimelerin asla yok olmaz.

DEMOGORGON
Bugün Dünyevilerin büyüsündeki uçurum boşluğunun
Göklerin despotizmine doğru genişlediği gündür,
Ve Fetih tutsakça derinlere sürüklenir;
Aşk, bilge kalpteki sabırlı gücünün
Korkunç tahtından, korkunç dayanıklılığın
Son baş döndürücü saatinden, kaygan, dik,
Ve kayalık ızdırabın dar eşiğinden, sıçrar
Ve iyileştirici kanatlarıyla dünyayı sarar.
Nezaket, Erdem, Bilgelik ve Dayanıklılık—
Bunlar, o en sağlam güvencenin mühürleridir
Yıkımın gücü üzerindeki cehennemi durduran;
Ve eğer, hasta bir el ile, Sonsuzluk,
Birçok eylem ve saatin annesi, özgür bırakmalıysa
Gövdesi ile onu saran yılanı,
Bunlar tılsımlardır bir imparatorluğu yeniden
Canlandıracak olan salıverilmiş felaketi gemleyecek.
Umudun sonsuz sandığı dertlere katlanmak;
Ölümden veya geceden daha karanlık yanlışları affetmek;
Her şeye kâdir gibi görünen Güce meydan okumak;
Sevmek ve katlanmak; umut etmek Umut yaratana kadar
Kendi enkazından hayal ettiği şeyi;
Ne değişmek ne duraksamak ne de tövbe etmek;
Bu, senin ihtişamın gibi iyi, ulu, neşeli,
Güzel ve özgür olmaktır Titan;
Bu yalnız Hayattır; Sevinç, İmparatorluk, ve Zaferdir!

NOTE ON *PROMETHEUS UNBOUND*, BY MRS. SHELLEY

On the 12th of March, 1818, Shelley quitted England, never to return. His principal motive was the hope that his health would be improved by a milder climate; he suffered very much during the winter previous to his emigration, and this decided his vacillating purpose. In December, 1817, he had written from Marlow to a friend, saying:

"My health has been materially worse. My feelings at intervals are of a deadly and torpid kind, or awakened to such a state of unnatural and keen excitement that, only to instance the organ of sight, I find the very blades of grass and the boughs of distant trees present themselves to me with microscopic distinctness. Towards evening I sink into a state of lethargy and inanimation, and often remain for hours on the sofa between sleep and waking, a prey to the most painful irritability of thought. Such, with little intermission, is my condition. The hours devoted to study are selected with vigilant caution from among these periods of endurance. It is not for this that I think of travelling to Italy, even if I knew that Italy would relieve me. But I have experienced a decisive pulmonary attack; and although at present it has passed away without any considerable vestige of its existence, yet this symptom sufficiently shows the true nature of my disease to be consumptive. It is to my advantage that this malady is in its nature slow, and, if one is sufficiently alive to its advances, is susceptible of cure from a warm climate. In the event of its assuming any decided shape, IT WOULD BE MY DUTY to go to Italy without delay. It is not mere health, but life, that I should seek, and that not for my own sake-I feel I am capable of trampling on all such weakness; but for the sake of those to whom my life may be a source of happiness, utility, security, and honour, and to some of whom my death might be all that is the reverse."

AZADE PROMETHEUS ÜZERİNE BAYAN SHELLEY'NİN NOTU*

12 Mart 1818'de Shelley bir daha dönmemek üzere İngiltere'den ayrıldı. Bunun başlıca nedeni daha ılıman bir iklimde sağlığının düzeleceği umuduydu; göç etmeden önceki kış boyunca çok acı çekmişti, bu da onun kararını kesinleştiren faktör oldu. Aralık 1817'de Marlow'dan bir arkadaşına şunları yazdı:

"Sağlığım önemli ölçüde kötüleşti. Duygularım bazen ölümcül ve sönük bir hâl alıyor, bazen de olağanüstü keskin bir heyecana kapılıyorum, mesela çıplak gözle otların ve uzaktaki ağaçların dallarının mikroskobik bir netlikle karşıma dikildiğini görüyorum. Akşama doğru bir uyuşukluk ve cansızlık hâline bürünüyorum ve çoğu zaman uyku ile uyanıklık arasında, düşüncenin en acı verici huzursuzluğunun kurbanı olarak saatlerce kanepede kalıyorum. Çok az sayıdaki fasılalar dışında durumum böyle. Çalışma saatlerimi bu fasılalar arasından dikkatle seçiyorum. İtalya'nın beni rahatlatacağını biliyorum, ama oraya gitmeyi arzulama nedenim tek bu değil. Ciddi bir akciğer rahatsızlığı geçirdim, şu anda varlığına dair kayda değer bir iz bırakmadan geçip gitmiş olsa da bu belirti hastalığımın asıl mahiyetinin veremle ilgili olduğunu gösteriyor. Bu hastalığın doğası gereği yavaş seyretmesi ve ilerleyişine karşı yeterince tetikte olunursa sıcak bir iklimde tedavi edilebilir olması bana avantaj sağlıyor. Hastalığın kesin bir şekil alması durumunda, gecikmeden İtalya'ya gitmek BENİM GÖREVİM OLACAKTIR. Peşinde olmam gereken sadece sağlık değil, aynı zamanda yaşamdır ve bunu kendi iyiliğim için değil—tüm bu zayıflıkları ayaklar altına alabileceğimi düşünüyorum—yaşamımın kendilerine mutluluk, fayda, güvenlik ve onur getirdiği, ölümümünse bunların tam tersi sonuçlara yol açacağı kişiler uğruna yapmalıyım."

* çev. Azime Özeren.

In almost every respect his journey to Italy was advantageous. He left behind friends to whom he was attached; but cares of a thousand kinds, many springing from his lavish generosity, crowded round him in his native country, and, except the society of one or two friends, he had no compensation. The climate caused him to consume half his existence in helpless suffering. His dearest pleasure, the free enjoyment of the scenes of Nature, was marred by the same circumstance.

He went direct to Italy, avoiding even Paris, and did not make any pause till he arrived at Milan. The first aspect of Italy enchanted Shelley; it seemed a garden of delight placed beneath a clearer and brighter heaven than any he had lived under before. He wrote long descriptive letters during the first year of his residence in Italy, which, as compositions, are the most beautiful in the world, and show how truly he appreciated and studied the wonders of Nature and Art in that divine land.

The poetical spirit within him speedily revived with all the power and with more than all the beauty of his first attempts. He meditated three subjects as the groundwork for lyrical dramas. One was the story of Tasso; of this a slight fragment of a song of Tasso remains. The other was one founded on the Book of Job, which he never abandoned in idea, but of which no trace remains among his papers. The third was the *Prometheus Unbound.* The Greek tragedians were now his most familiar companions in his wanderings, and the sublime majesty of Aeschylus filled him with wonder and delight. The father of Greek tragedy does not possess the pathos of Sophocles, nor the variety and tenderness of Euripides; the interest on which he founds his dramas is often elevated above human vicissitudes into the mighty passions and throes of gods and demi-gods: such fascinated the abstract imagination of Shelley.

We spent a month at Milan, visiting the Lake of Como during that interval. Thence we passed in succession to Pisa, Leghorn, the Baths of Lucca, Venice, Este, Rome, Naples, and back again to Rome, whither we returned early in March, 1819. During all this time Shelley meditated the subject of his drama, and wrote portions of it. Other poems were composed during this interval, and while at the Bagni di Lucca he translated Plato's "Symposium"

İtalya'ya yaptığı yolculuk neredeyse her açıdan faydalıydı. Geride sevdiği dostlarını bıraktı; ama memleketinde etrafını birçoğu cömertliğinden kaynaklanan binbir türlü kaygı sarmıştı, yanında olan bir iki dostunun dışında bu durumu telafi eden hiçbir şey yoktu. İklim, varlığının yarısını çaresiz acılar içinde tüketmesine neden oldu. En büyük zevki olan doğa manzaralarının özgürce tadını çıkarmak da aynı durumdan nasibini almıştı.

Paris'e bile uğramadan doğrudan İtalya'ya gitti, Milano'ya varana kadar mola vermedi. Shelley İtalya'yı ilk görüşünde büyülendi; daha önce yaşadığı her yerden daha berrak ve parlak, cennetten bir parça, bir zevk bahçesi gibiydi. İtalya'daki ikametinin ilk yılında yazdığı uzun betimleyici mektuplar, kompozisyon olarak dünyanın en güzel mektuplarıdır ve bu ilahi topraklardaki Doğa ve Sanat harikalarını ne kadar içten takdir ettiğini ve incelediğini gösterir.

İçindeki şair ruhu, ilk denemelerindeki tüm güç ve güzellikten katbekat fazlasıyla kısa sürede yeniden canlandı. Lirik dramalarının kaynağı olarak üç konu üzerinde düşündü. Biri Tasso'nun öyküsüydü; bundan geriye Tasso'nun bir şarkısının küçük bir bölümü kaldı. Diğeri fikir olarak hiç vazgeçmediği Eyüp'ün Kitabı üzerine kurduğu bir konuydu, ancak kâğıtları arasında bunun hiçbir izine rastlanmadı. Üçüncüsü ise *Azade Prometheus*'tu. Yunan tragedyacıları artık onun gezintilerindeki en tanıdık yoldaşlarıydı ve Aiskhylos'un yüceliği ona hayranlık ve zevk aşılıyordu. Yunan tragedyasının babası ne Sophokles'in acısına ne de Euripides'in çeşitliliğine ve şefkatine sahiptir; dramalarını üzerine kurduğu konu çoğu zaman insani değişimlerin ötesine, tanrıların ve yarı tanrıların güçlü tutkularına ve sancılarına kadar yükselir: Aiskhylos, Shelley'nin hayal gücünü böylesine büyülemiştir.

Milano'da bir ay geçirdik ve bu süre zarfında Como Gölü'nü ziyaret ettik. Oradan sonra sırasıyla Pisa, Leghorn, Lucca Hamamları, Venedik, Este, Roma, Napoli'yi gezdik ve 1819 yılının Mart ayı başlarında tekrar Roma'ya döndük. Bütün bu süre boyunca Shelley dramasının konusunu düşündü ve bazı bölümlerini yazdı. Bu arada başka şiirler de kaleme aldı, ayrıca Bagni di Lucca'dayken Platon'un "Şölen"ini (Symposium) tercüme etti.

But, though he diversified his studies, his thoughts centred in the Prometheus. At last, when at Rome, during a bright and beautiful Spring, he gave up his whole time to the composition. The spot selected for his study was, as he mentions in his preface, the mountainous ruins of the Baths of Caracalla. These are little known to the ordinary visitor at Rome. He describes them in a letter, with that poetry and delicacy and truth of description which render his narrated impressions of scenery of unequalled beauty and interest.

At first he completed the drama in three acts. It was not till several months after, when at Florence, that he conceived that a fourth act, a sort of hymn of rejoicing in the fulfilment of the prophecies with regard to Prometheus, ought to be added to complete the composition.

The prominent feature of Shelley's theory of the destiny of the human species was that evil is not inherent in the system of the creation, but an accident that might be expelled. This also forms a portion of Christianity: God made earth and man perfect, till he, by his fall,

"Brought death into the world and all our woe."

Shelley believed that mankind had only to will that there should be no evil, and there would be none. It is not my part in these Notes to notice the arguments that have been urged against this opinion, but to mention the fact that he entertained it, and was indeed attached to it with fervent enthusiasm. That man could be so perfectionized as to be able to expel evil from his own nature, and from the greater part of the creation, was the cardinal point of his system. And the subject he loved best to dwell on was the image of One warring with the Evil Principle, oppressed not only by it, but by all-even the good, who were deluded into considering evil a necessary portion of humanity; a victim full of fortitude and hope and the spirit of triumph emanating from a reliance in the ultimate omnipotence of Good. Such he had depicted in his last poem, when he made Laon the enemy and the victim of tyrants. He now took a more idealized image of the same subject. He followed certain classical authorities in figuring Saturn as the good principle, Jupiter the usurping evil one, and Prometheus as the regenerator, who, unable to bring mankind back to primitive innocence,

Çalışmalarını çeşitlendirmesine rağmen, esas ağırlığı Prometheus'a verdi. Sonunda, Roma'dayken, parlak ve güzel bir ilkbahar mevsimi boyunca tüm zamanını bu esere verdi. Çalışması için seçtiği yer, ön sözünde de belirttiği üzere, Caracalla Hamamlarının devasa kalıntılarıydı. Bunlar Roma'ya gelen sıradan ziyaretçiler tarafından çok az bilinir. Bunları bir mektupta, anlattığı manzara izlenimlerini eşsiz bir güzelliğe ve ilgi çekici bir hâle dönüştüren bir şiirsellik, incelik ve tasvir gücüyle betimler.

İlk başta dramayı üç perde olarak tamamladı. Ancak birkaç ay sonra, Floransa'dayken, Prometheus'la ilgili kehanetlerin gerçekleşmesine duyulan sevinci anlatan bir tür ilahi olan dördüncü perdeyi de ekleyerek kompozisyonu tamamladı.

Shelley'nin insan türünün kaderine ilişkin teorisinin öne çıkan özelliği, kötülüğün yaratılış sisteminde içkin değil, dışarı atılabilecek bir tesadüf olduğudur. Bu aynı zamanda Hristiyanlığın da bir parçasını oluşturur: Tanrı dünyayı ve insanı mükemmel yaratmıştır, ta ki insan düşene kadar: onun düşüşü beraberinde

"Dünyaya ölümü ve bütün acılarımızı getirdi."

Shelley, insanoğlu kötülüğü istemediği takdirde hiçbir kötülüğün olamayacağına inanıyordu. Bu notlarda bana düşen, bu görüşe karşı ileri sürülen argümanları belirtmek değil, Shelley'nin bu görüşe sahip olduğu ve gerçekten de bu görüşe ateşli bir coşkuyla bağlı olduğu gerçeğinden bahsetmektir. İnsanın, kötülüğü kendi doğasından ve yaratılışın büyük bir kısmından kovabilecek kadar mükemmelleşebileceği, onun savunduğu sistemin en kritik noktasıydı. Üzerinde durmayı en çok sevdiği konu, Kötülük İlkesiyle savaşan, sadece onun tarafından değil, kötülüğü insanlığın ayrılmaz bir parçası olarak görme yanılgısına kapılan iyiler tarafından bile baskı altına alınan Birey'in imgesiydi; metanet ve umut dolu bir kurban ve İyinin nihai her şeye kadir olduğuna duyulan güvenden kaynaklanan zafer ruhuydu. Laon'u tiranların düşmanı ve kurbanı yaptığı son şiirinde böyle tasvir etmişti. Buradaysa aynı konuyu daha idealize bir şekilde ele almıştır. Bazı klasik otoriteleri takip ederek Satürn'ü iyi, Jüpiter'i gaspçı kötü, Prometheus'u da—insanlığı ilkel masumiyetine geri götüremeyince—

used knowledge as a weapon to defeat evil, by leading mankind, beyond the state wherein they are sinless through ignorance, to that in which they are virtuous through wisdom. Jupiter punished the temerity of the Titan by chaining him to a rock of Caucasus, and causing a vulture to devour his still-renewed heart. There was a prophecy afloat in heaven portending the fall of Jove, the secret of averting which was known only to Prometheus; and the god offered freedom from torture on condition of its being communicated to him. According to the mythological story, this referred to the offspring of Thetis, who was destined to be greater than his father. Prometheus at last bought pardon for his crime of enriching mankind with his gifts, by revealing the prophecy. Hercules killed the vulture, and set him free; and Thetis was married to Peleus, the father of Achilles.

Shelley adapted the catastrophe of this story to his peculiar views. The son greater than his father, born of the nuptials of Jupiter and Thetis, was to dethrone Evil, and bring back a happier reign than that of Saturn. Prometheus defies the power of his enemy, and endures centuries of torture; till the hour arrives when Jove, blind to the real event, but darkly guessing that some great good to himself will flow, espouses Thetis. At the moment, the Primal Power of the world drives him from his usurped throne, and Strength, in the person of Hercules, liberates Humanity, typified in Prometheus, from the tortures generated by evil done or suffered. Asia, one of the Oceanides, is the wife of Prometheus-she was, according to other mythological interpretations, the same as Venus and Nature. When the benefactor of mankind is liberated, Nature resumes the beauty of her prime, and is united to her husband, the emblem of the human race, in perfect and happy union. In the Fourth Act, the Poet gives further scope to his imagination, and idealizes the forms of creation-such as we know them, instead of such as they appeared to the Greeks. Maternal Earth, the mighty parent, is superseded by the Spirit of the Earth, the guide of our planet through the realms of sky; while his fair and weaker companion and attendant, the Spirit of the Moon, receives bliss from the annihilation of Evil in the superior sphere.

bilgiyi kötülüğü yenmek için bir silah olarak kullanan, insanlığı cehalet nedeniyle günahsız oldukları durumun ötesine, bilgelik yoluyla erdemli oldukları duruma götüren bir kahraman olarak tasarlamıştır. Jüpiter, Titan'ın bu cüretini onu Kafkasya'da bir kayalığa zincirleyerek ve bir akbabaya onun sürekli yenilenen ciğerini yeme emri vererek cezalandırır. Göklerde Jüpiter'in düşüşünü haber veren bir kehanet vardır ve bunu engellemenin sırrını sadece Prometheus bilir, Tanrı da bunu kendisine söylemesi karşılığında onu azaptan kurtarmayı teklif eder. Mitolojik hikâyeye göre burada söz konusu olan sır Thetis'in çocuğunun babasından daha büyük biri olacağıdır. Prometheus sonunda bu kehaneti açıklar ve affedilir. Herkül akbabayı öldürüp onu serbest bırakır, Thetis de Akhilleus'un babası Peleus ile evlenir.

Shelley bu hikâyedeki felaketi kendi özgün görüşleri doğrultusunda uyarlamıştır. Buna göre, Jüpiter ile Thetis'in evliliğinden doğan oğul babasından daha büyük biri olacak, Kötülüğü tahtından indirecek ve Satürn'ünkinden daha mutlu bir saltanatı geri getirecekti. Prometheus düşmanının gücüne meydan okur ve yüzyıllarca süren işkenceye katlanır; ta ki Jüpiter'in gerçeklerden habersiz bir şekilde kendisine büyük bir hayır getireceğini varsayarak Thetis'le evleneceği saat gelene kadar. O anda, dünyanın Esas Gücü onu gasp ettiği tahtından indirir ve Herkül'ün kişiliğindeki Güç, Prometheus'ta simgelenen İnsanlığı, yapılan ya da maruz kalınan kötülüğün yarattığı işkencelerden kurtarır. Okeanidlerden biri olan Asia, Prometheus'un karısıdır ve diğer mitolojik yorumlara göre Venüs ve Doğa ile aynı kişidir. İnsanlığın velinimeti özgürlüğüne kavuştuğunda, Doğa da eski güzelliğine tekrar kavuşur ve insan ırkının simgesi olan kocasıyla mükemmel ve mutlu bir birliktelik oluşturur. Dördüncü Perde'de Şair hayal gücüne daha fazla yer verir ve yaratılış biçimlerini—Yunanlara göründükleri gibi değil de bizim bildiğimiz hâlleriyle—idealize eder. Güçlü ebeveyn olan Toprak Ana'nın yerini, gezegenimizin gökyüzü âlemlerindeki rehberi olan Yeryüzünün Ruhu alır; onun adil ve zayıf yoldaşı ve refakatçisi olan Ay'ın Ruhu ise, üst kürede Kötülüğün yok edilmesinden mutluluk duyar.

Shelley develops, more particularly in the lyrics of this drama, his abstruse and imaginative theories with regard to the Creation. It requires a mind as subtle and penetrating as his own to understand the mystic meanings scattered throughout the poem. They elude the ordinary reader by their abstraction and delicacy of distinction, but they are far from vague. It was his design to write prose metaphysical essays on the nature of Man, which would have served to explain much of what is obscure in his poetry; a few scattered fragments of observations and remarks alone remain. He considered these philosophical views of Mind and Nature to be instinct with the intensest spirit of poetry.

More popular poets clothe the ideal with familiar and sensible imagery. Shelley loved to idealize the real-to gift the mechanism of the material universe with a soul and a voice, and to bestow such also on the most delicate and abstract emotions and thoughts of the mind. Sophocles was his great master in this species of imagery.

I find in one of his manuscript books some remarks on a line in the *Oedipus Tyrannus*, which show at once the critical subtlety of Shelley's mind, and explain his apprehension of those "minute and remote distinctions of feeling, whether relative to external nature or the living beings which surround us," which he pronounces, in the letter quoted in the note to the "Revolt of Islam", to comprehend all that is sublime in man.

"In the Greek Shakespeare, Sophocles, we find the image,

Pollas d' odous elthonta phrontidos planois:

a line of almost unfathomable depth of poetry; yet how simple are the images in which it is arrayed!

"Coming to many ways in the wanderings of careful thought."

If the words odous and planois had not been used, the line might have been explained in a metaphorical instead of an absolute sense, as we say "WAYS and means," and "wanderings" for error and confusion. But they meant literally paths or roads, such as we tread with our feet; and wanderings, such as a man makes when he loses himself in a desert, or roams from city to city-as Oedipus, the speaker of this verse, was destined to wander, blind and asking charity. What a picture does this line suggest of the mind as a wilderness of intricate paths, wide as the universe, which is here made its symbol;

Shelley, özellikle bu dramanın dizelerinde, Yaratılışa ilişkin soyut ve imgesel kuramlarını geliştirir. Şiirin her yerine serpiştirilmiş mistik anlamları anlamak için onunki kadar incelikli ve nüfuz edici bir zihin gerekir. Bu anlamlar soyutlukları ve incelikli ayrımlarıyla sıradan okuyucunun gözünden kaçabilirler, ancak muğlak olmaktan çok uzaktırlar. İnsanın doğası üzerine düzyazı metafizik denemeler yazmak onun tasarısıydı, bu da şiirindeki belirsizliğin çoğunu açıklamaya hizmet edecekti; ancak bunlardan geriye yalnızca birkaç dağınık gözlem ve açıklama parçası kaldı. Zihin ve Doğa hakkındaki bu felsefi görüşlerinin, şiirin yoğun ruhuna sahip içgüdüler olduğunu düşünüyordu.

Daha popüler şairler ideali tanıdık ve duyulur imgelerle giydirirler. Shelley ise gerçek olanı idealize etmeyi—maddi evrenin mekanizmasına bir ruh ve bir ses kazandırmayı ve bunları zihnin en hassas ve soyut duygu ve düşüncelerine de bahşetmeyi—severdi. Sophokles bu tür imgelemde onun büyük ustasıydı.

Shelley'nin el yazması kitaplarından birinde, *Oedipus Tyrannus*'taki bir dizeyle ilgili yazdığı ve zihninin eleştirel inceliğini gösteren, aynı şekilde "İslam'ın İsyanı"nın not kısmında alıntılanan mektupta, insanda yüce olan her şeyi, "ister dış doğaya ister bizi çevreleyen canlı varlıklara ilişkin olsun, duyguların küçük ve uzak ayrımları"nı nasıl kavradığını açıklayan bazı açıklamalara rastladım.

"Yunan Shakespeare'i Sophokles'te şu imgeye rastlarız,

Pollas d' odous elthonta phrontidos planois:

neredeyse akıl almaz şiirsel derinliğe sahip bir dize; oysa içerdiği imgeler ne kadar yalın!

'Dikkatli düşüncenin dolaşmalarında birçok farklı yola varmak.'

Eğer *odous* ve *planois* sözcükleri kullanılmamış olsaydı bu dize birebir anlamıyla değil mecazi anlamıyla açıklanabilirdi, çünkü 'YOL' mecazi olarak 'yöntem'; 'dolaşma' ise 'karışma, birbirine girme' anlamında kullanılabilir. Ama burada 'yol' gerçek anlamda ayaklarımızla bastığımız patikaları, 'dolaşma' ise bir insanın çölde kaybolduğunda ya da bir şehirden başka bir şehre yaptığı gezintileri kastediyordu—bu dizenin söyleyeni olan Oedipus'un kaderinde kör hâlde oradan oraya dolaşarak insanlardan sadaka istemek vardı. Bu dize, zihni, evren kadar geniş ve karmaşık yolları olan bir çöle benzetiyor: ne yapması gerektiğine dair ipucu arayan kişinin,

a world within a world which he who seeks some knowledge with respect to what he ought to do searches throughout, as he would search the external universe for some valued thing which was hidden from him upon its surface."

In reading Shelley's poetry, we often find similar verses, resembling, but not imitating the Greek in this species of imagery; for, though he adopted the style, he gifted it with that originality of form and colouring which sprung from his own genius.

In the *Prometheus Unbound*, Shelley fulfils the promise quoted from a letter in the Note on the "Revolt of Islam" (While correcting the proof-sheets of that poem, it struck me that the poet had indulged in an exaggerated view of the evils of restored despotism; which, however injurious and degrading, were less openly sanguinary than the triumph of anarchy, such as it appeared in France at the close of the last century. But at this time a book, "Scenes of Spanish Life", translated by Lieutenant Crawford from the German of Dr. Huber, of Rostock, fell into my hands. The account of the triumph of the priests and the serviles, after the French invasion of Spain in 1823, bears a strong and frightful resemblance to some of the descriptions of the massacre of the patriots in the "Revolt of Islam".) The tone of the composition is calmer and more majestic, the poetry more perfect as a whole, and the imagination displayed at once more pleasingly beautiful and more varied and daring. The description of the Hours, as they are seen in the cave of Demogorgon, is an instance of this-it fills the mind as the most charming picture-we long to see an artist at work to bring to our view the

"cars drawn by rainbow-winged steeds
Which trample the dim winds: in each there stands
A wild-eyed charioteer urging their flight.
Some look behind, as fiends pursued them there,
And yet I see no shapes but the keen stars:
Others, with burning eyes, lean forth, and drink
With eager lips the wind of their own speed,
As if the thing they loved fled on before,
And now, even now, they clasped it.
Their bright locks
Stream like a comet's flashing hair: they all
Sweep onward."

dış evrenin görünen yüzeyinde saklı değerli bir şeyi araması gibi, zihinde, yani evren içindeki evrende yapılan arayıştan söz ediyor."

Shelley'nin şiirlerini okurken, bu tür imgelerde Yunanları andıran, ama onları taklit etmeyen benzer dizelerle sık sık karşılaşırız; çünkü Shelley bu tarzı benimsemiş olsa da ona kendi dehasından fışkıran biçim ve renk özgünlüğünü katmıştır.

Azade Prometheus'ta Shelley, "İslam'ın İsyanı" üzerine yazdığı notlarda bir mektuptan alıntıladığı sözü tutar. (Bu şiirin prova sayfalarını düzeltirken, şairin yeniden kurulan despotizmin kötülükleri hakkında abartılı bir bakış açısına sahip olduğunu fark ettim; ne kadar yaralayıcı ve aşağılayıcı olsa da geçen yüzyılın sonlarında Fransa'da ortaya çıkan anarşinin zaferinden belirgin şekilde daha az kanlıydı. Ancak bu sırada Teğmen Crawford tarafından Rostock'lu Dr. Huber'in Almancasından çevrilen "İspanyol Hayatından Sahneler" adlı bir kitap elime geçti. Fransızların 1823'te İspanya'yı işgalinden sonra papazların ve kölelerin zaferinin anlatımı, "İslam'ın İsyanı"nda yurtseverlerin katledilişinin bazı tasvirleriyle güçlü ve korkutucu bir benzerlik taşıyor.) *Azade Prometheus*'un tonu daha sakin ve görkemli, şiirselliği bir bütün olarak daha mükemmel ve hayal gücü hem daha hoş ve güzel hem de daha çeşitli ve cüretkârdır. Demogorgon'un mağarasında görüldükleri şekliyle Saatler'in tasviri bunun bir örneğidir—bir ressamın gözümüzün önüne getirmek için çalıştığını görmeyi arzuladığımız en büyüleyici resim olarak zihnimizi doldurur:

"Yarıldı kayalar, mor geceden gelen arabalar
Görüyorum gökkuşağı kanatlı aygırlarca sürülen,
Ezen ayakları altında karanlık rüzgârları; her birinde
Vahşi bakışlı bir sürücü duruyor uçuşu kamçılayan.
Bazıları arkaya bakıyor düşmanları takip ediyormuşçasına onları,
Fakat görmüyorum hiçbir şekil parlak yıldızlardan başka;
Diğerleri yanan gözlerle, ileri çıkıyor ve içiyor
Hevesli dudaklarla kendi hızlarının rüzgârını,
Daha önce uçup gitmişçesine sevdikleri,
Ve şimdi, hatta şimdi, yakaladılar onu. Onların parlak bukleleri
Kuyruklu yıldızın parlak kuyruğu gibi akıyor; hepsi ve hepsi
İleri atılıyor."

Through the whole poem there reigns a sort of calm and holy spirit of love; it soothes the tortured, and is hope to the expectant, till the prophecy is fulfilled, and Love, untainted by any evil, becomes the law of the world.

England had been rendered a painful residence to Shelley, as much by the sort of persecution with which in those days all men of liberal opinions were visited, and by the injustice he had lately endured in the Court of Chancery, as by the symptoms of disease which made him regard a visit to Italy as necessary to prolong his life. An exile, and strongly impressed with the feeling that the majority of his countrymen regarded him with sentiments of aversion such as his own heart could experience towards none, he sheltered himself from such disgusting and painful thoughts in the calm retreats of poetry, and built up a world of his own-with the more pleasure, since he hoped to induce some one or two to believe that the earth might become such, did mankind themselves consent. The charm of the Roman climate helped to clothe his thoughts in greater beauty than they had ever worn before. And, as he wandered among the ruins made one with Nature in their decay, or gazed on the Praxitelean shapes that throng the Vatican, the Capitol, and the palaces of Rome, his soul imbibed forms of loveliness which became a portion of itself. There are many passages in the *Prometheus* which show the intense delight he received from such studies, and give back the impression with a beauty of poetical description peculiarly his own. He felt this, as a poet must feel when he satisfies himself by the result of his labours; and he wrote from Rome, "My *Prometheus Unbound* is just finished, and in a month or two I shall send it. It is a drama, with characters and mechanism of a kind yet unattempted; and I think the execution is better than any of my former attempts."

—MARY SHELLEY

Şiirin tamamında bir tür sakin ve kutsal sevgi ruhu hüküm sürer; kehanet gerçekleşene ve hiçbir kötülükle lekelenmemiş Sevgi dünyanın kanunu hâline gelene kadar çile çekenleri teskin eder ve bekleyenlere umut olur.

İngiltere, Shelley için acı verici bir ikametgâh hâline gelmişti, o günlerde liberal görüşlere sahip herkesin uğradığı türden bir zulüm ve son zamanlarda Chancery Mahkemesinde katlanmak zorunda kaldığı adaletsizlik kadar, İtalya'ya gidişini ömrünü uzatmak için gerekli görmesine neden olan hastalık belirtileri de vardı. Bu bir sürgündü; çoğu İngilizin kendisine, kendi kalbinin hiç kimseye duyamayacağı kadar büyük bir nefretle baktığı duygusundan şiddetli biçimde etkilenmişti, bu tür iğrenç ve acı verici düşüncelerden kaçmak için şiirin sakin limanına sığındı ve orada kendine ait bir dünya kurdu—daha büyük bir zevkle, çünkü birkaç kişiyi, insanların kendileri de razı olursa, dünyanın hayalindeki gibi olabileceğine inandırmayı umuyordu. Roma'nın cazip iklimi düşüncelerini daha önce hiç olmadığı kadar güzel bir şekilde ifade etmesine yardımcı oldu. Doğayla bütünleşen harabeler arasında dolaşırken veya Vatikan'ı, Capitol'ü ve Roma saraylarını dolduran Praksiteles tarzı heykellere bakarken, ruhu kendisinden bir parça hâline gelen güzel biçimleri özümsedi. *Prometheus*'ta bu tür çalışmalardan aldığı yoğun zevki gösteren ve bu izlenimi kendine özgü şiirsel bir betimleme güzelliğiyle yansıtan birçok pasaj vardır. Bunu, emeklerinin sonucundan tatmin olan her şair gibi içinde hissetti ve Roma'dan şu satırları yazdı: "*Azade Prometheus*'um yeni bitti, bir iki ay içinde göndereceğim. Bu bir drama, fakat karakterleri ve işleyişi daha önce hiç denenmemiş türden. Bunun, önceki denemelerimin hepsinden daha iyi olduğunu düşünüyorum."

—MARY SHELLEY

PERCY BYSSHE SHELLEY: ROMANTİZMİN MUTSUZ BİLİNCİ[1]

Hasan Aksakal

Percy Bysshe Shelley otuzuncu yaş gününe birkaç gün kala, 8 Temmuz 1822'de, Akdeniz'de boğularak öldü. Lord Byron'dan gelen maddi jestle aldığı ve *Don Juan* adını verdiği tekne İtalya'nın La Spezia kasabası açıklarında alabora olmuştu! Yıllar önce intiharına sebep olduğu ilk eşi gibi, o da boğularak ölmüştü... Shelley'nin birkaç gün sonra karaya vuran cesedi tanınmaz hâldeydi. Cebinden çıkan bir Keats şiiri, teşhis edilmesini sağladı. Naaşı, Lord Byron, Leigh Hunt ve Mary Shelley'nin de katıldığı bir günbatımı merasimiyle, boğulduğu La Spezia sahilinde ateşe verildi, ancak gizemli bir biçimde, bütün vücudunu küle çeviren ateş Shelley'nin yüreğini yakamadı. Onun zekâsına büyük hayranlık duyan Lord Byron kafatasını, karısı Mary Shelley ise yüreğini aldı. Şairin külleri o gece Akdeniz'e doğru uçuşup yayıldı.

O güne dek bir şair olarak Shelley'nin eserlerinin kıymeti ne Lord Byron'ın *Don Juan*'ı, ne karısı Mary Shelley'nin *Frankenstein*'ı ne de Wordsworth'ün *Prelude*'ü ile kıyaslanacak kadar önemsenmişti. Küçük şöhreti, ömrü boyunca süren büyük trajedisinden geliyordu. Percy Bysshe Shelley romantizmin mutsuz bilinci ve "trajik kahraman" tabirinin tam karşılığıydı...

***

Shelley, 4 Ağustos 1792'de, Fransız Devrimi için çok kritik bir eşik olan Tuileries Sarayı'nın ele geçirildiği ve monarşinin giyotine gidiş sürecini başlatan günlerde doğdu. Doğumundan ölümüne geçen otuz yıl, devrimci,

1 Bu yazı ilk defa şurada yayımlanmıştır: Hasan Aksakal, *Dünyayı Yeniden Büyülemek: Avrupa Romantizminden Portreler*, İstanbul: Beyoğlu Kitabevi, 2021, s. 144-157. -en.

özgürlükçü, bağımsızlıkçı mücadelelerin çağıydı.[2] Shelley soylu bir aileden geliyordu. Ne var ki, parlamento üyesi olan ve oğlunun da iyi bir politikacı olmasını isteyen babasının görmek istediği evlat olmaktan çok daha fazlasıyla ilgileniyordu. Bu yüzden çocukluk yıllarından itibaren ailesinin katı disiplininden de, "Deli Kral" III. George'un (hükümranlığı 1760-1820) ülkesi üzerinde yarattığı iç karartıcı etkiden de kaçmaya çalıştı. Geleneklere ve toplumsal ezberlere karşı çıkmayı kitaplardan ve seyahatlerden öğrendi. "Deli Shelley" lakabıyla tanındığı okulda da evdeki kadar mutsuzdu ve içe kapanıktı. 1811'de *The Necessity of Atheism* adlı risalesi başına iş açtı: aslında Locke, d'Holbach, Gibbon ve Hume'un fikirlerinin etrafında bir felsefi tartışma yürüttüğü hâlde,[3] önce okumakta olduğu University College Oxford'dan kovuldu, sonra da babasının huzurundan...[4] Bir meyhanecinin kızı olan Harriet Westbrook'u babasından kurtarabilmek için onunla usulca evlendi. Çift İskoçya'ya, ardından da İrlanda'ya gitti. İrlanda'nın bağımsızlığını desteklemek üzere şiddetsiz bir direniş çağrısında bulunan Shelley, *An Address to Irish People* (1812) gibi metinler yazıp sokak eylemlerine katıldı. Genç çift kısa süre sonra Galler'e yerleşti.

Bu sırada, dönemin önde gelen radikal aydınlarından William Godwin'le mektuplaşmaya başlayan Shelley, *Queen Mab*'i yayınladı ve baba oldu (1813). Feminist yazar-düşünür Mary Wollstonecraft ile William Godwin'in kızı olan Mary ile tanıştı ve ondan çok etkilendi. Shelley, bir süre sonra, ikinci çocuğuna hamile olan Harriet'la evliliğini unutup, Mary ile iki aylığına Avrupa'ya kaçtı (1814). İki yıl sonra bunu bir kez daha yaptığında, artık ayrı yaşadıkları Harriet maalesef kendini bir göle atarak intihar etti. Percy, neden olduğu trajik ölümün ardından derinden sarsıldı. Bununla beraber, Mary'yi de kaybetmemek için, derhâl onunla evlendi. Bu karmaşık hikâye Godwin'in de dâhil olduğu genişçe bir tartışma yarattı ve Shelley çifti basın ve halk tarafından âdeta lanetlendi. Üstüne, ilk çocukları olan William'ın iki haftalıkken ölümü, çifti büyük bir ruhsal yıkıma uğrattı (Bu dönemin hemen ardından

---

İrlanda'nın ve Katoliklerin özgürleşmesi, Napoléon Savaşları, Yunan bağımsızlığı, Yahudi özgürleşmesi, feminizmin doğuşu, Viyana Kongresi, Şark meselesi ve modern politik ideolojilerin kitleleri hareketlendirmesi bu dönemin ruhunu anlamak bakımından hatıra ilk gelen konu başlıklarıdır.

Colin Jager, "Shelley After Atheism", *Studies in Romanticism*, Vol. 49, No. 4 (2010), s. 611-618 (metnin tamamı 611-631).

Yıllar sonra Shelley hak ettiği saygınlığa kavuştuğunda, onu kovan Oxford Üniversitesi 1893'te ana kampüse bir Shelley anıt-müzesi yapmıştır. Ancak babası Timothy Shelley, oğlu Percy Shelley ile hiçbir zaman barışma şansı bulamamıştır.

tekrar hamile kalan ve İsviçre'de bir köşke kapanan Mary, *Frankenstein* adlı gotik bir roman yazmaya başladı). 1818'e gelindiğinde, hem sağlığı hem çevre baskısı hem de politik takibat nedeniyle, Percy Shelley bir daha dönmemek üzere İngiltere'den ayrılma kararı aldı. Mary ve ilk eşinden olan çocukları da onunla beraber gezgin bir ömür sürecekti. Fakat bu çalkantılı süreçte işler tahmin edildiği gibi gitmeyecek ve Percy Shelley iki evliliğinden olan iki çocuğunun daha ölüm acısını yaşayacaktı. Bu zor dönemde, tıpkı Mary Shelley gibi, Percy Shelley de edebiyata tutundu, *Prometheus Unbound* ve *The Cenci* dâhil olmak üzere, en önemli eserlerini peş peşe kaleme aldı. İtalya'nın yumuşak ikliminde rehabilite olmaya, huzur bulmaya çalıştı.

***

Percy Shelley çocukluğunda Klasik Yunan mitolojisi ve tragedyasına da, modern kimya ve biyolojiye de çok meraklıydı. Oldukça genç yaşlardan itibaren kaleme aldığı eserleri drama, epik ve lirik şiir, roman, politik deneme, din felsefesi ve mitoloji gibi, hem tür olarak büyük çeşitlilik gösteriyor hem de çok geniş bir alana yayılan bir bilgi birikimi üzerinde yükseliyordu. Muhtemelen biraz da bu yüzden, edebiyatta "popülerleşme çağı" olan erken on dokuzuncu yüzyılın İngiliz kültür-sanat çevrelerince de, okurlarca da pek ilgiyle karşılanmadı ve neredeyse hiç anlaşılmadı. Onun değerini bilenler için ise, örneğin Wordsworth'e göre, Shelley, Lord Byron'dan daha büyük bir şairdi. Coleridge onun doğayı imgelerle donatan anlatımını çağın en büyük romantik estetik becerisi olarak selamlıyordu. Keats de onun hayranlarının başında geliyordu. Shelley'nin bir tarlakuşunun ölümüne dair gözlemini, başka hiçbir şiirin, doğanın kendisi için yapamayacağını söylüyorlardı.

Bununla beraber, bir yazar olarak Shelley, hiçbir zaman yayıncıların eserlerini yayınlamak için yarışacağı bir isim olmadı. *The Necessity of Atheism* adlı risalesi akademik ruhbanın tepkisini çekmiş ve çalışmanın satışa sunulan tüm kopyaları –biri hariç– yakılmıştı. 1812-13'te kaleme aldığı *Queen Mab* adlı eseri, şairin masrafları üstlenmesiyle 250 kopya basılmış ve Shelley hayattayken sadece 70 adet satılmıştı.[5] *Alastor* adlı 1816 tarihli eseri de Shelley'nin kendi parasıyla bastırdığı ve ticari karşılık görmeyen bir diğer çalışmasıydı. Bunlar yücenin bilinmezliği temasını başarıyla işleyen ve renk-

James E. Barcus, "Introduction", Barcus (der.) *Percy Bysshe Shelley, The Critical Heritage*, Londra, New York: Taylor & Francis, 2003, s. 9.

li imgeleminin yanı sıra betimleme mahareti, duyguları harekete geçirme becerisi yüksek şiirler olarak değerlendirilse de, okur nezdinde neredeyse hiçbir karşılık bulamamıştı. Shelley'nin *Laon and Cynthna* (1817) adlı şiiri de, yayıncısına, ancak eserin tam 26 sayfası imha edilerek yayınlanmaya değer görülecek kadar sakıncalı gelmişti. İlginç bir metin olan *The Revolt of Islam* –ki *Laon and Cynthna*'nın değişiklikler yapılmış hâliydi– Shelley'nin 1818'de 750 kopya basılan ve edebî çevrelerce hem takdir hem tekdir edilen bir çalışmasıydı. Zira tüm "temizlenmişliğine rağmen", Shelley'nin şiiri hâlâ İngiliz toplumunun aile yapısına ve Kilisenin öğrettiği ahlaka zarar verecek türden sayılıyordu. Bu eleştiriler onun edebiyat dünyasındaki pozisyonunu Coleridge gibi muhafazakâr romantiklerden uzaklaştırıp, özgür aşkı savunan Lord Byron'a yaklaştırmaktaydı.[6] Nitekim sonunda, tıpkı Byron gibi, Shelley de İngiltere'yi terk etmek zorunda kalmış ve bu kader ortaklığı onları arkadaş kılmıştı...

***

1819 Shelley'nin "annus mirabilis"i, yani entelektüel üretim bakımından "mucizeler yılı" olmuştur. Oğlu William'ın ve kız kardeşi Clara'nın ölümü, Manchester'da yaşanan ve Peterloo Olayı diye bilinen politik katliam, Shelley'nin duygu patlamaları yaşamasına yol açmıştır. Mary Shelley'nin 1818'de yayınlanan *Frankenstein*'ının etkisiyle kaleme aldığı *The Cenci* adlı piyesi ise neredeyse sorunsuzca basılıp Shelley'nin kısa ömründe ikinci baskıya herhangi bir sansüre uğramadan gönderilen yegâne çalışması olmuştur (*Queen Mab*'in yayınlanmasının ardından sekiz yıl geçtiğinde, 1821'de, ikinci baskısını yapmayı ise Shelley reddetmiştir). Bu oyun, Shakespeare dramalarının İngiliz kamuoyunca yeniden keşfinin de etkisiyle, tiyatrolarda sahnelenmek üzere o dönemde yazılan yüzlerce piyesten biridir. Fakat eser yine sakıncalı bir içeriğe sahiptir: Yine yerleşik ahlaki sınırları zorlayan cinsel temalar, baştan çıkarma, gizem ve cinayet gibi korku ve iğrenme hissini tetikleyen yönleriyle *The Cenci*, dönemin İngiliz edebiyat basınını da, aristokrasisini de kızdıracak pek çok şeyi bünyesinde toplamıştır. Güçlü şiirselliğine rağmen oyuna yönelen şiddetli tepkilerin ardından, dostlarından gelen öneri, Shelley'nin Akdeniz coğrafyasında huzurlu bir liman bulup saf şiire dönmesi ve sahne işlerinden uzak durması yönünde olmuştur.

Barcus, agm, s. 19.

Shelley'nin 1819'da kaleme aldığı ve en önemli çalışması kabul edilen *Prometheus Unbound*'a gelince; peş peşe sıralanan ölümler ve mutsuzluklar dolayısıyla intiharın eşiğine gelen Shelley bile, bu büyük eseri tamamladığında, ondan yana ümidini "en fazla yirmi nüsha satacak bir iş" diye ifade etmiştir. Fakat *Prometheus Unbound* zamanla yeni romantik şiirin en muazzam örneklerinden biri olarak kabul görmüş ve Shelley'nin dehasını tasdik eden bir dönüm noktası sayılmıştır. Mîna Urgan'ın ifadesiyle söyleyecek olursak, "Shelley bu şiiri yazmakla, tümüyle özgün, kimsenin denemediği yeni bir edebiyat türü yaratmış, buna 'lyrical drama' adını vermişti[r] (...) Paul de Reul gibi kimi eleştirmenlere göre, *Prometeus Unbound* bir şiirden çok bir senfoniyi andırır."[7]

Gerçekten de cüreti, entelektüel derinliği ve Prometheus mitini on dokuzuncu yüzyıla taşıyış biçimiyle, Shelley'nin çılgınca bir taşkınlık gösterisi sunan eseri aklın duvarlarını yıkmaya gelmiş gibidir. Hazlitt'in bir yazısında belirttiği üzere, "Shelley'nin kanında bir ateş, beyninde bir kurtçuk, konuşmasında yoğun bir çarpıntı vardı –ki bütün bunlar felsefi bakımdan yalnızca delilere mahsustu."[8]

Shelley'nin mitopoetik gücünü ortaya koyduğu ve asla sahnelenemeyeceğini bildiği bu büyük drama, Prometheus'u insanlaştırarak ahlaki ve entelektüel açıdan en soylu şekilde resmeder ve Goethe'nin *Faust*'unu hatırlatan bazı ayrıntılar etrafında onu Jüpiter'le karşı karşıya getirir. Shelley'nin şiddete başvurmadan –bir bakıma pasif direnişe öncülük eden tezleri nedeniyle Shelley, hem Marx, hem Thoreau, hem Tolstoy, hem Gandhi hem de Martin Luther King Jr. tarafından saygıyla anılmıştır– kötülükle mücadele eden kahramanı en sonunda Jüpiter'i alt etmeyi başarır. "Acı çeken insanın kurtarıcısı ve gücü" olan kahraman Prometheus, Jüpiter'de vücut bulan tüm tiranlıklara karşı, insanlığın aklının ve ruhunun en azimli ve asil temsilcisidir ve yaşanan tüm kötülüklere rağmen Shelley inançlıdır: İnsanlık sonunda kazanacaktır.[9] Özgürlük insanın kaderidir...

***

Mîna Urgan, *İngiliz Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: YKY, 11. baskı, 2018, s. 645. Aktaran Barcus, agm, s. 30.

Mary Shelley, *Prometheus Unbound*'a eklediği bir açıklama notunda, Percy Shelley'nin "kötülüğe karşı savaşan, umut ve yiğitlikle dolu kişileri ele almaktan ayrıca hoşlandığını söyler." Aktaran Mîna Urgan, *İngiliz Edebiyatı Tarihi*, s. 645.

1820-21'e gelindiğinde, İngiliz edebiyat çevrelerinde Shelley'nin sanatına bakışlar biraz daha içgörülü bir hâl alarak yoğunlaşır. Kimi dergilerde onun çağının "yüce" kavramı ve doğa üzerine düşünen en derinlikli, hayal gücü bakımından en yüksek ve dil bakımından en zengin şair olup olmadığı tartışılır. Özellikle de "Ode to the West Wind", "To a Skylark", "Ozymandias" ve "Autumn" gibi kısa şiirleri yavaş yavaş onun bir şair olarak kabul görmesine yol açar; hatta Lord Byron ve Wordsworth'le kıyaslanmaya başlar. Radikalizmi onu muhafazakârların gözünde sıkça bir iblise çevirse de, son dönemindeki şiirleri bu genç şairin ustalığını teyit eder. Nitekim dönemin bir başka önemli romantik şairi olan John Keats'in beklenmedik ölümü üzerine yazdığı ve "Hayatın ayırmasına artık izin verme, ölüm bizi birleştirecektir"[10] veya "Huzur, huzur! O ölmedi, uyumuyor da/ Yalnızca yaşam rüyasından uyandı daha" dediği elli beş bölümlük ağıt "Adonais: An Elegy on the Death of John Keats", bütün on dokuzuncu yüzyıl İngiliz edebiyatının en iyi şiirlerinden biri kabul edilmekten geri kalmayacaktır.[11]

Shelley'nin bu eser boyunca müracaat ettiği Yunan mitolojisinin Venüs ve Adonis'i mitolojik, literal, polemik, felsefi dört farklı katmanda dolaşmaktadır. "Adonais" ismi ise Yunan ölümlü Adonis ile İbrani tanrısı Adonai arasında bir bütünlük yaratır ve Lucifer-Vesper gibi pek çok başka referansı da metnin içine doğru çeker. Otuz yedi ve on sekiz kıtadan oluşan iki ana parçalık bu uzun şiir, görkemli bir mitolojik anlatıdır.[12]

İngiliz arkeologların Mısır'da bulduğu II. Ramses heykelinin etkisiyle 1818'de kaleme aldığı[13] ve insanın gücünün, iktidarın, kısacası hayatın geçiciliğini ustaca bir ironiyle anlattığı "Ozymandias" ise 1820'lerin dünyasında tam anlamıyla devrimci bir şiirdir ve bugüne dek iki yüz yıl boyunca tiranlığa karşı hatırlanan en muteber eserlerdendir. Şiirin Şavkar Altınel tarafından yapılan çevirisi şöyledir:

---

10 Bu şiir üzerine bir inceleme için bkz. Murat Seçkin, "Adonais: Ölü Bir Şair Şiire Nasıl 'Yeni Bir Parlaklık' Kazandırır?", *Litera: Dil, Edebiyat ve Kültür Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, 2010, s. 85-92.

11 Percy Bysshe Shelley, "Adonais: An Elegy on the Death of John Keats", https://www.poetryfoundation.org/poems/45112/adonais-an-elegy-on-the-death-of-john-keats, (çevrimiçi), 23 Nisan 2019.

12 Carlos Barker, *Shelley's Major Poetry: The Fabric of a Vision*, Princeton University Press, 1948, s. 246.

13 Carol Rumens, "The Romantic Poets: Osymandias by Percy Bysshe Shelley", *The Guardian*, 28 Ocak 2010. https://www.theguardian.com/books/booksblog/2010/jan/28/percy-bysshe-shelley-poetry.

"Eski bir diyardan bir gezgin dedi ki bana:
Çölde duruyor bir çift büyük, gövdesiz bacak
Ve onların yanında, yarı gömülmüş kuma,
Taştan, haşin bir insan yüzü, ortadan çatlak,
Burkulmuş dudakları ve çatık kaşlarıyla
Gösteren o alaycı yontucunun çok iyi
Kavradığını bütün o hırçın duyguları,
Bir zamanlar bir canlı yüreğin beslediği
Ve şu sözler yazıyor üzerinde tabanın:
'Ozymandias'ım ben, bilin ki, krallar kralı;
Kendini büyük sanan bir kez de bana baksın!'
Kalmamış başka bir şey, tek parçacık bile.
Çevresinde o koca, harap olmuş anıtın
Uzanıyor kumlar hep alabildiğine."[14]

***

Shelley'nin politik mesajları her zaman bu denli antik referanslar üzerinden ve dolayımlı değildi. 1819'da, Manchester'daki travmatik Peterloo Olayı'nın ardından kaleme aldığı *Anarşinin Maskesi*'nde, halkı devrimci bir dille özgürlüğe çağırmaktadır:

14 Percy Shelley, "Ozymandias", https://siirantolojim.wordpress.com/tag/p-b-shelley/ (çevrimiçi), 23 Nisan 2019.

Şiirin orijinali ise şöyledir:

I met a traveller from an antique land,
Who said—"Two vast and trunkless legs of stone
Stand in the desert. ... Near them, on the sand,
Half sunk a shattered visage lies, whose frown,
And wrinkled lip, and sneer of cold command,
Tell that its sculptor well those passions read
Which yet survive, stamped on these lifeless things,
The hand that mocked them, and the heart that fed;
And on the pedestal, these words appear:
My name is Ozymandias, King of Kings;
Look on my Works, ye Mighty, and despair!
Nothing beside remains. Round the decay
Of that colossal Wreck, boundless and bare
The lone and level sands stretch far away."

Kalkın Aslanlar gibi uykudan
Sel olup akın sokaklardan,
Silkinin, kırın zincirlerinizi korkunç
Çiyler gibi saran uykunuzda sizi
Siz hıncahınç – onlar bir avuç![15]

Tahmin edilebileceği üzere, 1819 yılının İngilteresi, Percy Shelley'nin radikalizmini kolayca ifade edebileceği bir dönemden geçmiyordu. Viyana Kongresi'yle kurulan Kutsal İttifak rejimleri bütün Avrupa'da istibdadın hüküm sürmesine yol açmıştı. E.P. Thompson'ın İngiliz İşçi Sınıfının Oluşumu isimli kitabında yer verdiği üzere, hükûmet güçleri meydanlarda toplanan, gazete ve dergilerde fikirlerini ve taleplerini ifade eden işçi hareketine hiç de dostane bir tavırla karşılık vermiyordu.[16] 16 Ağustos 1819'da 18 kişinin öldürüldüğü, 700 civarında insanın yaralandığı Peterloo Katliamı, haberi İtalya'da alan Percy Shelley'de de bir öfke yaratmış ve bu mutantan şiirde, yumuşak huylu şairin sesi âdeta bir gök gürültüsüne dönüşmüştür. Shelley bu şiirle tüm aristokratik reflekslerinden ve sosyal köklerinden arınmış, tam bir halk adamı kimliğine kavuşmuştur.

Aslına bakılırsa, Shelley, Peterloo'dan çok daha önce, yani İrlanda direnişi sırasında bile kendisini cumhuriyetçi olarak tanımlamaktan gurur duyuyordu.[17] Kendini özellikle aristokrat sınıftan uzaklaştırmayı ve halkın içinde, halkla birlikte olmayı bilhassa yeğliyordu. *Anarşinin Maskesi* bu samimi niyeti tüm açıklığıyla göstermektedir. Bu samimi haykırış onun ölümünden çok yıllar sonra bile yankılanmaya devam etmiştir. Bu şiir ve

Percy Bysshe Shelley, "Anarşinin Maskesi", *Seçme Şiirler* (içinde), çev. Volkan Hacıoğlu, İstanbul VakıfBank Kültür Yayınları, 2020, s. 97.

Şiirin orijinali ise şöyledir:

Rise like Lions after slumber
In unvanquishable number-
Shake your chains to earth like dew
Which in sleep had fallen on you
Ye are many – they are few.

[16] E.P. Thompson, *İngiliz İşçi Sınıfının Oluşumu*, çev. Uygur Kocabaşoğlu, İstanbul: Birikim Yayınları, 3. baskı, 2012, s. 799-834.

Shelley, "Benim cumhuriyetçiliğim," diyordu, "ticaret ve kaba-sabalıkla değil, şövalye ruhluluk ve zarafetle desteklenen türden bir cumhuriyetçilik." Shelley'den Hogg'a 1813 tarihli mektubu aktaran Michael O'Neill, *Percy Bysshe Shelley: A Literary Life*, Londra: Macmillan, 1989, s. 6.

Shelley'nin filantropist söylemi, Gandhi'nin tanıtımıyla 1940'larda Hindistan'ın bağımsızlık mücadelesinde, 1989'da Çin'in Tiananmen Meydanı'nda ve 2011'de Mısır'ın Tahrir Meydanı'nda özgürlük ve adalet taleplerinin ifadesi olmuştur.[18]

***

Aşk, evlilik, sivil haklar, din ve özgürlük kavramları gibi, şiir üzerine de yazan Percy Shelley, ölümle, büyük kederlerle, sağlık sorunlarıyla, maddi güçlüklerle, ülkesinde barınamaz olup sürgüne gidişiyle, onu tanıyanların ne denli cömert bir dost ve ne tutkulu bir okur olduğunu teyit edişiyle, tam bir on dokuzuncu yüzyıl şairi portresi sunuyordu.[19] Doğaya âşık, insanı kutsayan ve sonsuzu kavramaya çalışan biriydi.

Shelley sadece Galler'de bataklıkların kurutulup yoksul insanlar için tarıma açılmasıyla ilgilenmekle yetinmeyip, pek çok sosyal reform çabasına doğrudan destek vermişti. Hak savunusunda "şiddetsiz eylem"in ilk temsilcilerindendi. Shelley aynı zamanda ilk "celebrity vegan" olarak kabul edilir,[20] zira kendisi insan ve insan-dışı varlıklar arasındaki beslenme döngüsüne ilişkin kafa yoran ilk modern düşünürlerdendi.

Romantik sanatçı ve düşünürlerin doğa felsefesi ve doğa dinine dönük büyük merakları dikkate alındığında, Percy Shelley'nin diğer romantik figürlerden ayrışmasını sağlayan özelliklerinden bir diğeri ise onun ateizmle ilgili akla gelen ilk isim olmasıdır. Bununla birlikte konu romantizm olduğunda, geleneksel janrlardan yararlanarak eserlerini kaleme aldığını belirtelim. Shelley, bir önceki nesilden olan William Blake gibi, vizyon ile beraber mitolojiden beslenen epik ve lirik şiirden, yaşamı destanlaştırıp kahramanı dramatikleştirecek şekilde yararlandı. Dram ve ağıt formlarını aşındırmadı, ama onlara yeni ögeler katmaktan da geri durmadı ve Alman romantizmi-

---

[18] 2015-2020 yılları arasında İngiliz İşçi Partisi lideri olan Jeremy Corbyn de yeni toplumsal hareketlerin ruhuna denk düşen bu şiiri birçok defa mitinglerinde kitlelerle beraber okumaktadır. bk.
https://www.youtube.com/watch?v=16EzpUFKcHE
Jean Perrin, "Shelley, Percy Bysshe (1792-1822)", *A Handbook to English Romanticism* (içinde), Jean Raimond ve J.R. Watson (der.), Londra: St. Martin's Press, Macmillan, 1992, s. 251.
Michael Owen Jones, "In Pursuit of Percy Shelley, 'The First Celebrity Vegan': An Essay on Meat, Sex, and Broccoli", *Journal of Folklore Research*, Vol. 53, No. 2 (2016), s. 1-30.

nin birikimini Antik Yunan, Akdeniz ve Yakın Doğu'nun kültürel birikimiyle mezcedip bütünleştirdi.

Şiirlerine insanlığa mal olmuş trajik figürleri konu edinen şair, gerçekten trajik ve kısacık bir hayat yaşadı. Ve ömür boyu süren trajedisine de yaraşır şekilde öldü. Gündelik hayatın birçok ayrıntısına vâkıf olmaktan uzak ve ilkelerle fiiller arasındaki büyük boşlukları dolduramayışı nedeniyle, eleştirmen Matthew Arnold'ın tanımladığı gibi, Percy Bysshe Shelley "ışıltılı kanatlarını boşlukta boş yere çırpan güzel ve etkisiz bir melek"ti.

Asia

And who made terror, madness, crime, remorse
Which from the links of the great chain of things
To every thought within the mind of man
Sway & drag heavily — and each one clings
Upon the next towards the pit of death;
Pain whom unleased to savage sympathy
Is howling & keen shrieks, day after day,
And hark is heard the sound of curses loud
And the cries roll, the Spirit weeps blood
Tears like the sanguine sweat of agony,
And Hell, or the sharp fear of Hell?

Demogorgon

He reigns

Asia

Utter his name — a world pining in pain
Asks but his name; curses shall drag him down.

Demogorgon

He reigns

Asia

I feel, I know it — Who?

Demogorgon

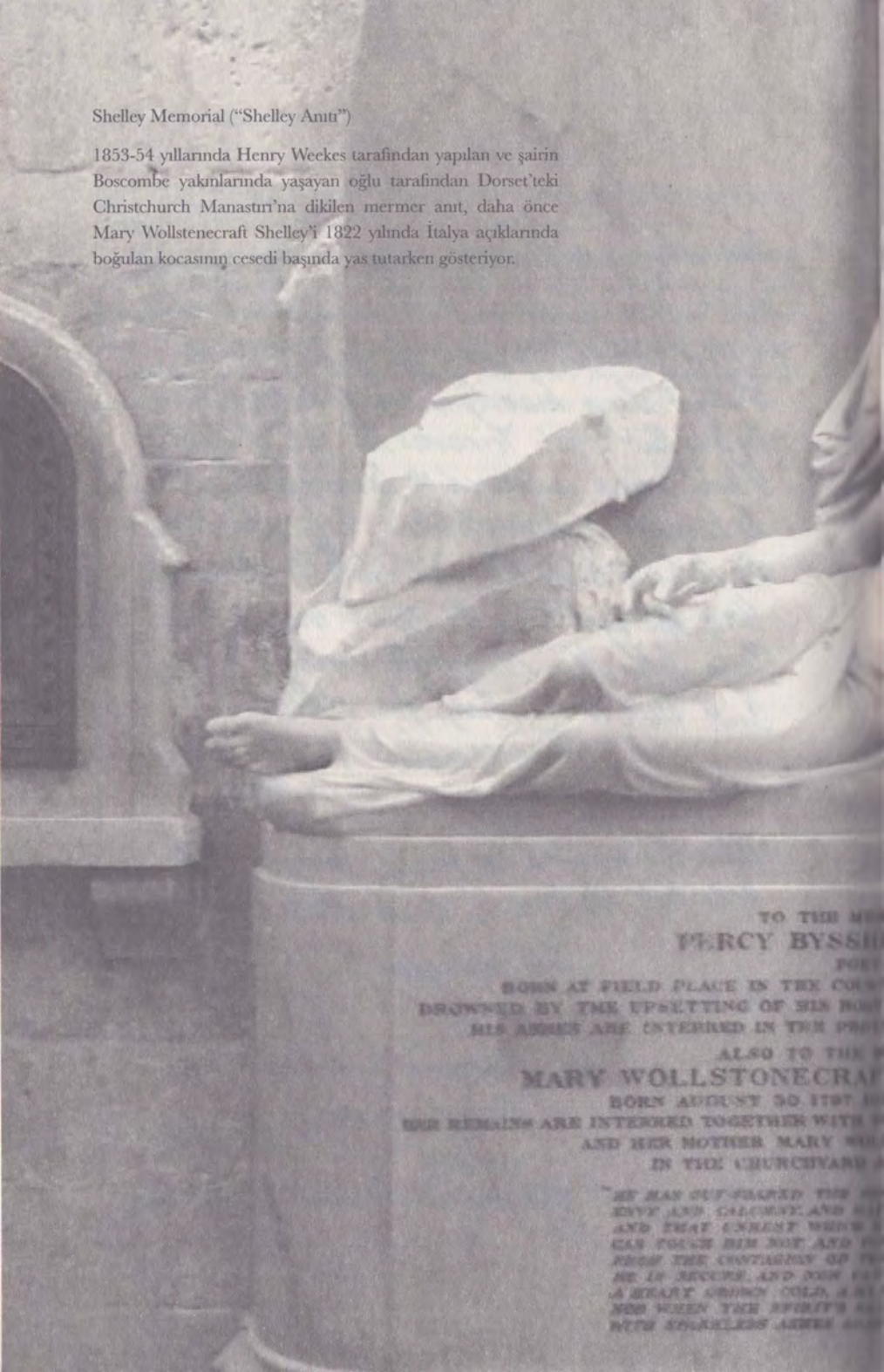
He reigns.

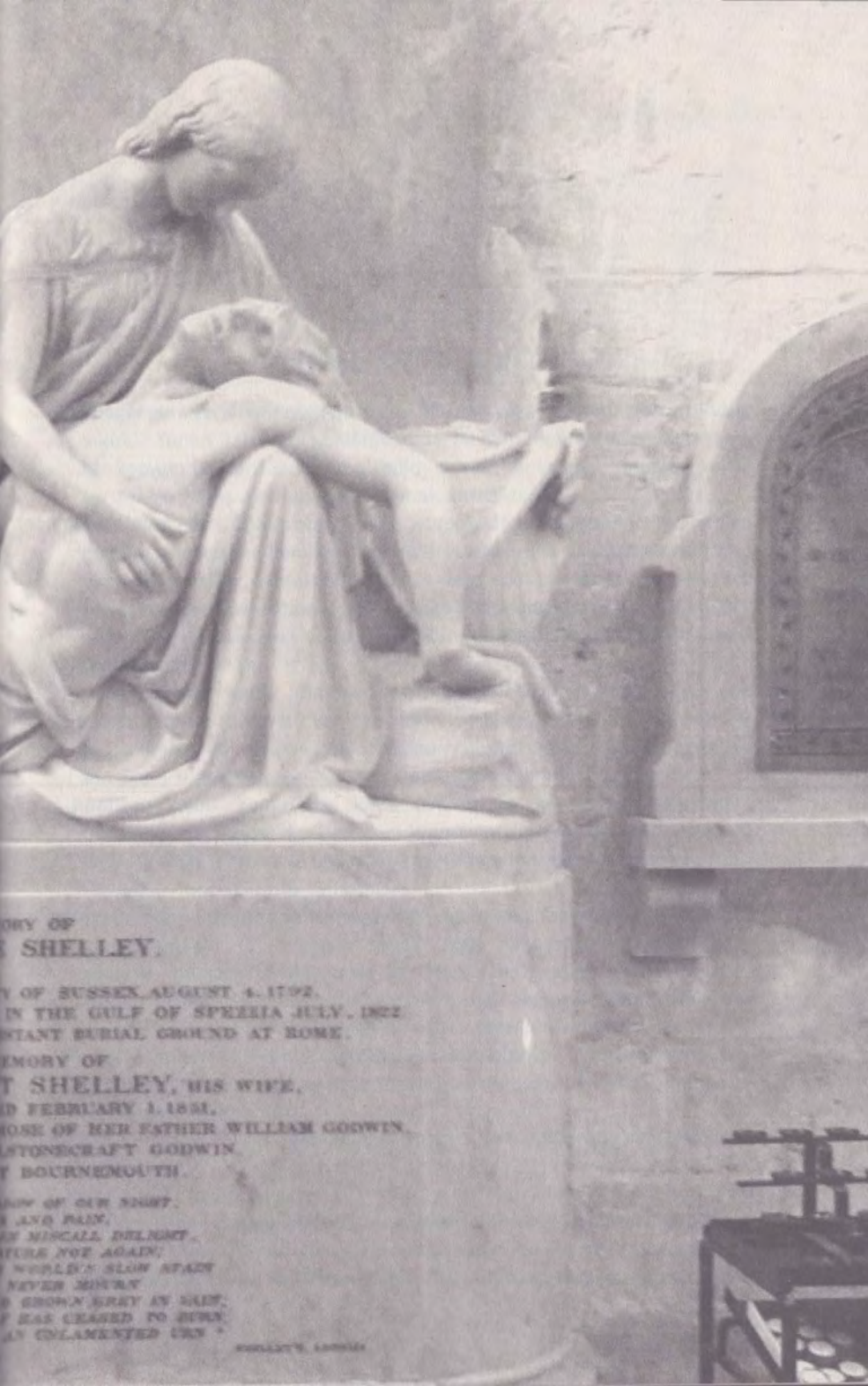
Asia

Who reigns? There were the Heavens & the Air & Light

Shelley Memorial ("Shelley Anıtı")

1853-54 yıllarında Henry Weekes tarafından yapılan ve şairin Boscombe yakınlarında yaşayan oğlu tarafından Dorset'teki Christchurch Manastırı'na dikilen mermer anıt, daha önce Mary Wollstenecraft Shelley'i 1822 yılında İtalya açıklarında boğulan kocasının cesedi başında yas tutarken gösteriyor.

ORY OF
SHELLEY.
Y OF SUSSEX AUGUST 4. 1792.
IN THE GULF OF SPEZZIA JULY. 1822
STANT BURIAL GROUND AT ROME.
EMORY OF
T SHELLEY, HIS WIFE.
D FEBRUARY 1. 1851.
OSE OF HER FATHER WILLIAM GODWIN.
STONECRAFT GODWIN.
T BOURNEMOUTH.
OW OF OUR NIGHT.
AND PAIN.
ER MISCALL DELIGHT.
TURE NOT AGAIN;
WORLD'S SLOW STAIN
NEVER MOURN
BROWN GRAY AT EAST.
HAS CEASED TO BURN
AN UNLAMENTED URN

SON NOTLAR

[1] **Demogorgon,** yeraltı dünyasıyla ilişkili bir tanrı veya şeytandır. Her ne kadar sıklıkla Yunan mitolojisine atfedilse de, bu isim muhtemelen bilinmeyen bir kopyacının dördüncü yüzyıl bilim adamı Lactantius Placidus'un bir yorumunu yanlış okumasından kaynaklanmaktadır.

[2] **Okeanidler** veya *Oceanidler*, Yunan mitolojisinde Tethys ile Okeanos'un çocuklarına verilen isimdir. Okeanidlerin hepsi peri yani nymphadır. Her okeanid belli bir nehir, göl, okyanus veya su kaynağının betimlemesi ve tanrısıdır. Sayılarının 4000'i aştığı düşünülmüştür. Uzun süre yaşasalar da ölümsüz olarak tanımlanmamışlardır. Okeanidler Roma mitolojisinde de yer alır.

Jüpiter, antik Roma dininde ve mitolojisinde gökyüzünün ve gök gürültüsünün tanrısı ve tanrıların kralıdır. Jüpiter, Hristiyanlık İmparatorluğun baskın dini hâline gelene kadar Cumhuriyet ve İmparatorluk dönemleri boyunca Roma devlet dininin baş tanrısıydı.

Apollon, klasik Yunan ve Roma dininde ve mitolojisinde Olympos tanrılarından biridir. Apollon okçuluğun, müziğin ve dansın, hakikatin ve kehanetin, şifanın ve hastalıkların, Güneş'in ve ışığın, şiirin ve daha fazlasının tanrısı olarak tanınmıştır.

[5] **Merkür**, Roma dininde ve mitolojisinde önemli bir tanrıdır ve antik Roma panteonundaki 12 tanrıdan biridir. Mali kazancın, ticaretin, güzel sözlerin, mesajların, iletişimin (kehanet dâhil), gezginlerin, sınırların, şansın, hilenin ve hırsızların tanrısıdır; aynı zamanda ruhların yeraltı dünyasındaki rehberi ve "tanrıların elçisi" olarak da hizmet eder.

[6] **Herkül**, Jüpiter ile ölümlü Alkmene'nin oğlu olan Yunan ilahi kahramanı Herakles'in Roma'daki eş değeridir. Klasik mitolojide Herkül, gücüyle ve maceralarıyla ünlüdür.

[7] **Faun**, Yunan ve Roma mitolojisinde görülen yarı insan yarı keçi mitolojik yaratıktır.

[8] **Jove**: Jüpiter'in diğer adı.

[9] **Titanlar**, Yunan mitolojisine göre efsanevi Altın Çağ'da dünyayı yönetmiş olan güçlü tanrı ırkıdır. Genellikle baz alınan Hesiodos'un *Theogonia*'sına göre en başta on iki Titan vardı. Bu Titanlar değişik kavramlarla

özdeşleştirilmiştir. Örnek olarak, okyanus, hafıza, görüntü ve doğal kanun verilebilir. Baştaki on iki Titan daha sonra başka Titanları doğurdular. Prometheus ve Atlas da bunlardandır. Titanlar, babası Uranüs'ü tahttan atan Kronos tarafından yönetilmiştir. Olymposlu tanrılar tarafından tahttan indirilmişlerdir.

[10] **Tayfun:** Yunan mitolojisinde Gaia ile Tartaros'un oğludur. Yüz başlı yılan olduğu, başından alevler saçtığı, gözlerinin ateşle parladığı söylenir.

[11] **Hidra:** Yunan mitolojisinde anlatılan çok başlı bir yaratıktır. Argolis antik şehrinde, Lerna bataklıklarında yaşayan çok başlı bir canavarın adıdır. Hidra'nın nefesi bir insanı öldürecek kadar zehirliydi.

[12] **Maia:** Yunan mitolojisinde yağmur perisidir. Babası Atlas, annesi bir Okeanid olan Pleione'dir.

[13] **Geryon:** Yunan mitolojisinde Medusa'nın torunu ve Pegasus'un yeğeni Chrysaor ve Callirrhoe'nun oğlu Geryon, Akdeniz'in en batısındaki efsanevi Hesperides'in Erytheia adasında yaşayan korkunç bir devdi.

[14] **Gorgon:** Yunan mitolojisinde bir yaratıktır. Gorgonların tanımları farklılık gösterse de, bu terim en çok canlı saçlardan, zehirli yılanlardan ve onlara bakanları taşa çeviren korkunç yüzlere sahip olarak tanımlanan üç kız kardeşe atıfta bulunur.

[15] **Khimaira**: Yunan mitolojisine göre Khimaira, Likya, Küçük Asya'dan farklı hayvan parçalarından oluşan, ateş püskürten canavarca bir melez yaratıktı. Genellikle sırtından keçi başı çıkmış, kuyruğu yılan başıyla biten bir aslan şeklinde tasvir edilir.

[16] **Sfenks:** İnsan başlı, aslan gövdeli ve kartal kanatlı efsanevi bir yaratıktır. "Doğal olmayan aşk"tan kasıt, Oedipus ve annesinin münasebetidir.

[18] Damokles'in kılıcına gönderme yapılıyor.

[19] **Esir/Aether:** Dünya'yı kuşatan hava tabakasının üstündeki ışıklı göğün personifikasyonuna gönderme yapılıyor.

[20] **Aeolus:** Yunan mitolojisinde Hippotes'in oğlu Aeolus, Homeros'un *Odysseia* destanında Odysseus'un karşılaştığı rüzgârların hükümdarıydı.

[21] **İskitler:** MÖ 9. ila 8. yüzyıllarda Orta Asya'dan günümüz Ukraynası'ndaki Pontus Bozkırlarına ve Güney Rusya'ya göç etmiş, MÖ 7. yüzyıldan MÖ 3. yüzyıla kadar bu bölgede yaşamış olan atlı göçebe bir halktı.

[22] **Sümbül:** Yunan mitolojisinde nazik ve zeki bir ilahi kahraman ve Apollon'un sevgilisidir.

[23] **Silenos:** Yunan mitolojisinde şarap tanrısı Dionysos'un arkadaşı ve öğretmeniydi.

[24] **Evoe:** Dionysos ile ilişkili seremonilerde ve danslarda kullanılan bir sesleniş.

[25] **Maenadlar:** Yunan mitolojisinde Maenadlar, Dionysos'un kadın takipçileri ve tanrının maiyeti olan Thiasus'un en önemli üyeleriydi.

[26] **Nepenthe:** antik Yunan edebiyatında ve Yunan mitolojisinde adı geçen ve Mısır kökenli olduğu tasvir edilen bir "unutkanlık ilacı"dır.

[27] **Moly:** Homeros'un *Odysseia* kitabında adı geçen büyülü bir bitkidir.

[28] **Amaranth:** Bir çiçek adıdır.

[29] **Nereidler:** Yunan mitolojisinde Nereidler deniz perileridir (deniz sularının dişi ruhları).

[30] **Hiyalin:** Camsı görünüme sahip olan maddedir.

[31] **Thetis:** Yunan mitolojisinde farklı rollere sahip bir figürdür. Esas olarak bir deniz perisi, bir su tanrıçası ve antik deniz tanrısı Nereus'un kızları olan 50 Nereid'den biri olarak görünür.

[32] **İda Dağı:** Girit adasının en yüksek dağıdır.

[33] **Ganymedes:** Jüpiter'in ve aynı zamanda Güneş sisteminin en büyük doğal uydusudur.

[34] **Numidia:** Kuzeybatı Cezayir'de bulunan, ancak daha sonra bugün Tunus, Libya ve Fas'ın bazı bölgelerine yayılan Numidialıların eski krallığıydı.

[35] **Proteus:** Yunan mitolojisinde nehirlerin ve okyanus gibi su kütlelerinin tanrısıdır; Homeros'un "Denizin Yaşlı Adamı" dediği türden tanrılardan biridir.

[36] **Enna**: Orta Çağ'dan 1926'ya kadar Castrogiovanni olarak bilinen Enna, İtalya'nın güneyindeki Sicilya'nın merkezinde, Enna ilinde bulunan ve çevredeki kırsal alanın üzerinde yükselen bir şehir ve komündür. Sicilya'da belvedere (panoramik bakış açısı) ve ombelico (göbek) takma adlarıyla da anılır.

[37] **Himera:** Sicilya'nın kuzey kıyısında, aynı adı taşıyan nehrin ağzında yer alan Magna Graecia'da bulunan büyük ve önemli bir antik Yunan şehriydi.

[38] **Nysa:** Menderes kıyısındaki Nysa, İyonya'nın Efes kentinin 50 kilometre doğusunda, Aydın ilinin Sultanhisar ilçesinde kalıntıları bulunan antik bir kentti.

[39] **İndus:** Asya'da bir nehir.

[40] **Arşitrav:** Sütunlar üzerine konulan klasik saçak tabanı, kemer kirişi pervazı.

[41] **Praksiteles:** Yaşlı Cephisodotus'un oğlu Atinalı Praksiteles, MÖ 4. yüzyılda Attika heykeltıraşları arasında en ünlüsüdür.

[42] **Dipsas:** Zehirsiz bir yılan cinsidir.

[43] **Phidias** veya **Pheidias** (MÖ 480 – 430)**:** MÖ 5. yüzyılda faaliyet gösteren bir Antik Yunan heykeltıraşı, ressam ve mimarıydı.

[44] **Orpheus:** Yunan mitolojisinde Trakyalı bir ozan, efsanevi bir müzisyen ve kâhindi.

[45] **Agave**: 50 Nereid'den biri, "Denizin Yaşlı Adamı" Nereus ile Okeanid Doris'in deniz perisi kızı.

[46] **Kadmos:** Yunan mitolojisinde efsanevi Fenike kahramanı ve Boeotia Thebaisi'nin kurucusudur.

THG
0157077
VHR